

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr...../2017
Rady Gminy Leszno z dnia ..... 2017 r.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LESZNO NA LATA 2016 - 2026

Spis treści:

1.	Wstęp.....	4
2.	Diagnoza sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy Leszno.....	5
2.1	Położenie, ład przestrzenny, środowisko naturalne.....	5
2.1.1	Ogólna charakterystyka gminy Leszno.....	5
2.1.2	Struktura funkcjonalno- przestrzenna.....	8
2.1.3	Uwarunkowania przyrodnicze.....	10
2.1.4	Opis zasobów naturalnych oraz warunków przyrodniczych Gminy Leszno.....	11
2.1.5	Zasoby kulturowe.....	15
2.2	Sfera społeczna.....	16
2.2.1	Demografia.....	16
2.2.2	Kultura, sztuka, sport.....	18
2.2.3	Edukacja.....	21
2.2.4	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	23
2.2.5	Aktywność społeczna.....	25
2.3	Sfera gospodarcza.....	26
2.3.1	Rynek pracy.....	26
2.3.2	Rolnictwo.....	27
2.3.3	Działalność gospodarcza pozarolnicza.....	29
2.4	Infrastruktura techniczna.....	30
2.4.1	Mieszkalnictwo.....	30
2.4.2	Wodociągi.....	31
2.4.3	Kanalizacja sanitarna i deszczowa.....	32
2.4.4	Gospodarka odpadami.....	33
2.4.5	Elektroenergetyka.....	34
2.4.6	Zaopatrzenie w gaz.....	34
2.4.7	Zaopatrzenie w ciepło.....	35
2.4.8	Telekomunikacja.....	35
2.4.9	Transport.....	35
2.5	Zarządzanie gminą.....	39
2.5.1	Analiza sytuacji finansowej gminy.....	41
3.	Wyniki ankiety sondażowej.....	46
4.	Analiza SWOT.....	57

5.	Wizja rozwoju Gminy Leszno.....	60
6.	Cele strategiczne i operacyjne.....	61
7.	Zgodność strategii z dokumentami wyższego rzędu.....	65
8.	Proces wdrażania strategii. Źródła finansowania.....	73
9.	System monitorowania i ewaluacji strategii.....	76
10.	Spis rysunków.....	79
11.	Spis tabel.....	79

1. Wstęp

Strategia Rozwoju Gminy jest podstawowym dokumentem w procesie planowania strategicznego rozwoju gminy. Jakość tego procesu przekłada się bezpośrednio na sprawność i efektywność zarządzania jednostką samorządu terytorialnego. Odpowiedzialność władz gminy przed lokalną społecznością za skutki podejmowanych decyzji w zakresie prowadzonej polityki rozwoju stanowi podstawę do opracowania długofalowej strategii ukierunkowanej na realizację najważniejszych celów. Opracowany dokument *Strategii Rozwoju Gminy Leszno na lata 2016–2026* wskazuje wizję gminy - główny cel strategii, wyznacza cele strategiczne rozwoju gminy, dla których sformułowano dalsze cele operacyjne. Kluczowym warunkiem w dążeniu do realizacji celów zawartych w strategii będzie konsekwencja we wdrażaniu działań służących realizacji celów strategicznych. Ograniczone zasoby finansowe budżetu gminy stanowią kolejną przesłankę do racjonalnego ukierunkowania działań samorządu w zakresie prowadzonej polityki inwestycyjnej, zawartej w niniejszym dokumencie.

Opracowanie dokumentu *Strategii Rozwoju Gminy Leszno na lata 2016–2026* stało się niezbędne w kontekście upłynięcia terminu obowiązywania poprzedniego dokumentu „Strategii Rozwoju Gminy Leszno na lata 2005-2014”, realizacji znacznej liczby przewidzianych w niej zadań oraz zmiany wielu uwarunkowań zewnętrznych, wśród których za najważniejsze uznać można wejście w tzw. nowy okres programowania funduszy europejskich 2014–2020.

Podstawą do rozpoczęcia prac nad opracowaniem strategii było Zarządzenie Nr 71/2016 Wójta Gminy Leszno z dnia 1 czerwca 2016 w sprawie: *powołania zespołu ds. opracowania aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Leszno na lata 2016-2026*.

Prace nad strategią prowadzone były w trybie ekspercko-partycypacyjnym. Wyrazem tego było zaangażowanie zewnętrznej firmy do opracowania dokumentu przy wykorzystaniu narzędzi partycypacji społecznej, zarówno na etapie opracowywania części diagnostycznej dokumentu (badania ankietowe) jak też w konsultowaniu treści propozycji strategii przed jej przedłożeniem do zatwierdzenia przez Radę Gminy.

Inicjatorem i głównym realizatorem *Strategii Rozwoju Gminy Leszno na lata 2016-2026* jest samorząd Gminy Leszno. Jednakże sukces w realizacji strategii jest uzależniony, od jakości współpracy z partnerami samorządowymi, biznesowymi, społecznymi oraz mieszkańcami, co pozostaje jednym z istotnych wyzwań dla samorządu i jego partnerów w okresie obejmującym lata realizacji strategii 2016-2026.

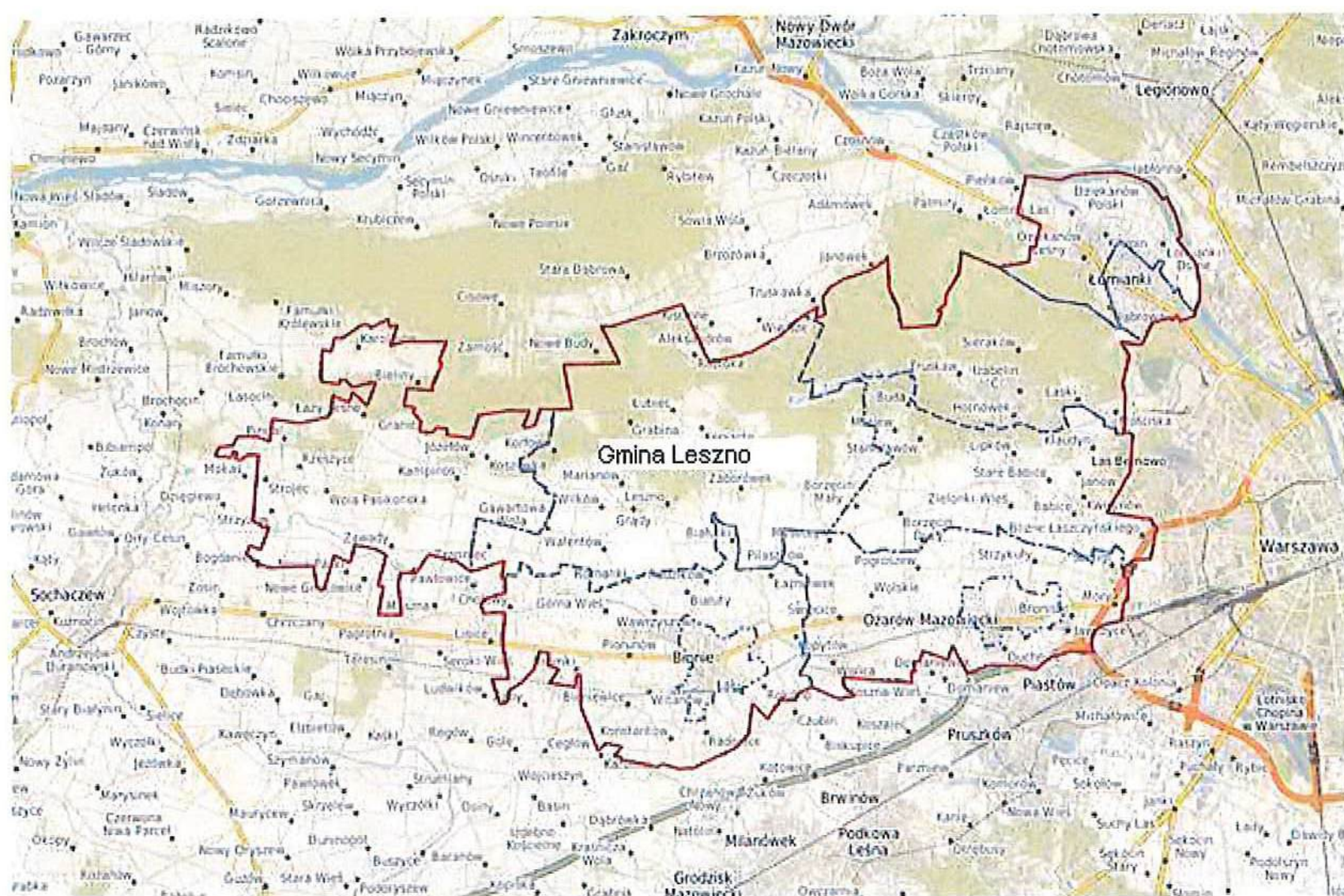
2. Diagnoza sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy Leszno

2.1 Położenie, ład przestrzenny, środowisko naturalne

2.1.1 Ogólna charakterystyka gminy Leszno

Gmina Leszno położona jest w województwie mazowieckim, w powiecie warszawskim zachodnim. Gmina Leszno sąsiaduje z terenami 8 gmin: od północy z gminami Leoncin (powiat nowodworski) i Czosnów (powiat nowodworski), od północnego wschodu z gminą Izabelin, od wschodu z gminą Stare Babice, od południowego wschodu z gminą Ożarów Mazowiecki, od południa z gminą Błonie, od południowego zachodu z gminą Teresin (powiat sochaczewski), a od zachodu z gminą Kampinos.

Rysunek 1. Położenie Gminy Leszno

Źródło: <http://pwz.e-mapa.net/>

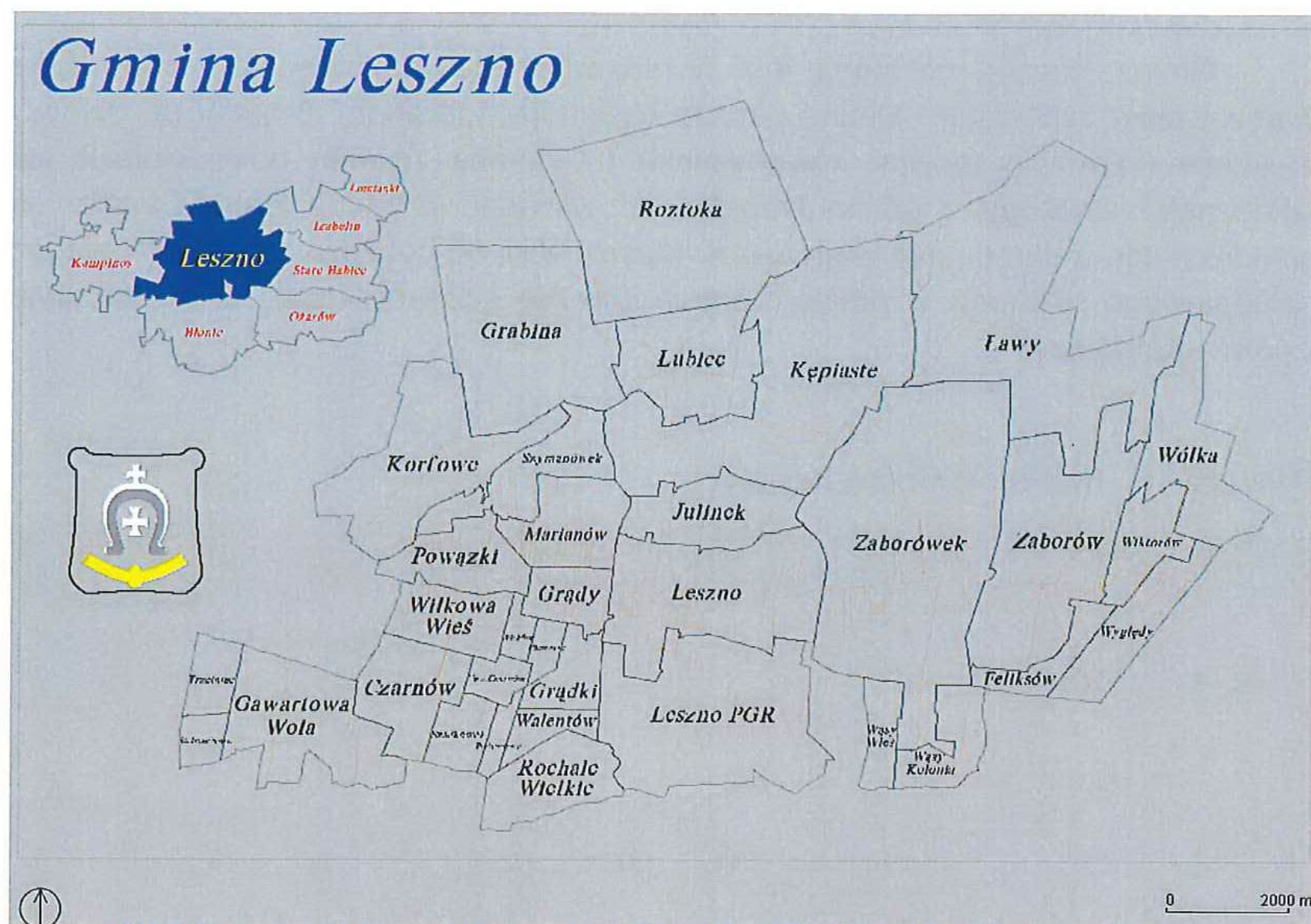
Gmina Leszno posiada powierzchnię 12.503 ha (125 km²) i liczy 10.065 mieszkańców (stan z dnia 31.12.2015 r., wzrost o 30% w stosunku do 1999 r.) i obejmuje obszar rozmieszczony w 33 miejscowościach, 34 obrębach geodezyjnych. W obszarze gminy Leszno działają 23 sołectwa w następujących miejscowościach:

Czarnów, Feliksów, Gawartowa Wola, Grądy, Kępiaste, Korfowe, Leszno, Łubiec, Marianów, Powązki, Roztoka, Szadkówek, Trzciniac, Walentynów, Wąsy Kolonia, Wąsy Wieś, Wiktorów, Wilkowa Wieś, Wilków, Wólka, Wyględy, Zaborów, Zaborówek.

Rysunek 2. Granice miejscowości gminy Leszno.

Źródło: <http://www.podgik.pwz.pl/geosystem/iGeoMap/Data/Bronisze/Leszno.php>

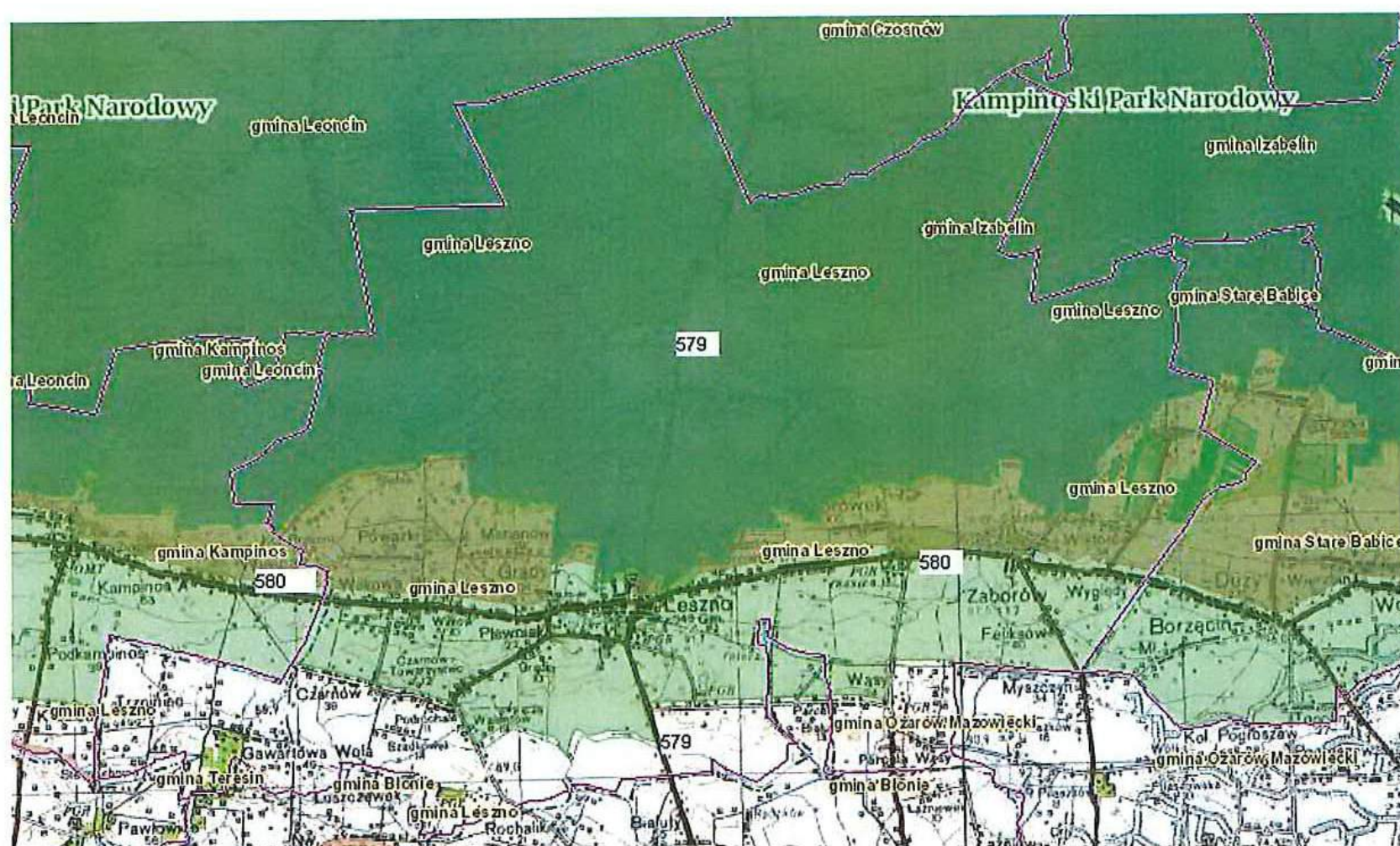
Gmina Leszno jest gminą wiejską oddaloną ok. 18 km od zachodniej granicy Warszawy. Gmina położona jest przy drodze wojewódzkiej nr 580 Warszawa – Sochaczew (przez Stare Babice – Kampinos – Żelazową Wolę) i drodze wojewódzkiej nr 579 (przez Radziejowice – Grodzisk Mazowiecki - Błonie – Kazuń Polski). Drogi te przecinają gminę na cztery części i tworzą osie komunikacyjne gminy.

Ponad połowę obszaru gminy Leszno (55,7%) obejmuje Kampinoski Park Narodowy (KPN). KPN zlokalizowany jest w północnej części gminy, natomiast centralna i większość południowej części gminy znajdują się w otulinie KPN. Ponadto pas terenu pomiędzy południową granicą KPN, a drogą wojewódzką nr 580 współtworzy Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu. Jedynie niewielkie fragmenty gminy przy jej południowej granicy nie są objęte reżimami ochrony przyrody.

Rysunek 3. Granice obszarów chronionych na terenie gminy Leszno

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl

Tabela 1. Rodzaj użytkowania gruntów gminy Leszno

Rodzaj użytkowania	2009		2012		2015	
	ha	%	ha	%	ha	%
Użytki rolne	6471	51,7	6380	51,0	6048	48,4
Grunty pod lasami i zadrzewieniami	5368	42,9	5210	41,7	5485	43,9
Grunty pod wodami, rowy	80	0,63	80	0,63	81	0,63
Tereny komunikacyjne	240	1,9	238	1,9	244	1,9
Tereny osiedlowe	164	1,3	184	1,5	435	3,4
Różne	43	0,34	5	0,04	4	0,03
nieużytki	142	1,1	136	1,1	141	1,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i UG Leszno

Tabela 2. Własność nieruchomości w gminie Leszno według stanu na dzień 13.12.2013r.:

Rodzaj własności	Obszar (ha)	Udział (%)
Skarb Państwa	4912	39,2
Grunty komunalne	86	0,7
Grunty osób fizycznych	7441	59,5
Grunty spółdzielni	34	0,3
Grunty kościołów i związków wyznaniowych	15	0,1
Pozostałe	25	0,2

Na terenie gminy Leszno znajdują się placówki usług publicznych stopnia podstawowego. Mieszkańcy gminy korzystają z ponadlokalnych usług administracji i kultury zlokalizowanych poza terenem gminy.

Pod względem funkcjonalno-przestrzennym Leszno stanowi integralną część aglomeracji warszawskiej, której tereny zurbanizowane ukształtowały się wzdłuż dróg wylotowych z Warszawy. Tworzy to rozwijające się pasmo zabudowy wzdłuż drogi nr 580 Warszawa – Leszno – Sochaczew.

2.1.2 Struktura funkcjonalno- przestrzenna

W zagospodarowaniu terenu gminy Leszno wyróżniają się zdecydowanie trzy odmienne strefy w formie pasm równoleżnikowych:

1. Pasma północne – obejmuje głównie obszar Kampinoskiego Parku Narodowego, gdzie przeważają tereny lasów, a tereny o odmiennym przeznaczeniu i sposobie zagospodarowania obejmują stosunkowo niewielkie obszary tworząc dwa zwarte rejony śródlęśnych osad: wieś Kępiaste – Łubiec oraz wieś Roztoka.

Pasma północne obejmuje grunty: KPN rozmieszczone w przewadze lub w części w obrębach: Roztoka, Kępiaste, Łubiec, Grabina, Julinek, Ławy, Korfowe, Szymanówek, Marianów, Leszno, Zaborówek, Zaborów, Wólka. Cały obszar pasma północnego znajduje się w Kampinoskim Parku Narodowym „KPN” oraz w obszarze Natura 2000 – PLC 140001 Puszcza Kampinoska.

2. Pasma środkowe – obejmujące tereny wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 580 Warszawa – Sochaczew, gdzie dominują tereny zainwestowane lub wskazane do zainwestowania i gdzie lokuje się większość nowych inwestycji na terenie gminy. Pasma środkowe to pasmo rozwojowe urbanizacji, szczególnie mieszkalnictwa jednorodzinne. Pasma obejmuje tereny pomiędzy południową granicą KPN, a zwartymi obszarami gruntów rolnych wysokich klas bonitacyjnych w części południowej gminy. Granica północna pasma jest ściśle określona, natomiast granica południowa ma charakter uznaniowy. Wyraźnie intensywnie rozwija się wschodnia część pasma środkowego, położona bliżej Warszawy, przy granicy z gminą Stare Babice.

3. Pasma południowe – obejmujące tereny na południe od zabudowy wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 580, gdzie dominuje funkcja rolnicza. Pasma południowe to rolnicza przestrzeń produkcyjna z zabudową zagrodową, koncentrowaną wzdłuż ulicówek o luźnej strukturze, której sporadycznie towarzyszy zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna.

- dróg wojewódzkich nr 580, 579 i 888,
- dróg powiatowych z nowymi korytarzami dla powiązań w relacji wschód – zachód z pominięciem dróg wojewódzkich.
- Wynikających z potrzeby zachowania następujących elementów infrastruktury o ponadlokalnym zasięgu obsługi:
  - linie energetyczne wysokich i średnich napięć,
  - ujęcie wody w Felixowie również dla zasilania w wodę sąsiednich gmin Ożarów Mazowiecki i Błonie,
  - kolektor tłoczny przebiegający przez teren gminy Leszno do oczyszczalni w Błoniu,
  - gaz przewodowy, w tym wysokiego ciśnienia,
  - dalekosiężny rurociąg naftowy.

2.1.3 Uwarunkowania przyrodnicze

Gmina Leszno położona jest na granicy dwóch mezoregionów: Równiny Łowicko-Błońskiej i Kotliny Warszawskiej, które należą do makroregionu Niziny Środkowomazowieckiej. Makroregion Niziny Środkowomazowieckiej wykazuje bardzo duże zróżnicowanie warunków przyrodniczych. Obejmuje zarówno tereny rolnicze, pokryte utworami iłowymi lub gliniastymi, jak i tereny piaszczystych tarasów rzecznych lub stożków napływowych, na których zachowały się lasy, m.in. Puszcze: Kozienicka, Bolimowska, Łochowska i Kampinowska (J. M. Matuszkiewicz). Prawie cały obszar Puszczy Kampinoskiej należy do mezoregionu Kotliny Warszawskiej. Pozostała część terenu Gminy Leszno – do mezoregionu Równiny Łowicko-Błońskiej, najbardziej płaskich obszarów w Polsce, które dzięki żyzności gleb są podstawą dobrze rozwiniętego rolnictwa.

Rysunek 5. Zasięg mezoregionów fizycznogeograficznych na terenie gminy Leszno

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.wikipedia.org

Obszar gminy Leszno jest odwadniany przez szereg kanałów melioracyjnych gdyż brak tu większych naturalnych cieków wodnych. Hydrograficznie teren ten można podzielić na dwie części: północną - odprowadzającą wody do Łasicy na terenie Puszczy Kampinoskiej i południową - odprowadzającą wody do Utraty. Hydrograficznie północna część badanego obszaru należy do zlewni IV rzędu Kanału Zaborowskiego, a tym samym do zlewni III rzędu – Łasicy, a południowa do zlewni III rzędu – Utraty. Całość terenu należy do zlewni II rzędu Bzury i I rzędu Wisły.

2.1.4 Opis zasobów naturalnych oraz warunków przyrodniczych Gminy Leszno

Na terenie gminy Leszno około 55,7% powierzchni gminy zajmuje Kampinoski Park Narodowy oraz 30,3% powierzchni gminy zajmuje otulina Parku. Tereny Kampinoskiego Parku Narodowego oraz jego otuliny tworzą rezerwat biosfery „Puszcza Kampinoska”, drugi pod względem wielkości rezerwat biosfery w Polsce. Część gminy została zaliczona do obszaru chronionego krajobrazu. System obszarów chronionych tworzą: park narodowy wraz ze znajdującymi się na jego terenie obszarami ścisłej ochrony, rezerваты przyrody, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, a także pomniki przyrody.

Tabela 3. Ochrona przyrody i różnorodność biologiczna na terenie gminy

Obszary prawnie chronione	Jednostka miary	Wielkość	Udział obszarów w pow. Gminy (%)
Ogółem obszary prawnie chronione	ha	10.756	86
Parki narodowe	ha	6.963	55,7
Rezerваты przyrody	ha	691,33	5,5
Otulina KPN, w tym obszary chronionego krajobrazu	ha	3.793	30,3
Pomniki przyrody ogółem	szt.	23	-
Powierzchnia gminy ogółem	ha	12.503	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Leszno

Zasoby przyrodnicze i krajobrazowe oraz ich ochrona prawna Kampinoskiego Parku Narodowego (wraz z obszarem Natura 2000 Puszcza Kampinoska PLC 140001)

Kampinoski Park Narodowy utworzony został uchwałą Rady Ministrów z dnia 16 stycznia 1959 r. (aktualna podstawa prawna ochrony i funkcjonowania parku - Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie KPN z dnia 25 września 1997 r. Dz. U. nr 132, poz. 876). Celem ochrony przyrody Kampinoskiego Parku Narodowego jest zachowanie unikalnego w skali Polski i Europy pradolinowego kompleksu wydm śródlądowych oraz obszarów bagiennych z ich różnorodnością biologiczną i krajobrazową, pozostających w związku ze strukturami geologicznymi, geomorfologicznymi, hydrologicznymi i glebowymi oraz procesami biologicznymi,

ekologicznymi i ewolucyjnymi. Obszar Natura 2000 – Puszcza Kampinowska PLC 140001 został ustanowiony dla ochrony siedlisk wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

Aktualna powierzchnia parku wynosi 38.544 ha. Pod ochroną ścisłą znajduje się 4.636 ha (22 wydzielone obszary). Ustanowiona w 1977 r. strefa ochronna wokół Parku, zwana otuliną, ma powierzchnię 37.756 ha. W granicach Parku znajdują się rozległe obszary Puszczy Kampinowskiej, położone w pradolinie Wisły. Puszcza tworzy wyraźnie wyodrębniony układ przyrodniczy, usytuowany w punkcie węzłowym korytarzy ekologicznych (doliny Wisły, Bugu i Narwi, Bzury, Wkry) o znaczeniu europejskim. Urozmaicona rzeźba terenu parku wraz z mozaiką siedlisk - od bagiennych po skrajnie suche - decyduje o dużym bogactwie szaty roślinnej. Występuje tu około 150 zbiorowisk roślinnych, które tworzy ponad 1.400 gatunków roślin naczyniowych i około 150 gatunków mszaków. Położenie puszczy na niżu w centralnej części Polski sprawiło, że we florze spotyka się gatunki związane zarówno z klimatem kontynentalnym (np. kocanki piaskowe), jak i atlantyckim (np. szczotlicha siwa), a także typowe dla strefy borealnej (np. zimoziół północny), a nawet pontyjskiej (np. wężymord stepowy). Bardzo cennym składnikiem flory parku jest relikwyt epoki polodowcowej – chamedafne północna. Ciekawostką dendrologiczną jest brzoza ciemna (czarna) – forma brzozy brodawkowatej, której kora pozbawiona jest białego barwnika. 74 występujących w Parku gatunków roślin podlega ochronie całkowitej, m.in. wawrzynek wilcze łyczo, lilia złoto głów, sasanka otwarta, sasanka łąkowa, storczyki.

Ponad 70% powierzchni Parku zajmują lasy. Podstawowym gatunkiem lasotwórczym jest sosna, a dominującym siedliskiem bór świeży. W parku i w jego otulinie stwierdzono występowanie 74 gatunków drzew (w tym 34 gatunki rodzime), z czego tylko kilka ma znaczący udział w tworzeniu drzewostanów. Najważniejszymi są: sosna zwyczajna (69,5% powierzchni leśnej), olsza czarna (12,5%), brzozy brodawkowata i omszona (6,45%) oraz dęby szypułkowy i bezszypułkowy (10,3%). Sosna, główny gatunek lasotwórczy w Kampinoskim Parku Narodowym, porasta większość terenów wydmych.

Kampinoski Park Narodowy jest jedną z najważniejszych ostoi fauny niżu polskiego. Szacuje się, że może tutaj występować połowa rodzimej fauny, czyli ok. 16,5 tysiąca gatunków zwierząt. Dotychczas udokumentowano bytowanie ponad 4,2 tys. gatunków, co świadczy o stosunkowo małym stopniu zbadania fauny tego terenu. Najliczniejszą grupę zwierząt stanowią bezkręgowce (wśród nich 31 gatunków komarów). Puszcza Kampinowska jest miejscem występowania wszystkich 13 nizinnych gatunków płazów oraz 6 gatunków gadów. Na terenie parku i strefy ochronnej gnieździ się ponad 150 gatunków ptaków, wśród nich kilkanaście par bocianów czarnych i żurawi (niektóre gniazdują zaledwie kilka kilometrów od granic stolicy), orlik krzykliwy, a od 2000 roku bielik. Na terenach otwartych licznie występuje derkacz, gatunek zagrożony wyginięciem w skali światowej. Łącznie z okresem pozalęgowym obserwowano tutaj 215 gatunków ptaków. Miejscem

zimowania dużej ilości ptaków wodnych jest pobliska Wisła. Występowanie na terenie Parku wielu rzadkich i zagrożonych wyginięciem ptaków, a zwłaszcza świerszczaka i derkacza, zdecydowało o uznaniu w 1999 roku przez Parlament Europejski tego obszaru za ostoję ptaków o randze europejskiej. Od 2004r. Kampinoski Park Narodowy jest także obszarem NATURA 2000 (kod PLC 140001), zarówno ze względu na bogactwo gatunków ptaków (Dyrektywa Ptasia), jak i na różnorodność zbiorowisk roślinnych (Dyrektywa Siedliskowa).

Na terenie parku występują 52 gatunki ssaków (65% fauny Polski), z czego 3 gatunki są efektem reintrodukcji: łoś (1951r.), bóbr europejski (1980r.), ryś (1992r.). Obecnie populacja łosia - symbolu Kampinoskiego Parku Narodowego, liczy około 300 osobników i stanowi drugą co wielkości (po bagnach biebrzańskich) ich ostoję w Polsce. Licznie występują sarny i dziki, powoli zadomawia się jeleni. Zarejestrowano okazjonalne wizyty wilków, brakuje jednak danych o tym, że drapieżniki te trwale powróciły w podwarszawskie lasy. Nad niektórymi ciekami wodnymi można spotkać wydrę. W parku żyje 15 gatunków nietoperzy, z których trzy gatunki chronione są w ramach Dyrektywy Siedliskowej UE. Na przestrzeni ostatnich lat, zgodnie z tendencją obserwowaną w całym kraju, zaznaczył się wyraźny wzrost liczebności dzików, łosi - najprawdopodobniej w związku z wprowadzeniem moratorium na odstrzał tego gatunku oraz jeleni w wyniku dalszej kolonizacji przez nie Puszczy Kampinoskiej.

W krajobrazie Parku, niezwykle urozmaiconym, dominują dwa kontrastujące ze sobą elementy - wydmy i bagna. Park jest obszarem sieci NATURA 2000 oraz Rezerwatem Biosfery (UNESCO MaB). Park jest I i II strefą natomiast III strefę tzw. przejściową stanowi otulina Parku.

Na terenie Kampinoskiego Parku Narodowego obowiązują ograniczenia i zakazy dla parków narodowych wynikające z zapisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (t. jedn. Dz. U. z 2015r. poz. 1651 z późn. zm.).

Na terenie gminy Leszno grunty Kampinoskiego Parku Narodowego zajmują łącznie 6.963 ha co stanowi 55,7 % powierzchni gminy.

W Kampinoskim Parku Narodowym, na terenie gminy Leszno, wyznaczono pięć obszarów ochrony ścisłej:

Obszar Ochrony Ścisłej Żurawiowe - obszar ochrony ścisłej zlokalizowany na północ od Leszna, w obrębie wsi Roztoka, po zachodniej stronie od drogi nr 579. Jego północną granicę stanowi Kanał Łasica. Ochrona ścisła od 1977 roku; powierzchnia 319,69 ha. Łęgi olszowe, olsy, grądy wilgotne i wysokie, turzycowiska, a na obrzeżach fragmenty boru mieszanego i wilgotnego. Wczesną wiosną w runie masowo zakwitają zawilce gajowe i żółte, tworząc nieczęsto spotykane w innych częściach Parku kobierce kwiatowe. Ostoja zwierzyny: łosi, bobrów, żurawi, czarnych bocianów, orlików krzykliwych.

Obszar Ochrony Ścisłej Roztoka - obszar ochrony ścisłej zlokalizowany w północnej części gminy, we wsi Roztoka, po wschodniej stronie od drogi nr 579 wzdłuż Kanału Zaborowskiego. Ochrona od 1949 roku; powierzchnia 9,00 ha. Objęto

ochroną stanowisko wiśni kwaśnej, gatunku pontyjskiego występującego na stepach południowo-wschodniej Europy, w Polsce (trzy stanowiska) na północnym krańcu zasięgu. Ścisła ochrona od 1959 roku się nie sprawdziła, ostatnio w 2002 roku wyłączono 0,89 ha ze względu na konieczność czynnej ochrony - odsłonięcie zwartych kęp wisienki. Dominującym zespołem jest dąbrowa świetlista; występują tu m. in. pięciornik biały, jaskier wieloowockowy, dzwonek brzoskwiniolistny, lilia złotogłów, kłosownica pierzasta. W sąsiedztwie Roztockie Dęby, 8 okazałych drzew ponad 200-letnich. Stanowisko paprotki zwyczajnej.

Obszar Ochrony Ścisłej Karpaty - obszar ochrony ścisłej zlokalizowany w północno - zachodniej części gminy, we wsi Grabina. Ochrona ścisła od 1997 roku; powierzchnia 31,39 ha. Fragment większego kompleksu wydmowego z ładnie wykształconym grzbieciem na pograniczu bagien. Stare dęby i sosny z runem dąbrowy świetlistej; m. in. rutewka mniejsza, rutewka orlikolistna, dzwonek brzoskwiniolistny, kłosownica pierzasta, ciemiężyk białokwiatowy.

Obszar Ochrony Ścisłej Zamczysko - obszar ochrony ścisłej zlokalizowany w północno - zachodniej części gminy, we wsi Grabina, na zachód od Obszaru Karpaty. Od 1924 roku; ochrona ścisła od 1959 roku; powierzchnia 5,27 ha. Dobrze zachowane grodzisko wczesnośredniowieczne z XII wieku, złożone z wysokiego cylindrycznego pagórka, otoczonego dwoma pasami wałów i fos, tzw. Stare Zamczysko, owiane legendami o skarbach Królowej Bony. Być może gródek myśliwski lub refugium - miejsce schronienia przed najazdami, do którego uciekali mieszkańcy książęcej osady w Rokitnie koło Błonia. Teren porośnięty przez dorodne drzewostany grądu wilgotnego, dąbrowy świetlistej i łągu olszowego. Pomnikowe okazy dębów szypułkowych. Stanowiska m. in. lilii złotogłów, listery jajowatej, naparstnicy zwyczajnej, miodunki ćmej, kruszczyka szerokolistnego, czworolistu pospolitego, niecierpka pospolitego. Mogiła żołnierza AK z 1944 roku. W otoczeniu ostoja zwierzyny. Przez obszar nie prowadzi żaden szlak.

Obszar Ochrony Ścisłej Debły – obszar ochrony ścisłej zlokalizowany we wschodniej części gminy, we wsi Ławy. Obszar ochrony ścisłej od 1977 roku; powierzchnia 325,98 ha. Fragment południowego pasa wydmowego z klasyczną parabolą Nartowej Góry oraz południowego pasa bagiennego z częścią kotliny Debły. Bory mieszane, grądy niskie i łągi olszowe. Na Grabowym Grądzie zgrupowanie 28 Ławskich Dębów, okazałych dębów szypułkowych o obwodzie 200-470 cm. Stanowisko bluszczu pospolitego. Bogate runo łąkowe: niecierpek pospolity, ziarnopłon wiosenny, kruszczyk szerokolistny, kopytnik, szczyr trwały, śledziennica skrętolistna. Ostoja: łosi, dzików, saren, bobrów, borsuków, lisów i ptaków drapieżnych, na którym występują bory sosnowe, lasy mieszane i liściaste. Na terenie obszaru istnieje Bagno Debła - pocięte kanalikami i niemal całkowicie osuszone. Występują tu wydmy - Nartowa Góra (Debelska Góra), Kiljanka.

Obszary chronionego krajobrazu

Rozporządzenie nr 3 Wojewody Mazowieckiego z dnia 13 lutego 2007r. w sprawie Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu dotyczy terenów mieszczących się pomiędzy granicą Kampinoskiego Parku Narodowego, a drogą nr 580. Przepisy łagodzą przechodzenie terenów chronionych w użytkowane i stanowią dodatkowe wzmocnienie zasad i zaleceń dotyczących otuliny parku ustalone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 25 września 1997r. w sprawie Kampinoskiego Parku Narodowego (Dz. U. nr 132, poz. 876).

Na terenie gminy Leszno obszarem WOChK objęto kolejno od strony zachodniej, następujące miejscowości lub ich części: Korfowe, Szymanówek, Marianów, Wilkowa Wieś, Wilków, Grądy, Powązki, Leszno, Zaborówek, Zaborów, Wiktorów, Wyględy i Wólka. Ponadto na terenie poszczególnych wymienionych wyżej miejscowości wyznaczono Strefę Ochrony Urbanistycznej WOChK: Marianów, Grądy, Wilków, Wilkowa Wieś, Powązki, Leszno, Zaborówek, Zaborów, Wiktorów, Wólka, Wyględy.

2.1.5 Zasoby kulturowe

Na terenie gminy Leszno znajdują się liczne zabytki wpisane do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków. Bogactwo zabytków świadczy o bogatej przeszłości historycznej gminy. W obszarze gminy Leszno najstarsze ślady osadnictwa zachowały się we wsi Korfowe, w postaci pozostałości grodzisk obronnych. Pierwsza wzmianka o Lesznie pochodzi z 1423r., ale osada w tym miejscu istniała już, co najmniej od około 1000 lat p.n.e. Świadczą o tym ślady cmentarzyska z epoki brązu odkopane na terenie dzisiejszego cmentarza grzebalnego i jeziora Tomczyn. Sieć osadnicza kształtuje się wzdłuż historycznego traktu królewskiego. Pierwsze wzmianki dotyczące osady z kościołem pochodzą z drugiej połowy XV w. i dotyczą Zaborowa. Sieć osadnicza w obszarze gminy wiąże się z rolniczym charakterem gospodarki w typie osiedli wiejskich przyfolwarcznych i wiejskich ulicówek. Rozwój gospodarczy terenów gminy Leszno związany był z uruchomieniem kolei warszawsko-wiedeńskiej w 1845r., a następnie linii kolejowej Warszawa-Łowicz. Powstały wówczas zakłady przemysłowe związane z przetwórstwem płodów rolnych m.in. uruchomiono cukrownię „Michałów”, cegielnię w „Kurach” w Zaborówku – „Janówku”, gorzelnie w Wilkowej Wsi i Zaborowie. Obiektem unikatowym na skalę międzynarodową jest teren dawnej bazy cyrkowej w Julinku, która funkcjonowała w tym miejscu od roku 1950. Zachowały się jedyne w swoim rodzaju obiekty Dużej i Małej Areny, Sali Gimnastycznej oraz bursa szkolna. Obecnie obiekty stanowią kompleks Parku Rozrywki Julinek, w ramach którego zorganizowano m.in. Wystawę Sztuki Cyrkowej.

Obiekty zabytkowe na terenie gminy Leszno znajdują się w miejscowościach:

- Leszno – kościół p.w. Narodzenia św. Jana Chrzciciela oraz zespół pałacowo parkowy przy ulicy Fabrycznej 1;
- Rochale – zespół dworsko-parkowy,

- Zaborów – zespół kościoła p.w. Św. Anny wraz z cmentarzem, zespół pałacowo-parkowy wraz z zespołem folwarcznym oraz zespół szkolny,
- Zaborówek – zespół pałacowo-parkowy.

2.2 Sfera społeczna

Niniejsza część diagnozy koncentruje się w zagadnieniach społecznych zachodzących na terenie Gminy. W szczególności dotyczy to zagadnień związanych z demografią oraz dostępem mieszkańców do kultury, sztuki, sportu. Ponadto diagnozie zostały poddane obszary dostępności i jakości opieki zdrowotnej, pomocy społecznej oraz edukacji. Ostatni podrozdział zawiera informacje nt. mobilizacji społecznej mieszkańców Gminy, co obrazuje zaangażowanie w funkcjonowanie organizacji pozarządowych oraz udział w wyborach, zarówno lokalnych, krajowych, jak i europejskich.

2.2.1 Demografia

Według danych GUS na koniec 2015 roku liczba ludności w gminie wynosiła 10.065 mieszkańców z czego 51,3 % stanowiły kobiety, a 48,7 % mężczyźni (współczynnik feminizacji był równy 105 i był niższy niż w Powiecie, który wyniósł 108).

Tabela 4. Liczba mieszkańców gminy Leszno w latach 2010-2015

Wyszczególnienie		2010	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba mieszkańców	Ogółem	9.688	9.770	9.846	9.987	10.017	10.065
	Mężczyźni	4.705	4.751	4.794	4.855	4.881	4.897
	Kobiety	4.983	5.019	5.052	5.132	5.136	5.168

Źródło: dane GUS

Od roku 2010 do roku 2015 liczba mieszkańców gminy wzrosła o 377 osób. Ma to związek zarówno z dodatnim przyrostem naturalnym na przestrzeni lat i głównie z dodatnim saldem migracji. Powyższe obrazują tabele nr 7 i 8.

Tabela 5. Przyrost naturalny w gminie Leszno w latach 2011-2015

ROK	2011	2012	2013	2014	2015
Urodzenia żywe	91	77	104	102	97
Zgony	89	114	94	94	84
Przyrost naturalny	2	-37	10	8	13
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	0,21	-3,77	1,01	0,80	1,29

Źródło: dane GUS

Tabela 6. Migracje ludności na pobyt stały w latach 2011-2015

ROK	2011	2012	2013	2014	2015
zameldowania	192	213	236	175	144
wymeldowania	112	108	116	118	88
Saldo migracji	80	105	120	57	56

Źródło: Dane GUS

Dla gminy Leszno rok 2015 był kolejnym, w którym odnotowano wzrost liczby ludności. W porównaniu z 2014 r., w wyniku dodatniego salda migracji w ruchu wewnętrznym, liczba mieszkańców gminy zwiększyła się o 48 osób. Do wzrostu liczby ludności przyczynił się również dodatni przyrost naturalny — w 2015 r. liczba urodzeń żywych była większa od liczby zgonów o 13.

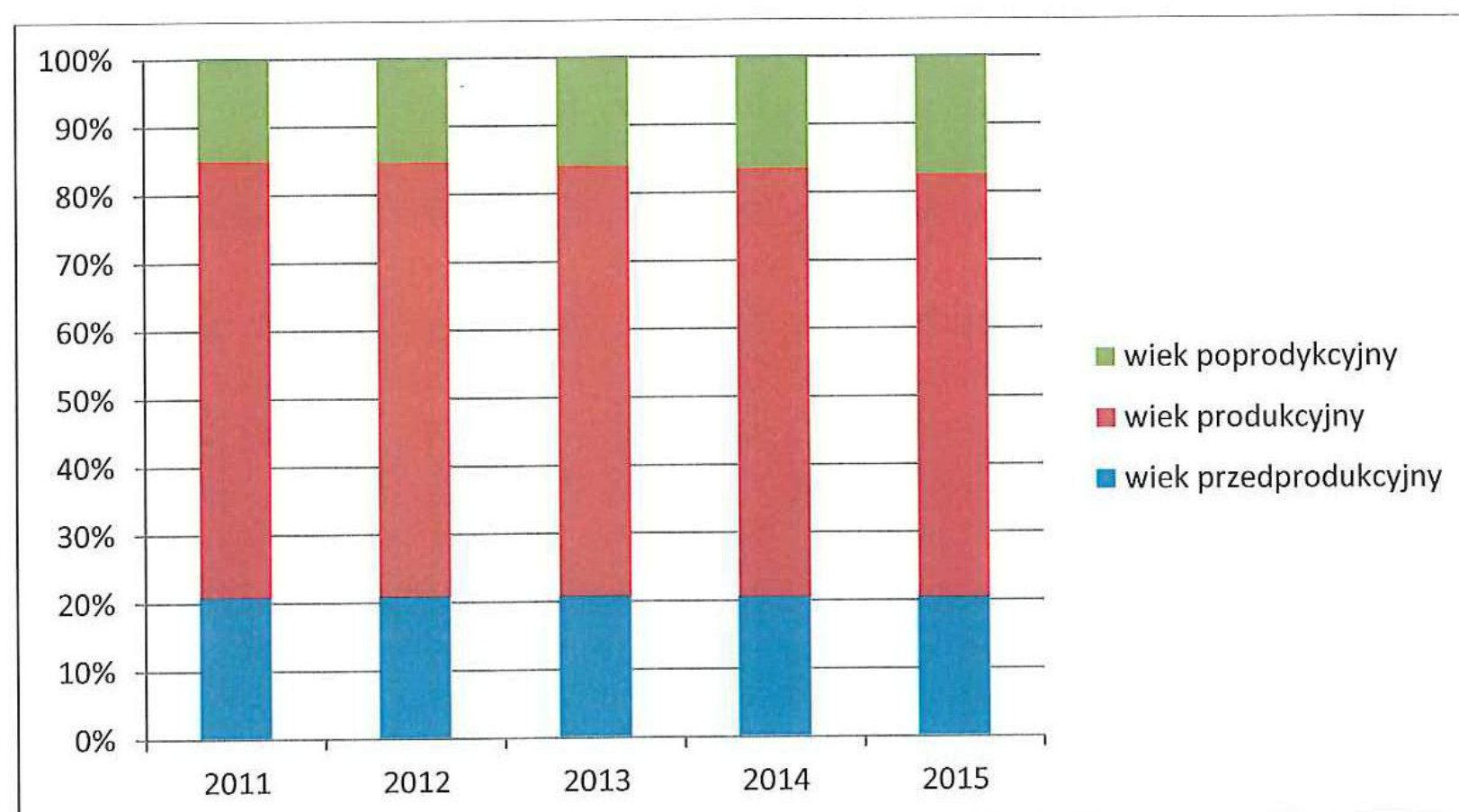
Według stanu w dniu 31 XII 2015 r., ludność gminy Leszno liczyła 10.065 osób, i stanowiła 8,95% ludności Powiatu Warszawskiego Zachodniego. W porównaniu z rokiem 2014 liczba mieszkańców wzrosła o 48 osób, tj. o 0,5%. Gęstość zaludnienia w gminie Leszno wyniosła 80 osób na 1 km² i nie zmieniła się w stosunku do roku poprzedniego.

Tabela 7. Struktura wiekowa ludności

ROK	2011	2012	2013	2014	2015
Wiek przedprodukcyjny	2.037	2.057	2.077	2.056	2.058
Wiek produkcyjny	6.272	6.291	6.318	6.313	6.264
Wiek poprodukcyjny	1.461	1.498	1.592	1.648	1.743

Źródło: dane GUS

Rysunek 6. Udział ludności gminy Leszno według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w latach 2011-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Powyższe dane jednoznacznie wskazują, iż Gmina Leszno jest atrakcyjnym miejscem do zamieszkania. W każdym z przedstawianych lat więcej osób napływało do gminy z zewnątrz, niż decydowało się na emigrację poza jej granice. Należy podkreślić, iż powyższe dane obrazują jedynie migracje rejestrowane, czyli nie uwzględniają osób zamieszkałych na terenie gminy bez dokonania obowiązku meldunkowego. Z kolei badanie struktury wiekowej Gminy Leszno pozwoliło stwierdzić, iż dzieci i młodzież poniżej 20 roku życia stanowią około 23,3% mieszkańców gminy, osoby starsze (60 lat i więcej) stanowią około 17,3%, zaś osoby w przedziale wiekowym 20-44 stanowią około 37,2% mieszkańców gminy. Pozwala to postawić tezę o stosunkowo młodej społeczności lokalnej.

Według prognozy Głównego Urzędu Statystycznego na lata 2014–2050¹, mimo niekorzystnych zmian w strukturze ludności, na tle innych województw Mazowsze pozostanie regionem o największym potencjale ludnościowym. Liczba ludności województwa w perspektywie roku 2050 (w stosunku do danych z 2013 r.) wzrośnie o prawie 2 tys. Liczba ludności zwiększy się przede wszystkim w centralnych powiatach otaczających Warszawę i samej stolicy. Według wyników prognozy w strukturze wiekowej ludności nastąpią niekorzystne zmiany – pogłębi się proces starzenia się populacji. Ludność w wieku poprodukcyjnym jest jedyną grupą, której liczebność zwiększy się we wszystkich jednostkach terytorialnych województwa. Najkorzystniejszą strukturą według wieku: niskim udziałem osób w wieku poprodukcyjnym oraz wysokim udziałem osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym charakteryzować się będą powiaty sąsiadujące z Warszawą. Powiat Warszawski Zachodni do 2050 roku utrzyma tendencję wzrostu liczby mieszkańców.

2.2.2 Kultura, sztuka, sport

Potencjał kulturowy danego obszaru kształtuje postawy i zachowania ludzkie poprzez zaspokajanie potrzeb wyższego rzędu, jakimi są potrzeby kulturowe. Rozwój lokalnych tradycji i instytucji kulturalnych promujących je pozytywnie wpływa na rozwój sektora usług turystycznych oraz na wzrost poziomu życia poprzez lepszy dostęp do dóbr i usług kultury.

Rolę placówek kulturalnych pełnią świetlice gminne w Lesznie, Czarnowie, Łubcu i Zaborowie, które organizują imprezy plenerowe, okolicznościowe i spotkania autorskie. W świetlicach prowadzone są między innymi zajęcia plastyczne, muzyczne, teatralne, tańca towarzyskiego i nowoczesnego, baletu oraz zumbi. W wakacje i ferie świetlice organizują różnorodne atrakcje, takie jak: gościnne występy teatrów, rajdy rowerowe, wycieczki na spływy kajakowe, do muzeum, kina i na basen. Działalność kulturalną wspiera Lesznowski Chór Ballada i Gminna Orkiestra Dęta. Na terenie gminy znajduje się Wystawa Sztuki Cyrkowej unikatowa

¹„Prognoza ludności województwa mazowieckiego na lata 2014-2050” GUS *Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014–2050*

w skali światowej wystawa/muzeum przedstawiająca pamiątki, plakaty, nagrody, stroje cyrkowe z XIX i XX w., czy rekwizyty m.in. zabytkowy wóz cyrkowy z 1926 roku. W swoich zasobach posiada filmy i zdjęcia z przedstawień cyrkowych organizowanych na całym świecie

W gminie odbywają się następujące imprezy cykliczne:

Styczeń	Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy Powiatowy Przegląd Chórów „Złotego Wieku” Narciarski Rajd Szlakiem Powstańców Styczniowych 1863
Luty	Akcja „Ferie w gminie”
Kwiecień	Otwarcie sezonu turystycznego w Parku Rozrywki Julinek
Maj	Majówka w Zaborowie Cross z historią w tle(crosshistoria.pl) Majówka w Parku rozrywki Julinek Urodziny Parku Rozrywki Julinek
Czerwiec	Zlot Starych Samochodów Odjazdowy Bibliotekarz
Lipiec	akcja „Lato w gminie”
Sierpień	Półmaraton im. Janusza Kusocińskiego
Wrzesień	Festyn gminny „Pożegnanie lata”
Listopad	Obchody Święta Niepodległości
Maj – Październik	Weekendy tematyczne w Parku Rozrywki Julinek (np. cyrkowy, bajkowy, sportowy, rodzinny, kowbojski, rycerski) i inne wydarzenia np. koncerty.

Na terenie gminy Leszno działa Biblioteka Publiczna z dwiema filiami w Zaborowie i w Czarnowie. Biblioteka zaspokaja i rozwija potrzeby czytelnicze mieszkańców, organizuje konkursy plastyczne i literackie oraz okazjonalne kiermasze, a także współpracuje z placówkami oświatowymi z terenu gminy przy organizacji spotkań autorskich z pisarzami. Biblioteka posiada czytelnie internetowe dostępne dla użytkowników. Zasoby bibliotek utrzymują się w miarę na stałym poziomie, ale pozytywnym faktem jest duża liczba czytelników w ciągu roku oraz duża ilość wypożyczanych książek na zewnątrz.

Tabela 8. Zasoby biblioteki na terenie gminy Leszno

	2012	2013	2014
Księgozbiór	38.700	38.464	38.343
Czytelnicy w ciągu roku	1.753	1.746	1.723
Wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	32.200	32.500	28.845

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zespół Sportowo-Rekreacyjny prowadzi działalność w sekcjach sportowych: piłka nożna, siatkówka i koszykówka oraz organizuje różnorodne zajęcia dla dzieci

i młodzieży. W Zespole działa sekcja tenisa ziemnego. Prowadzone są zajęcia na siłowni (kulturystyka), z pilatesu, oraz imprezy sportowo-rekreacyjne dla mieszkańców gminy. Zespół Sportowo-Rekreacyjny dysponuje stadionem, boiskiem wielofunkcyjnym ze sztuczną nawierzchnią, halą sportową i siłownią.

Na terenie gminy działają dwa kluby sportowe: **KS Partyzant Leszno** z siedzibą przy ul. Szkolnej 10 w Lesznie oraz **SKF „Zaborowianka” Zaborów** z siedzibą przy ul. Jana Kujawskiego 5 w Zaborowie.

Na terenie gminy Leszno w Julinku działa **PARK ROZRYWKI JULINEK**, który jest największą tego typu atrakcją w regionie Mazowsza i jednym z największych w Polsce. W miejscu niegdyś kojarzonym wyłącznie ze stacjonarną bazą cyrkową, słynną na całą Europę, od maja 2015r. funkcjonuje niezwykle Park Rozrywki. Do głównych atrakcji Parku zaliczamy:

- **PARK LINOWY PODNIEBNY CYRK**, który jest doskonale wkomponowany w krajobraz kulturowo-przyrodniczy regionu, zbudowany na naturalnym drzewostanie, malowniczo ulokowany w Kampinoskim Parku Narodowym. **PODNIEBNY CYRK** to 7 tras linowych liczących łącznie ponad kilometr długości. Dwie trasy „Mały Magik” i „Wesoły Klaun” dedykowane są najmłodszym dzieciom, którym zapewnia się ciągłą asekurację i bezpieczeństwo. Pozostałe trasy „Młody Akrobata”, „Gibki Gimnastyk”, „Szalony Monocyklista”, „Zwinny Linoskoczek”, „ADRENALina” dedykowane są starszym dzieciom i dorosłym. Trasy te oferują zróżnicowany stopień trudności.
- **KRAINA DMUCHAŃCÓW**, w której znajduje się aż kilkanaście dmuchanych zabawek z ogromną wodną zjeżdżalnią,
- **POLE DO MINI – GOLFA** na powierzchni 1.000 m² znajduje się 18 dołków, do których dostępu pilnują cyrkowe postacie,
- **RAJDY SAMOCHODAMI ELEKTRYCZNYMI W TERENIE** na bezpiecznych pojazdach elektrycznych dla najmłodszych i starszych dzieci,
- **PLAC ZABAW** składający się z huśtawek, piaskownic, zjeżdżalni, domku do zabawy, ścinaki wspinaczkowej oraz 20 metrowego zjazdu, olbrzymiej poduchy do skakania,
- **BOISKA SPORTOWE** do piłki nożnej, piłki siatkowej, badmintona i piętusiówki,
- **WYPOŻYCZALNIA SPRZĘTU SPORTOWEGO** dla amatorów aktywnego wypoczynku na świeżym powietrzu oraz baza do wycieczek rowerowych i pieszych po Kampinoskim Parku Narodowym,
- **WYSTAWA SZTUKI CYRKOWEJ** – unikatowa w skali światowej wystawa/muzeum przedstawiająca pamiątki, plakaty, nagrody, stroje cyrkowe z XIX i XX w., czy rekwizyty m.in. zabytkowy wóz cyrkowy z 1926 roku. W swoich zasobach posiada filmy i zdjęcia z przedstawień cyrkowych organizowanych na całym świecie,
- **GASTRONOMIA**, restauracje, turystyczne punkty obsługi gastronomicznej,

- BAZA HOTELOWA – obejmująca 180 miejsc noclegowych (wszystkie pokoje z łazienkami),
- POLE NAMIOTOWE I CAMPING DLA CAMPERÓW – parking z pełną infrastrukturą przyłączy energetycznych, wodnych i kanalizacyjnych,
- PUNKT INFORMACJI TURYSTYCZNEJ – wjazd do Parku Rozrywki Julinek.

Dodatkowym atutem całego PARKU ROZRYWKI JULINEK jest położenie – zaledwie 30km od centrum Warszawy, 20km od Sochaczewa, przy drodze nr 579, z prostym dojazdem do dróg A2 i S8. Położony na skrzyżowaniu szlaków turystycznych Park Rozrywki Julinek otoczony ze wszystkich stron lasami Kampinoskiego Parku Narodowego wzbogaca swoją ofertę o treści edukacyjne związane z otaczającą przyrodą, oferując dla szkół i grup zorganizowanych stworzony wspólnie z leśnikami KPN program zajęć edukacyjnych. Baza gastronomiczna i noclegowa Parku pełni też ważne funkcje obsługowe dla ruchu turystycznego (baza turystyczna z pełną infrastrukturą) pieszego i rowerowego oraz samochodowego w gminie oraz Kampinoskim Parku Narodowym.

2.2.3 Edukacja

Bazę oświatową gminy Leszno tworzą przedszkola, szkoły podstawowe i gimnazja. W Lesznie działa Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. płk J. Strzałkowskiego kształcący podopiecznych na wszystkich poziomach szkolnictwa specjalistycznego, którego organem prowadzącym jest Starosta Powiatu Warszawskiego Zachodniego.

Na terenie gminy Leszno znajdują się następujące obiekty infrastruktury edukacyjnej:

- Zespół Szkół Publicznych w Lesznie, w skład którego wchodzi:
  - Szkoła Podstawowa im. Stefana Batorego,
  - Gimnazjum im. Anny Jagiellonki.
- Zespół Szkół Publicznych w Zaborowie, w skład którego wchodzi:
  - Szkoła Podstawowa im. Powstańców 1863 r.,
  - Gimnazjum.
- Publiczne Przedszkole Nr 1 w Lesznie im. „Leśnych skrzatów”
- Publiczne Przedszkole Przyjaciół Puszczy Kampinoskiej w Zaborowie,
- Niepubliczne Przedszkola:
  - Sosnowa Akademia Przedszkolaka w Lesznie,
  - Zaczarowany Ołówek w Lesznie,
  - Artystyczne Twórczy Przedszkolak w Lesznie.

Unikatową szkołą znajdująca się na terenie gminy jest Państwowa Szkoła Sztuki Cyrkowej z 50-letnią tradycją, której siedziba znajduje się na terenie Julinka.

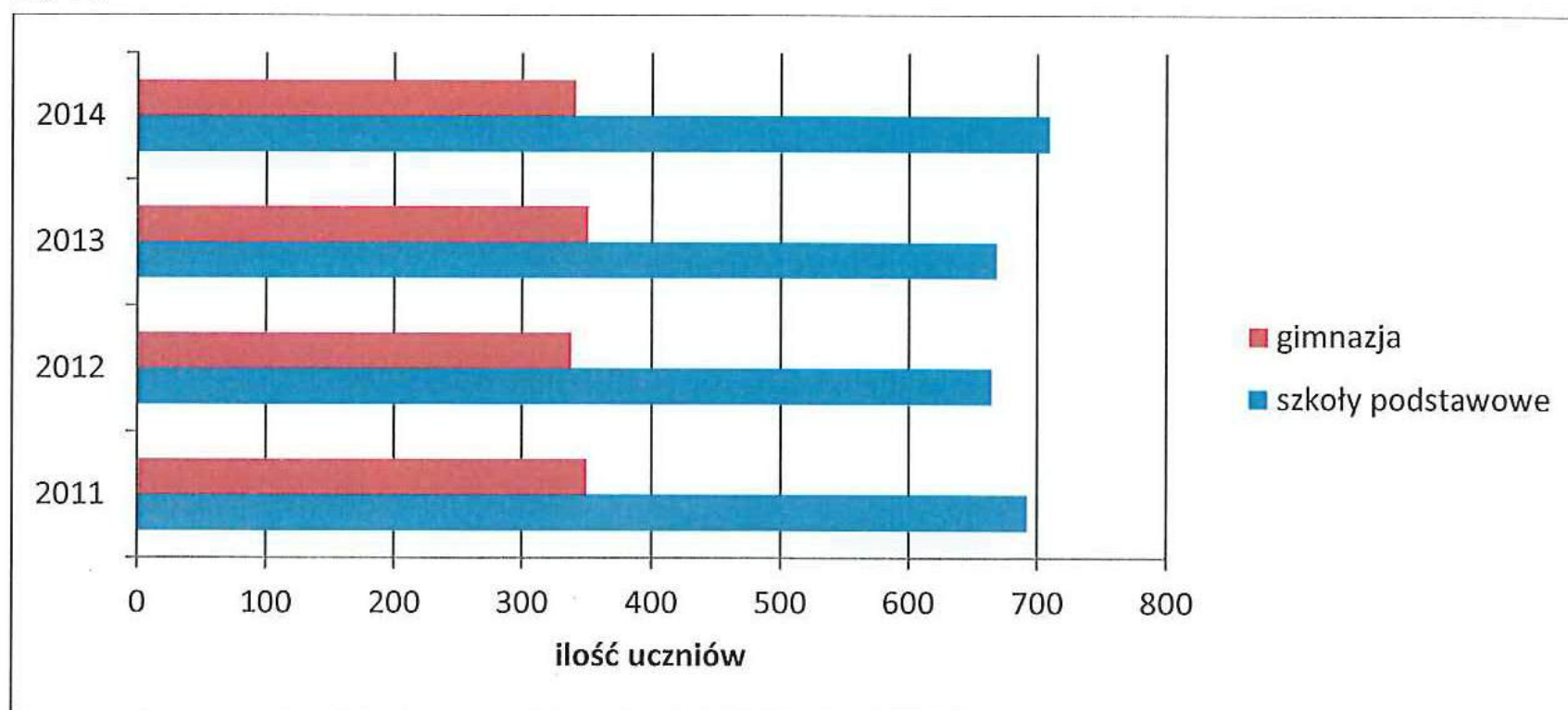
Tabela 9. Edukacja w gminie Leszno w latach 2012-2014

	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Placówki wychowania przedszkolnego	3	5	8
w tym przedszkola	2	3	6
Miejsca w przedszkolach	313	348	490
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	338	372	366
w tym w przedszkolach	316	341	343
Szkoły podstawowe	3	3	3
Uczniowie szkół podstawowych	665	669	710
Klasy pierwsze	108	121	159
Absolwenci szkół podstawowych	119	116	116
Szkoły gimnazjalne	3	3	3
Uczniowie szkół gimnazjalnych	338	351	341
Klasy pierwsze	120	118	119
Absolwenci gimnazjów	122	98	113
Liczba uczniów przypadająca na 1 oddział w szkołach podstawowych	18	18	19
Liczba uczniów przypadająca na 1 oddział w szkołach gimnazjalnych	19	18	17

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na koniec roku 2014 do przedszkoli na terenie gminy uczęszczało 366 dzieci, co stanowi, iż ponad 72,8% dzieci w wieku 3-6 lat jest objętych wychowaniem przedszkolnym.

Rysunek 7. Uczniowie szkół podstawowych oraz gimnazjalnych w latach 2012-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W gminie Leszno rok 2014 był kolejnym rokiem gdzie zanotowano wzrost liczby uczniów szkół podstawowych i gimnazjum.

Średnia liczba uczniów przypadających na jeden oddział w szkołach podstawowych w 2015r. wyniosła 19, a w gimnazjach 17. Mniejsza ilość uczniów w klasie jest korzystna dla warunków nauczania.

Wyniki sprawdzianu szóstoklasisty i egzaminu gimnazjalnego w gminie Leszno w 2015r. kształtują się poniżej średnich wyników powiatu warszawskiego zachodniego oraz na poziomie średniej powiatów województwa mazowieckiego.

W 2014r. subwencja oświatowa w gminie wyniosła 8.189.386,00 zł, a wydatki wyniosły 14.718.418,16 zł i stanowiły 45% wydatków budżetu gminy.

W gminie realizowany jest program stypendialny dla uczniów, gwarantujący najuboższym pomoc przy zakupie podręczników oraz przedmiotów ściśle związanych z edukacją, którzy spełniają kryteria dochodowe zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Prowadzone są również zajęcia wyrównawcze. Przy szkołach prowadzone są świetlice oraz wydawane są posiłki.

2.2.4 Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Opieka zdrowotna stopnia podstawowego znajduje się w Zaborowie i Lesznie. W gminie w 2014r. funkcjonowały 2 przychodnie zdrowia. Usługi wyspecjalizowane świadczą szpitale i przychodnie w Błoniu, Grodzisku Mazowieckim, Pruszkowie i w Warszawie. Usługi zdrowia uzupełniają prywatne apteki, gabinety lekarskie i dentystyczne. W 2014 roku udzielono 5 porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej na jednego mieszkańca gminy.

Pomoc społeczna na terenie gminy realizowana jest przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Lesznie.

ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE REALIZOWANE PRZEZ OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W 2015 ROKU:

- z udzielonej pomocy i wsparcia skorzystało 352 osób oraz 141 rodzin,
- przyznano świadczenia 352 osobom,
- wypłata świadczeń pieniężnych została przyznana 244 osobom,
- do otrzymania świadczeń niepieniężnych zakwalifikowało się 223 osób.

Wypłacone świadczenia pieniężne obejmowały:

- zasiłek stały – średnia wysokość zasiłku stałego na osobę w rodzinie wyniosła 448 zł,
- zasiłek okresowy – średnia wysokość zasiłku okresowego wyniosła 282zł,
- zasiłek celowy – średnia wysokość zasiłku celowego na osobę w roku wyniosła 910zł.

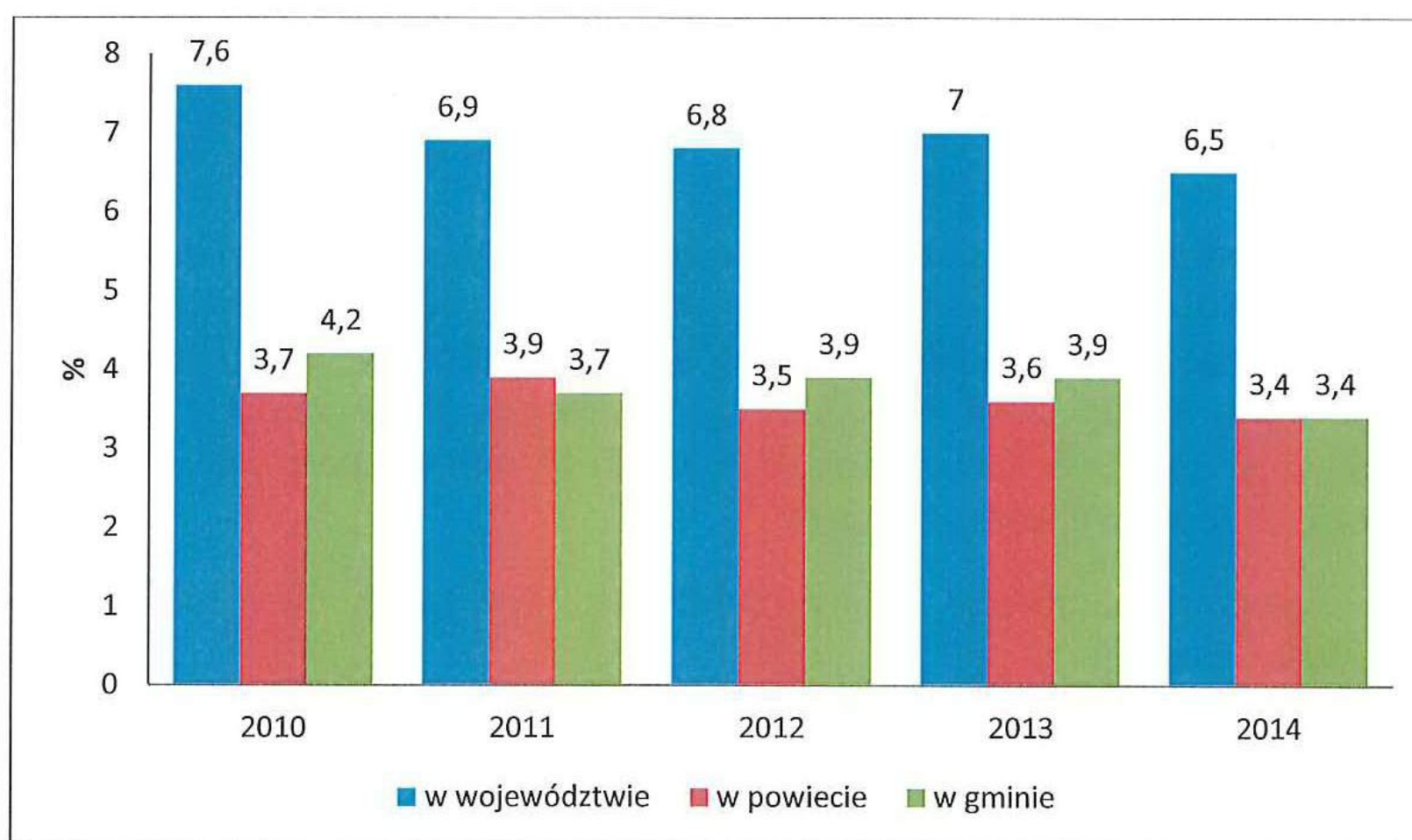

Wyplacone zasiłki obejmowały przyznanie pomocy z tytułu bezrobocia, ubóstwa, długotrwałej choroby, z tytułu niepełnosprawności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizmowi. Przyznane świadczenia niepieniężne zostały przyznane na posiłek dla 95 osób (wartość przyznanych świadczeń 51.296zł) z czego 100 % otrzymanych posiłków zostało przyznane dzieciom.

Głównym celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych, podstawowych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie i bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Analizując wskaźniki dotyczące pomocy społecznej, można zauważyć, że najczęstszymi powodami ubiegania się o pomoc na przestrzeni trzech ostatnich lat były: ubóstwo, potrzeba ochrony macierzyństwa, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie, niepełnosprawność, alkoholizm jak również bezradność w sprawach opiekuńczo –wychowawczych.

Rysunek 8. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gmina Leszno znajduje się w województwie o najwyższym poziomie życia w kraju, a wskaźnik udziału korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem określający skalę korzystania z pomocy społecznej jest dużo niższy niż w województwie i w kraju (7,7%).

W roku 2014 wydatki na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wyniosły 3.126,5 tys. zł. co stanowi 312,12 zł w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Jest to wartość ponad dwukrotnie niższa od średniej w kraju, która wyniosła 725 zł.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Lesznie realizuje szereg działań i projektów, zarówno jako wnioskodawca, jak i jako partner, mających na celu poprawę sytuacji socjalno-bytowej mieszkańców gminy. W latach 2008-2014 OPS realizował projekt systemowy "Można żyć inaczej – aktywna integracja społeczna w Gminie Leszno" w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytetu VII – Promocja integracji społecznej, Poddziałanie 7.1.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej. Całkowita kwota zrealizowanych w tym czasie projektów wyniosła 701.966,22 zł.

Na terenie gminy działa Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która m.in. przyjmuje wnioski o przymusowe leczenie odwykowe. Ponadto przy ośrodku funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Celem Zespołu Interdyscyplinarnego jest budowa lokalnego systemu opieki i wsparcia dla rodziny i dziecka zgodnie z zapisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz koordynacja i wypracowanie standardów współpracy przedstawicieli różnych grup zawodowych i społecznych pracujących i zajmujących się problematyką przemocy.

2.2.5 Aktywność społeczna

Organizacje pozarządowe pełnią bardzo ważne funkcje w życiu lokalnych społeczności, są to funkcje zarówno społeczne, gospodarcze, jak i polityczne. Obszary funkcjonowania organizacji pozarządowych zaczynają się na organizacji życia społecznego mieszkańców, w tym w szczególności czasu wolnego dzieci i młodzieży, wspieranie działań prorozwojowych, poprzez organizację życia kulturalnego, promocję gminy, propagowanie i organizowanie wychowania fizycznego, aż do działalności mającej na celu zapobieganie pożarom i udział w różnego rodzaju akcjach ratowniczych. Na terenie gminy działają 24 organizacje pozarządowe, są to: stowarzyszenia zwykłe, stowarzyszenia rejestrowe, fundacje, uczniowskie kluby sportowe, stowarzyszenia kultury fizycznej. Rejestr organizacji pozarządowych prowadzi Powiat Warszawski Zachodni.

Drugim równie ważnym aspektem stanowiącym o jakości aktywności społeczności lokalnej jest frekwencja wyborcza mieszkańców gminy. Ta na przestrzeni ostatnich lat kształtowała się w poniższy sposób (jeśli podane są dwa wyniki oznacza to frekwencję wyborczą w I oraz II turze głosowania).

Tabela 10. Frekwencja wyborcza w latach 2010-2015

Rok i rodzaj wyborów	kraj	Woj. mazowieckie	Powiat Warszawski Zachodni	Gmina Leszno
2010 - Wybory Prezydenta RP	54,94	61,55	63,82	51,36
2010 - Wybory do samorządu	47,32	50,96	53,15	51,58

2011 – wybory do parlamentu (Sejm, Senat)	48,92	57,88	59,29	50,57
2014 – Wybory do parlamentu europejskiego	23,83	28,09	30,10	22,38
2014 – Wybory do samorządu	47,21	51,07	53,82	54,08
2015 – Wybory Prezydenta RP	48,96 55,34	54,91 61,58	57,47 65,85	51,94 60,46
2015 – wybory do parlamentu (Sejm, Senat)	50,92	58,71	61,21	53,88

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PKW

Aktywność społeczna mieszkańców gminy wykazywana przy wyborach jest wyższa od średniej krajowej, ale nie odbiega od ogólnokrajowego obrazu braku zainteresowania polityką.

2.3 Sfera gospodarcza

2.3.1 Rynek pracy

Jednym z najistotniejszych czynników wpływających na rozwój jest lokalny rynek pracy. O kondycji tego rynku może świadczyć wysokość stopy bezrobocia. Z badań GUS wynika, że bezrobocie jest silnie związane z ubóstwem, ponieważ miejsce zajmowane na rynku pracy decyduje o sytuacji materialnej jednostki i jej rodziny. W 2014 r. w gminie Leszno wskaźnik osób pracujących na 1000 ludności wynosił 171, a dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego 300 osób. Pracujących mieszkańców gminy było 1716 osób, w tym 933 mężczyzn (54,4%) i 783 kobiet (45,6%).

Zgodnie z danymi przedstawianymi przez GUS, w 2014 roku liczba zarejestrowanych w gminie bezrobotnych wynosiła 353 osoby. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosi 5,6% i jest wyższy niż w powiecie – 4,3% oraz niższy niż w województwie mazowieckim - 9,6% i znacznie niższy niż w kraju – 11,4%. Porównując liczbę osób bezrobotnych w okresie pięcioletnim (2010 – 2014 rok), liczba ta wzrosła o 107 osób przyczyniając się do wzrostu poziomu bezrobocia o 1,7%.

Tabela 11. Liczba osób bezrobotnych w gminie Leszno w latach 2010-2016

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016**
Liczba osób bezrobotnych	246	310	351	357	353	252	214
Stopa bezrobocia (%)	3,9	4,9	5,6	5,7	5,6	5,1*	3,6*

*stopa bezrobocia dla PWZ

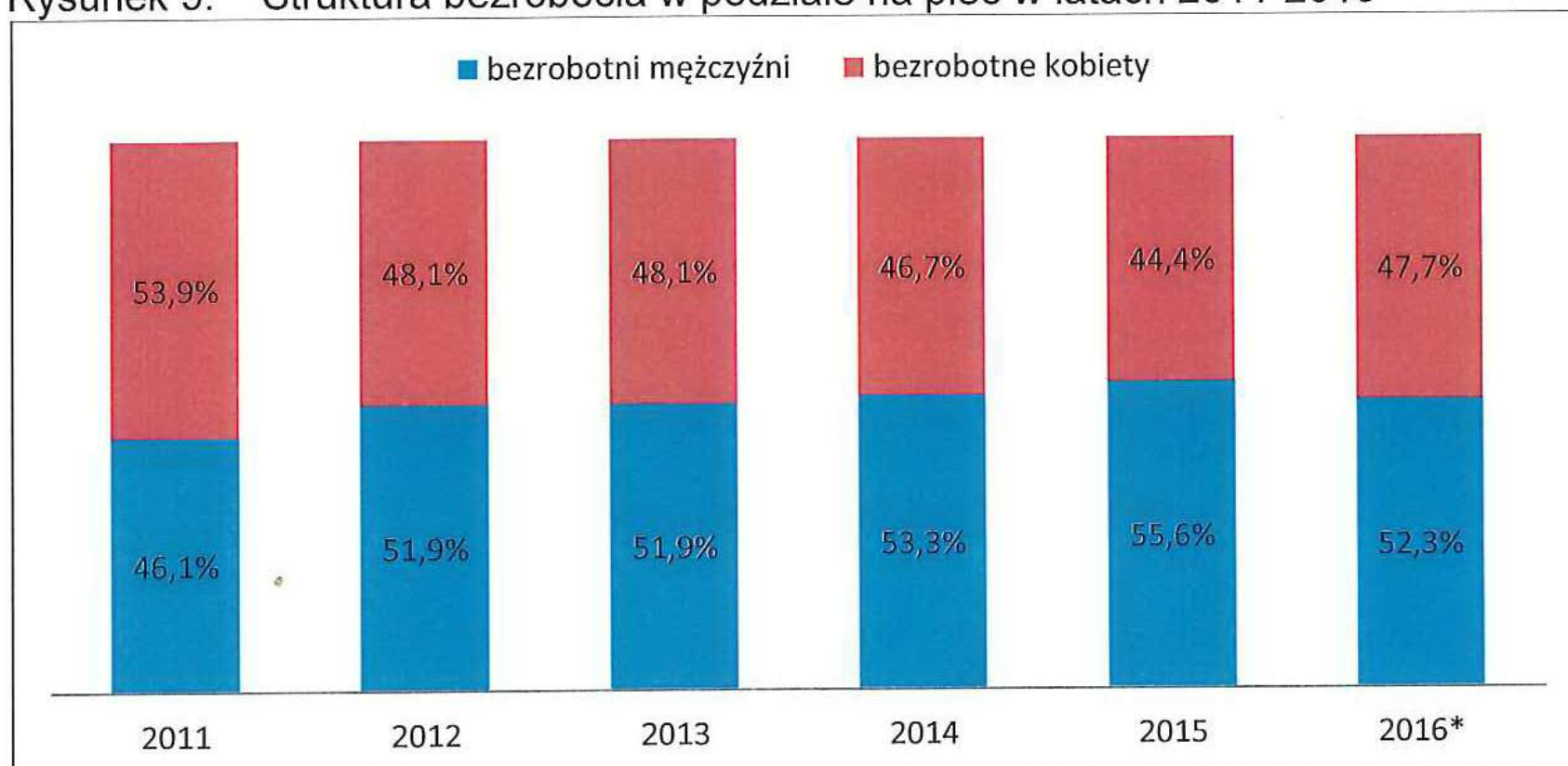
**dane za trzy kwartały 2016r.

Źródło: dane GUS, Powiatowy Urząd Pracy dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego w Błoniu

Rysunek 9. Struktura bezrobocia w podziale na płeć w latach 2011-2016

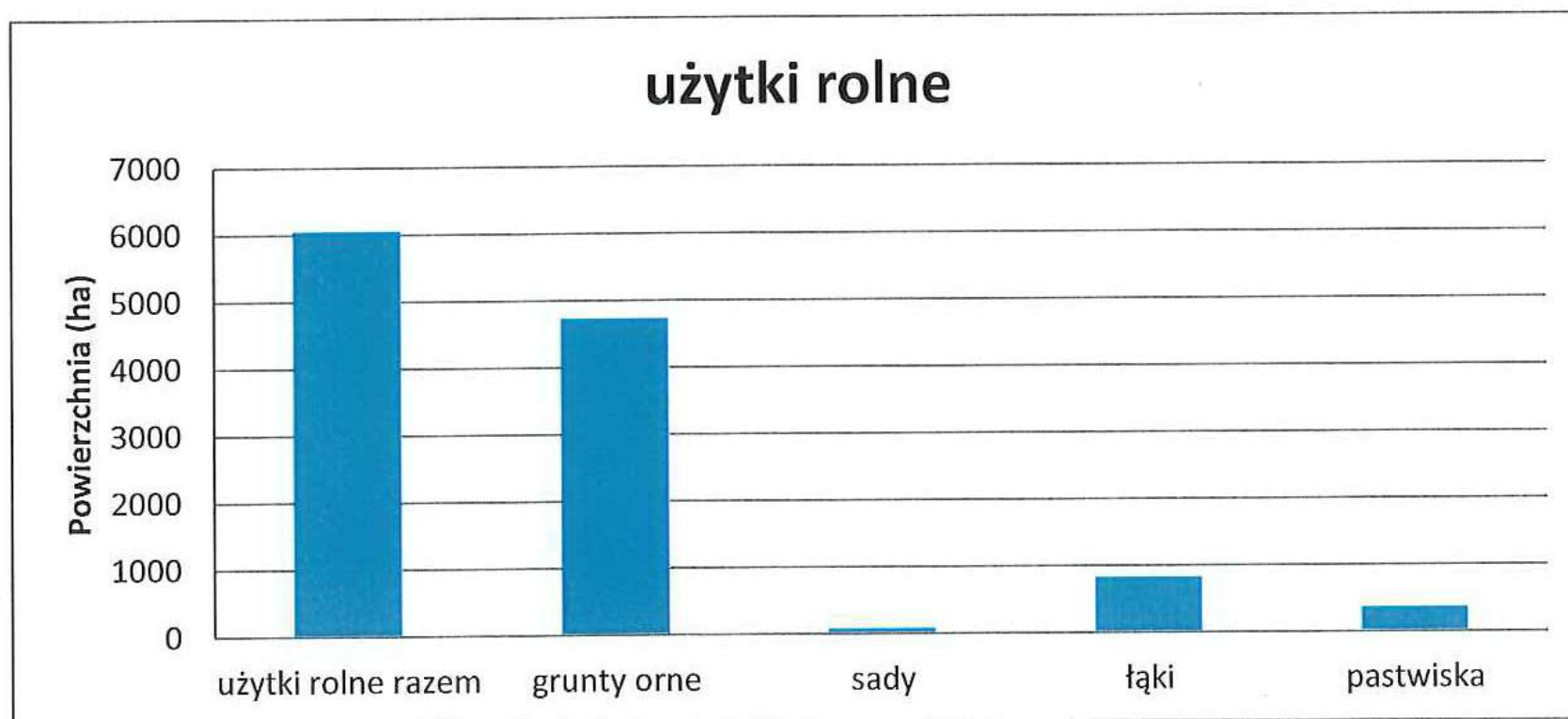
*Dane za trzy kwartały 2016r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego w Błoniu

2.3.2 Rolnictwo

Rolnictwo jest jednym z najbardziej powszechnych rodzajów aktywności gospodarczej, obszary wiejskie są miejscem życia i pracy blisko 40% ludności kraju oraz miejscem wypoczynku².

Rysunek 10. Użytkowanie gruntów rolnych w Gminie Leszno rok 2016.

Źródło: Urząd Gminy Leszno

² Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

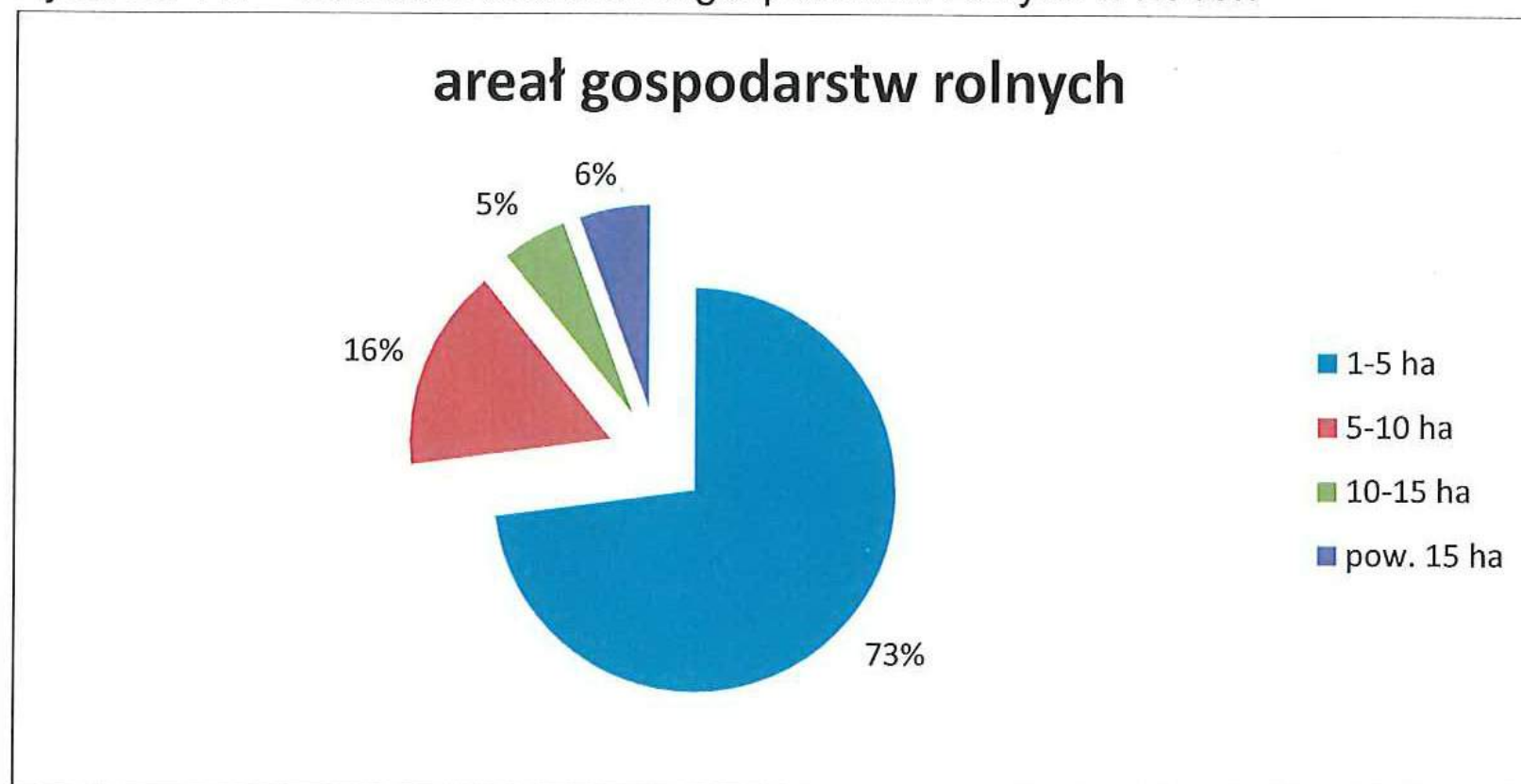

Gmina Leszno położona jest na terenie Kampinoskiego Parku Narodowego i w jego otulinie, co oznacza, że działalność prowadzona w obszarze gminy nie może szkodliwie oddziaływać na przyrodę parku narodowego. Dobre gleby występujące w południowej części gminy pozwalają na produkcję rolniczą - w gminie Leszno 48,4% powierzchni gruntów zajmuje produkcja rolna.

W grudniu 2016 r. na terenie gminy Leszno istniały 672 gospodarstwa rolne, których strukturę obszarową przedstawia poniższy wykres.

Rysunek 11. Struktura obszarowa gospodarstw rolnych w 2016r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Leszno

Rysunek 12. Klasyfikacja gruntów rolnych gminy Leszno

Źródło: opracowanie własne

Na terenie gminy Leszno studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wyodrębniło obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej posiadającej potencjał rozwoju produkcji rolnej, które obejmują około 3.275 ha. Rolnicza przestrzeń produkcyjna obejmuje obszary gruntów klasy II, III oraz uzupełniające grunty klasy IV. Obecnie znacznie wzrosła uprawa warzyw, wynikająca z bliskości największego w kraju rynku zbytu, czyli Warszawy oraz lokalizacji na terenie gminy Zakładu Przetwórstwa Owocowo – Warzywnego Dawtona.

2.3.3 Działalność gospodarcza pozarolnicza

Rozwój gospodarczy Gminy w dużej mierze kształtuje bliskość stolicy. Gmina Leszno jest mocno powiązana ze stołecznym systemem szkolnictwa, usług, rynkiem pracy i niektórymi rozwiązaniami z zakresu infrastruktury technicznej i drogowej. Znaczna część mieszkańców pracuje w Warszawie lub prowadzi działalność usługowo-produkcyjną, której odbiorcą jest stolica.

Czynnikami określającym i stymulującym rozwój społeczno–gospodarczy jest poziom lokalnej przedsiębiorczości, mierzony liczbą osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1000 ludności. Wskaźnik ten obrazuje przedsiębiorczość mieszkańców i jest postrzegany jako przejaw ich aktywności i kreatywności.

Wśród podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie Leszno przeważają przedsiębiorcy z takich dziedzin jak handel detaliczny i hurtowy, usługi transportowe i przewóz osób, usługi budowlane i pokrewne oraz mechanika pojazdowa. Według stanu na 31 grudnia 2015r. na terenie Gminy Leszno zarejestrowanych było 1.114 podmiotów gospodarki narodowej ogółem. Liczba przedsiębiorstw prywatnych systematycznie rośnie - w stosunku do roku 2013 wzrosła o 1,3%. Największe zakłady pracy to: Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe „Polka” Sp. z o.o., Coral Empress Garland Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowo – Usługowe „Plastimet – Panorama”, Bio-Planet S.A., ZPOW Dawtona Zakład Produkcyjny w Lesznie.

Tabela 12. Podmioty gospodarcze według sektorów własnościowych w gminie Leszno w latach 2013-2014r.

Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON		Liczba przedsiębiorstw	
		2013	2014
Sektor prywatny	Ogółem	1049	1082
	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	854	880
	Spółki handlowe	74	76
	Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	11	10
	Spółdzielnie	2	2

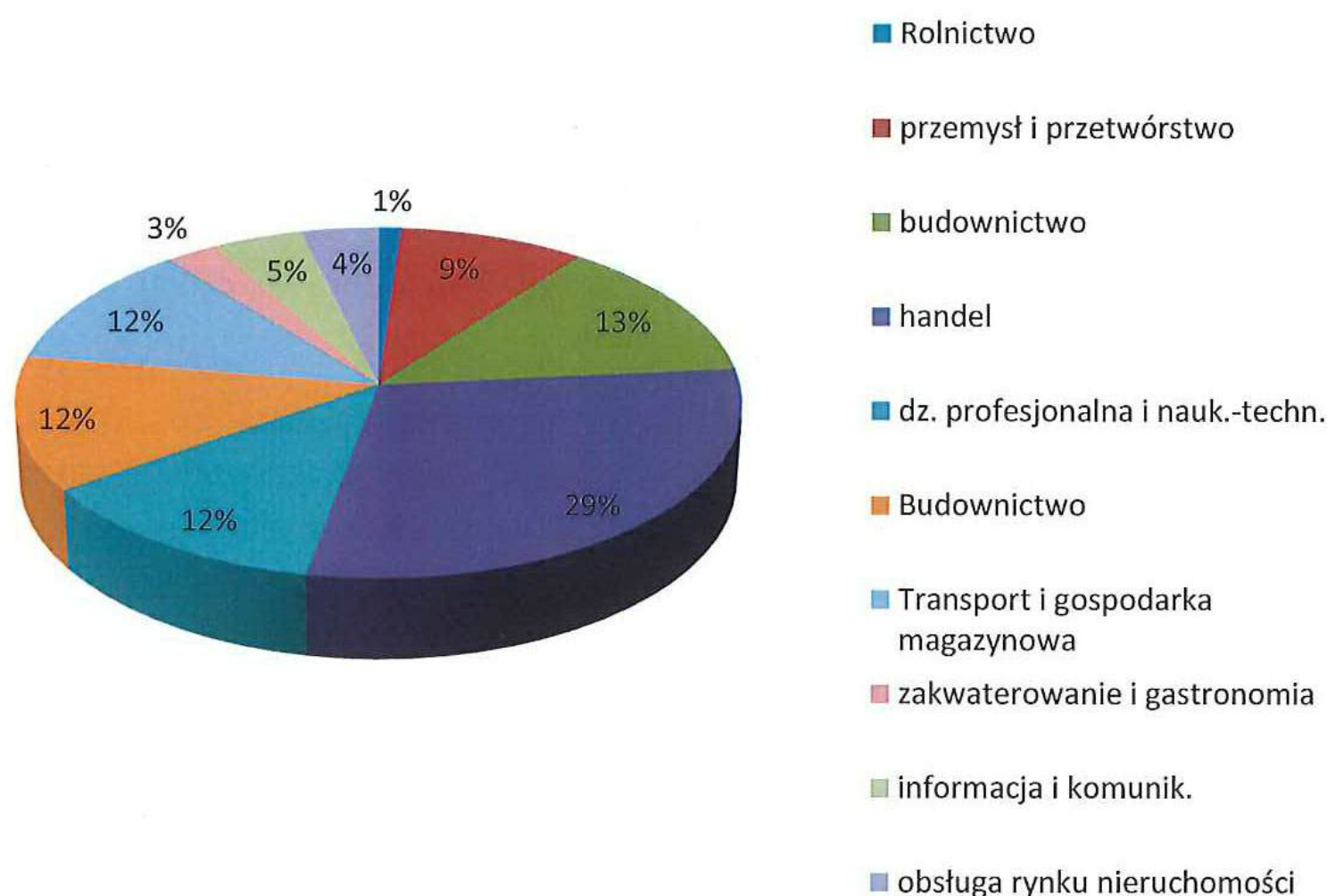

	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	16	16
Sektor publiczny	Ogółem	31	32
	Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	25	25
	Spółki handlowe	1	1
Podmioty gospodarki narodowej ogółem		1080	1114

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS 2015

Rysunek 13. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według wybranych sekcji w 2014r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS 2015

W roku 2014 wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym w Gminie Leszno wyniósł 13,9 i był wyższy od średnie dla kraju, który wynosił 12,2 i równy jak dla regionu centralnego.

Mimo dobrych warunków rozwoju turystyki, o czym świadczą duże zasoby przyrodnicze i kulturowe oraz bliskość stolicy działalność związana z zakwaterowaniem i gastronomią nie rozwija się znacząco.

2.4 Infrastruktura techniczna

2.4.1 Mieszkalnictwo

Położenie Gminy Leszno w odległości 18 km od granic Warszawy, dobre z nią połączenie komunikacyjne drogą wojewódzką nr 580, oraz sąsiedztwo Puszczy

Kampinoskiej sprzyja rozwojowi i intensyfikacji zabudowy mieszkaniowej. Na terenie gminy dominują głównie budynki jednorodzinne, rzadziej spotykane są budynki wielorodzinne.

Na terenie gminy Leszno w 2014r. były 3.933 mieszkania o łącznej powierzchni użytkowej 380.776m². Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania w gminie to 96,8 m², na które przypada średnio 2,55 osoby, podczas gdy w kraju jest to odpowiednio 73,5 m² i 2,75 osoby na jedno mieszkanie.

Tabela 13. Zasoby mieszkaniowe w gminie Leszno w latach 2011-2014

	Jedn. miary	2011	2012	2013	2014
Liczba mieszkań	szt.	3743	3804	3874	3933
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m ²	92,9	94,3	95,7	96,8
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	m ²	35,6	36,4	37,1	38
Mieszkania na 1000 mieszkańców	szt.	386,1	386,3	387,9	392,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2014r oddano do użytku 63 mieszkania w budynkach indywidualnych o powierzchni użytkowej 11.175m². Wszystkie budynki mieszkalne budowane w ostatnich latach stanowią własność indywidualną (z przeznaczeniem na użytek własny inwestora).

Tabela 14. Liczba mieszkań w gminie Leszno oddanych do użytku w latach 2011-2014.

	Jedn. miary	2011	2012	2013	2014
Liczba oddanych do użytku mieszkań	szt.	86	71	81	63
Powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	18.482	12.847	14.024	11.175
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania	m ²	220	180	173	177

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Najwięcej mieszkań oddano do użytku w latach 2011 i 2012. Zmniejszający się ruch budowlany ma odzwierciedlenie w kryzysie gospodarczym jak również w zmianie polityki kredytowej banków.

2.4.2 Wodociągi

System zaopatrzenia w wodę Gminy Leszno oparty jest w znacznej części na zorganizowanych wodociągach, w części na indywidualnych studniach gospodarskich. Woda dla wodociągów systemowych ujmowana jest z poziomu

czwartorzędowego i sporadycznie trzeciorzędowego, studnie kopane indywidualnie czerpią wodę z płytkiego poziomu wodonośnego. Studnie kopane bazują na płytkich przypowierzchniowych przewarstwieniach czwartorzędowych. Wody te wykazują antropogeniczne zanieczyszczenia bakteriologiczne oraz wysoki ponadnormatywny poziom zanieczyszczeń chemicznych. Szczególnie wysokie stężenia metali ciężkich naturalnego pochodzenia, zawierają wody w obrębie Równiny Łowicko-Błońskiej (tzw. kaskada geochemiczna rejonu Warszawy).

Dane UG Leszno o sieci wodociągowej w Gminie Leszno na koniec 2015 roku:

1. korzystający z instalacji: 86,4% ogółu ludności;
2. długość czynnej sieci rozdzielczej: 119,9 km;
3. sieć rozdzielcza na 100 km²: 95,9 km;
4. połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania: 2.411 szt.;
5. woda dostarczona gospodarstwom domowym: 383 dm³;
6. ludność korzystająca z sieci wodociągowej: 8.437 osób;
7. zużycie wody z wodociągów: 45,4 m³/1 mieszkańca.

Gmina zaopatrywana jest w wodę z własnych ujęć w postaci studni głębinowych zlokalizowanych w Feliksowie, Gawartowej Woli i Czarnowie (oligocen). Przy wszystkich ujęciach pracują stacje uzdatniania wody (SUW). Ujęcia w Feliksowie i Czarnowie stanowią połączony system wodociągowy i obsługują cały teren Gminy, oprócz terenu Gawartowej Woli, która obsługiwana jest z własnego ujęcia. Miejscowością bez systemu wodociągowego jest wieś Roztoka. Ujęcie w Feliksowie zaopatruje część tereny gminy Ożarów Mazowiecki tj. miejscowości: Pilaszków, Myszczyń, Pogroszew, Umiastów oraz część terenu gminy Błonie tj. miejscowości: Białutki, Łażniewek, Witki.

2.4.3 Kanalizacja sanitarna i deszczowa

Kanalizacja sanitarna

W chwili obecnej Gmina Leszno nie posiada własnej oczyszczalni ścieków komunalnych. Ścieki sanitarne z rejonu miejscowości Leszno są odprowadzane systemem grawitacyjno – pompowym do głównej pompowni ścieków zlokalizowanej przy ul. Fabrycznej, skąd dwoma kolektorami tłocznymi 2x1600 mm transportowane są do oczyszczalni ścieków w Błoniu. Ścieki bytowo – gospodarcze z pozostałej części Gminy gromadzone w zbiornikach bezodpływowych dowożone są do punktu zlewnego zlokalizowanego przy pompowni głównej i stamtąd również odprowadzane do oczyszczalni w Błoniu.

Dane UG Leszno o sieci kanalizacyjnej w Gminie Leszno na koniec 2015 roku:

- korzystający z instalacji: 29,5% ogółu ludności;
- długość czynnej sieci kanalizacyjnej: 22,4 km;

- sieć kanalizacyjna na 100 km²: 17,9 km;
- połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania: 648 szt.;
- ścieki odprowadzone: 232dm³;
- ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej: 2.962 osoby.

Kanalizacja deszczowa

Gmina Leszno posiada lokalne systemy odprowadzania wód opadowych, które są rozbudowywane. Podstawowym odbiornikiem wód deszczowych jest rzeka Utrata oraz rowy podstawowe, kanały melioracyjne i rowy wzdłuż dróg.

2.4.4 Gospodarka odpadami

Na terenie Gminy Leszno odpady komunalne powstają głównie w gospodarstwach domowych oraz obiektach infrastruktury gospodarczej i społecznej: służby zdrowia, administracji publicznej, oświatowych oraz jednostkach handlowo – usługowych, w rzemiośle i wytwórczości. Zgodnie z obowiązującym systemem gospodarki odpadami komunalnymi, priorytetem jest osiągnięcie odpowiednich poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska, zwiększenie poziomu recyklingu i odzysku odpadów zebranych selektywnie oraz zmniejszenie zjawiska pozbywania się odpadów komunalnych w sposób nielegalny i niekontrolowany. Od 2013 roku gminy stały się właścicielami odpadów wytwarzanych przez mieszkańców i to na nich spoczywa obowiązek zorganizowania sprawnego i szczelnego systemu gospodarki odpadami. W Gminie Leszno określono szczegółowy sposób i zakres świadczenia usług odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Na terenie gminy obowiązuje segregacja odpadów. Zmieszane odpady komunalne gromadzone są w pojemnikach (zabudowa jednorodzinna i wielorodzinna), a odpady segregowane workach (zabudowa jednorodzinna).

W Gminie Leszno funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). Znajduje się on na terenie Urzędu Gminy, przy Al. Wojska Polskiego 21. Przyjęte tam odpady dzielone są na poszczególne frakcje, magazynowane, a następnie wywożone do instalacji posiadającej status RIPOK poza terenem gminy, gdzie są przetwarzane, unieszkodliwiane lub składowane.

W 2013 roku na terenie gminy zostało zebranych 3.192 Mg odpadów, z których 1.920,4 Mg stanowiły niesegregowane odpady komunalne, a 1.271,6 Mg odpady segregowane, w 2014 roku na terenie gminy zostało zebranych 3.891,5 Mg odpadów, z których 2.279,5 Mg to niesegregowane odpady komunalne, zaś odpady segregowane stanowiły 1612 Mg, natomiast w 2015 roku zebrano 4.042,4 Mg

odpadów, z czego niesegregowane odpady komunalne stanowiły 2.190,7 Mg, a odpady segregowane to 1.851,7 Mg.

2.4.5 Elektroenergetyka

Obiekty odbiorców energii elektrycznej lokalizowanych na terenie gminy zasilane są za pomocą kablowo napowietrznej sieci zasilająco rozdzielczej średniego napięcia 15 kV ze stacji elektroenergetycznej 110/15 kV Błonie zlokalizowanej w odległości 7,5 km. Rezerwowymi stacjami dla gminy są stacja 110/15 kV Ożarów Mazowiecki (w odległości 15 km) i Sochaczew (w odległości 20 km). Istniejąca sieć średniego napięcia 15 kV składa się ze stacji transformatorowych słupowych i wieżowych 15/0,4 kV zasilanych liniami napowietrznymi w układzie promieniowym. Stan techniczny w/w urządzeń jest zadowalający. Jej układ i parametry techniczne dostosowane są do aktualnych potrzeb. Zapotrzebowanie mocy w odniesieniu do szczytu energetycznego przez istniejących odbiorców w gminie ocenia się na 3,55-4,5 MW. Przez teren gminy tranzytem przebiegają następujące linie elektroenergetyczne najwyższych napięć:

- jednotorowa, napowietrzna linia 400 kV – "Płock-Ołtarzew",
- jednotorowa, napowietrzna linia 220 kV – "Podolszyce-Mory",
- jednotorowa, napowietrzna linia 220 kV – "Sochaczew-Ołtarzew".

Na niewielkim odcinku południowy kraniec gminy znajduje się również w pasie technologicznym jednotorowej linii napowietrznej 400 kV Ołtarzew-Rogowiec.

Przyrost zapotrzebowania mocy wywołany rozwojem urbanistycznym oraz wzrostem standardu wykorzystania energii elektrycznej wywoła konieczność rozbudowy sieci.

2.4.6 Zaopatrzenie w gaz

W chwili obecnej teren Gminy Leszno zgazyfikowany jest głównie w rejonie centralnym (Leszno) i końcówek sieci gazowej w sąsiednich gminach. Źródłem zasilania w gaz dla Gminy jest gazociąg wysokiego ciśnienia DN400 mm Mory – Błonie – Piotrków, od którego gaz doprowadzany jest gazociągiem wysokiego ciśnienia DN80 mm PN6,3 MPa do stacji redukcyjno – pomiarowej I° „Leszno” zlokalizowanej przy ul. Lipowej. Nominalna wydajność stacji to 3000 Nm³/h. Ze stacji w kierunku Gminy wyprowadzany jest gazociąg średniego ciśnienia DN150 mm i na bazie tego gazociągu budowana jest sieć rozdzielcza.

Miejscowości skrajne w stosunku do tej sieci zasilane są z sieci gazowych sąsiednich gmin (Ożarów Mazowiecki i Stare Babice, Błonie, Teresin).

Zgodnie z danymi przekazanymi przez Polską Spółkę Gazownictwa sp. z o.o. oraz informacjami publikowanymi przez GUS dane o sieci gazowej w Gminie Leszno na rok 2014 przedstawiają się następująco:

- korzystający z instalacji: 34,3,3% ogółu ludności;
- długość czynnej sieci ogółem (tylko sieć rozdzielcza): 24.957 m;
- sieć rozdzielcza na 100 km²: 29,6 km;

- czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych: 824 szt.;
- odbiorcy gazu: 1.006 gosp. domowych;
- odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem: 404 gosp. domowych;
- zużycie gazu: 1.567,7 tys. m³;
- zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań: 1.143,3 tys. m³;
- ludność korzystająca z sieci gazowej: 3.266 osób.

2.4.7 Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie Gminy Leszno nie występuje scentralizowany system zaopatrzenia w ciepło. Potrzeby cieplne pokrywane są w oparciu o rozproszone źródła ciepła. Zaopatrzenie w ciepło Gminy odbywa się z kotłowni lokalnych oraz z indywidualnych źródeł wykorzystujących: gaz, olej opałowy, piece kaflowe, energię elektryczną. O wyborze medium decyduje kryterium ekonomiczne. Zbiorcze kotłownie w osiedlach zakładowych zostały zlikwidowane. Większość istniejących źródeł ciepła w budownictwie jednorodzinnym i zagrodowym związanym z gospodarstwami rolnymi jest uciążliwa dla środowiska (emisja spalin z gorszych gatunków węgla, brak instalacji oczyszczania spalin, mała sprawność kotłów).

2.4.8 Telekomunikacja

Możliwości łączności telefonicznej i teletransmisji danych stały się obecnie jednym z podstawowych uwarunkowań rozwoju gospodarczego gminy. Dziedzina ta jest w fazie dynamicznego rozwoju, dlatego nie jest barierą rozwoju gminy. Przez teren Gminy, od Kampinosu, wzdłuż drogi nr 580 do Leszna a następnie wzdłuż drogi nr 579 do Błonia przebiega kabel telekomunikacyjny CTiR.

2.4.9 Transport

Dzięki bliskości stolicy, Gmina jest z nią mocno powiązana niektórymi rozwiązaniami z zakresu infrastruktury drogowej. Jej atutem jest bliskość do dróg krajowych Nr 2 i Nr 7, o znaczeniu międzynarodowym oraz lotnisk w Warszawie (Lotnisko Chopina i Modlin). Ważnym środkiem transportu pozostają samochody osobowe, których liczba w Gminie stale wzrasta.

Transport drogowy

Przez tereny Gminy przebiegają zarówno drogi wojewódzkie, powiatowe, jak i drogi gminne. Układ drogowy tworzą:

- droga wojewódzka nr 580: Warszawa – Sochaczew;
- droga wojewódzka nr 579: Kazuń – Błonie;
- droga wojewódzka nr 888: Zaborów – Święcice;

- droga powiatowa nr 4109W: Wąsy – Białutki w gminie Błonie,
- droga powiatowa nr 4110W: Zaborówek – Wąsy – Kopytów w gminie Błonie,
- droga powiatowa nr 4111W: Zaborów – Wólka,
- droga powiatowa nr 4112W: Wyględy – Wólka,
- droga powiatowa nr 4113W: od drogi nr 579 – Wawrzyszew – do drogi nr 4115W Walentów – Podrochale,
- droga powiatowa nr 4114 W: Gawartowa Wola – Trzciniac – Krubice w gminie Kampinos,
- droga powiatowa nr 4115W: Bramki Ludne – Nowy Łuszczewek – Czarnów – Grądy,
- droga powiatowa nr 4116W: Wilkowa Wieś – Czarnów. (7)

Drogi wojewódzkie na terenie Gminy mają długość 23,7 km. Długość dróg powiatowych wynosi – 26 km, a gminnych – 137 km.

Transport prywatny

W gminie Leszno w roku 2013 zarejestrowanych było 8.157 pojazdów. Poniższa tabela przedstawia ewidencję pojazdów zarejestrowanych na terenie Gminy w roku 2013. Największy udział w strukturze pojazdów w Gminie stanowią pojazdy osobowe (67,3%). Duży udział przypada również na pojazdy ciężarowe (13,7%).

Tabela 15. Ewidencja pojazdów w Gminie Leszno w roku 2013

Kategoria pojazdów	Liczba pojazdów (szt.)	Udział (%)
Autobusy	34	0,4
Samochody ciężarowe	1.119	13,7
Ciągniki samochodowe	112	1,3
Samochody osobowe	5.489	67,3
Ciągniki rolnicze	674	8,2
Motocykle i motorowery	655	8,0
Inne pojazdy	74	0,9
Suma	8.157	100

Zbiorowy transport pasażerski

Przy organizacji publicznego transportu zbiorowego gmina Leszno współpracuje z gminą Warszawa, korzystając z linii aglomeracyjnej 719, która dowozi pasażerów w kierunku Warszawy. Dodatkowo na terenie Gminy kursuje linia strefowa uzupełniająca 729, z Leszna do miejscowości Kampinos. Łącznie linie wykonały na terenie Gminy w 2014 roku 592.932 wozokilometrów.

(źródło: www.gminaleszno.pl/aktualności/linia-autobusowa-719).

Transport niezmotoryzowany

Z uwagi na fakt, że gmina Leszno leży w obszarze oraz w otulinie Kampinoskiego Parku Narodowego (KPN), w jej obrębie znajdują się piesze oraz rowerowe szlaki turystyczne. Gminę Leszno obejmują następujące szlaki piesze:

- Czerwony (Dziekanów Leśny – Brochów)

GLÓWNY SZLAK PUSZCZY KAMPINOSKIEJ – Dziekanów Leśny – Brochów – 55,8 km – znaki czerwone. Szlak o znaczeniu ponadregionalnym, wiedzie przez cały Kampinoski Park Narodowy ze wschodu na zachód.

- Niebieski (Dąbrowa Leśna – Kampinos),

POŁUDNIOWY SZLAK KRAWĘDZIOWY – Dąbrowa Leśna – Kampinos – 49,8 km - znaki niebieskie. Bardzo atrakcyjna trasa o ponadregionalnym znaczeniu, wzdłuż południowych obrzeży Kampinoskiego Parku Narodowego od granic Warszawy do najważniejszych miejsc kampinoskiej turystyki

- Zielony (Żelazowa Wola – Dziekanów Leśny),

POŁUDNIOWY SZLAK LEŚNY – Żelazowa Wola – Dziekanów Leśny – 56,1 km – znaki zielone. Szlak znaczenia ponadregionalnego, o wyjątkowych walorach krajobrazowych i krajoznawczych, przebiegający od domu urodzenia Fryderyka Chopina w Żelazowej Woli przez Puszcę Kampinoską do granic Warszawy.

- Żółty (Truskaw – Leoncin):

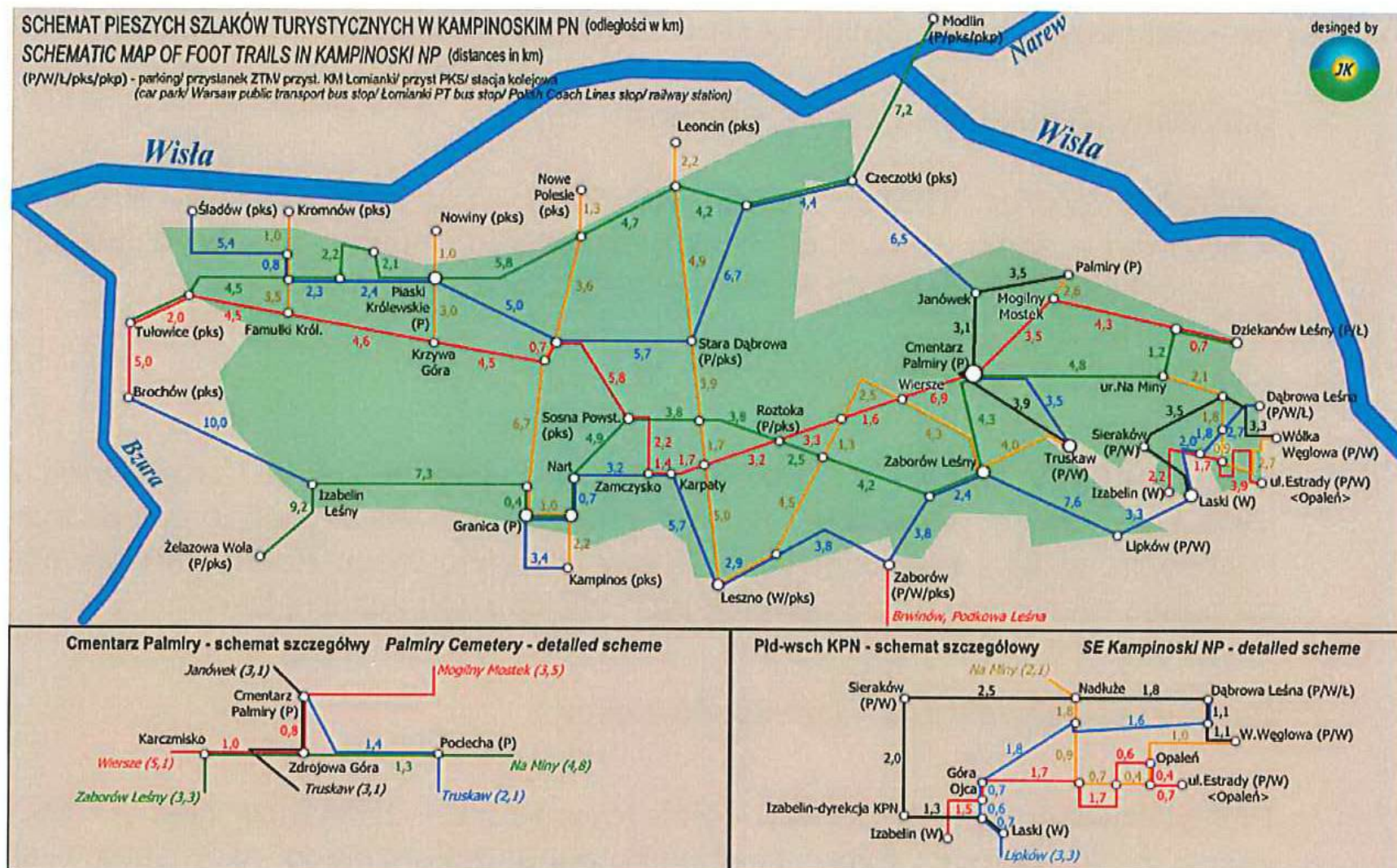
SZLAK im. Powstańców Warszawskich – Leszno – Wiersze – Truskaw – 19,5 km – znaki żółte. Wycieczka przez miejscowości i miejsca związane z polskimi powstaniem narodowymi i partyzantką. Jedna z najpopularniejszych jednodniowych tras warszawiaków.

SZLAK im. Aleksandra Janowskiego – Leoncin – Stara Dąbrowa – Leszno – znaki żółte, pieszo – około 21 km. Jest to szlak o znaczeniu ponadregionalnym, jeden z najbardziej reprezentatywnych dla Kampinoskiego Parku Narodowego.

Rysunek 14. Schemat pieszych szlaków turystycznych w Kampinoskim Parku Narodowym

Przez teren Gminy Leszno przechodzą trasy dwóch szlaków rowerowych.

1. Południowy Szlak Krawędziowy (Kampinos – Granica – Leszno – Dąbrowa Leśna) 49,8 km. Jest to trasa o ponadregionalnym znaczeniu, wzdłuż południowych obrzeży Kampinoskiego Parku Narodowego od granic Warszawy do najważniejszych miejsc kampinoskiej turystyki – puszczańskiego muzeum w granicy w wsi Kampinos. Wiele fragmentów krajobrazu dużej urody, np. bagienne łąki w okolicach Zaborowa Leśnego u Kampinosu, lasy koło Zaborowa i Leszna. W rezerwacie „Nart” najstarszy w KPN zwarty drzewostan w wieku ponad 200 lat. Liczne pomniki przyrody, leśny ogródek botaniczny w Laskach, wczesnośredniowieczne grodzisko w Zamczysku, miejsca pamięci narodowej i zabytki w Lipkowie, Zaborowie, Lesznie i Kampinosie. Trasę można podzielić na kilka odcinków jednodniowych, korzystając z dojazdów autobusem do punktów etapowych (Lipków, Zaborów, Leszno, Kampinos).
2. Kampinoski Szlak Rowerowy (wokół KPN). Jest to szlak biegnący wokół Kampinoskiego Parku Narodowego o łącznej długości 144,5 km. Szlak rozpoczyna się w Wólce Węglowej, tuż przy zachodniej granicy Warszawy. Biegnie przede wszystkim poza granicami Kampinoskiego Parku Narodowego, co spowodowane jest trudnymi warunkami jazdy wewnątrz Parku (liczne

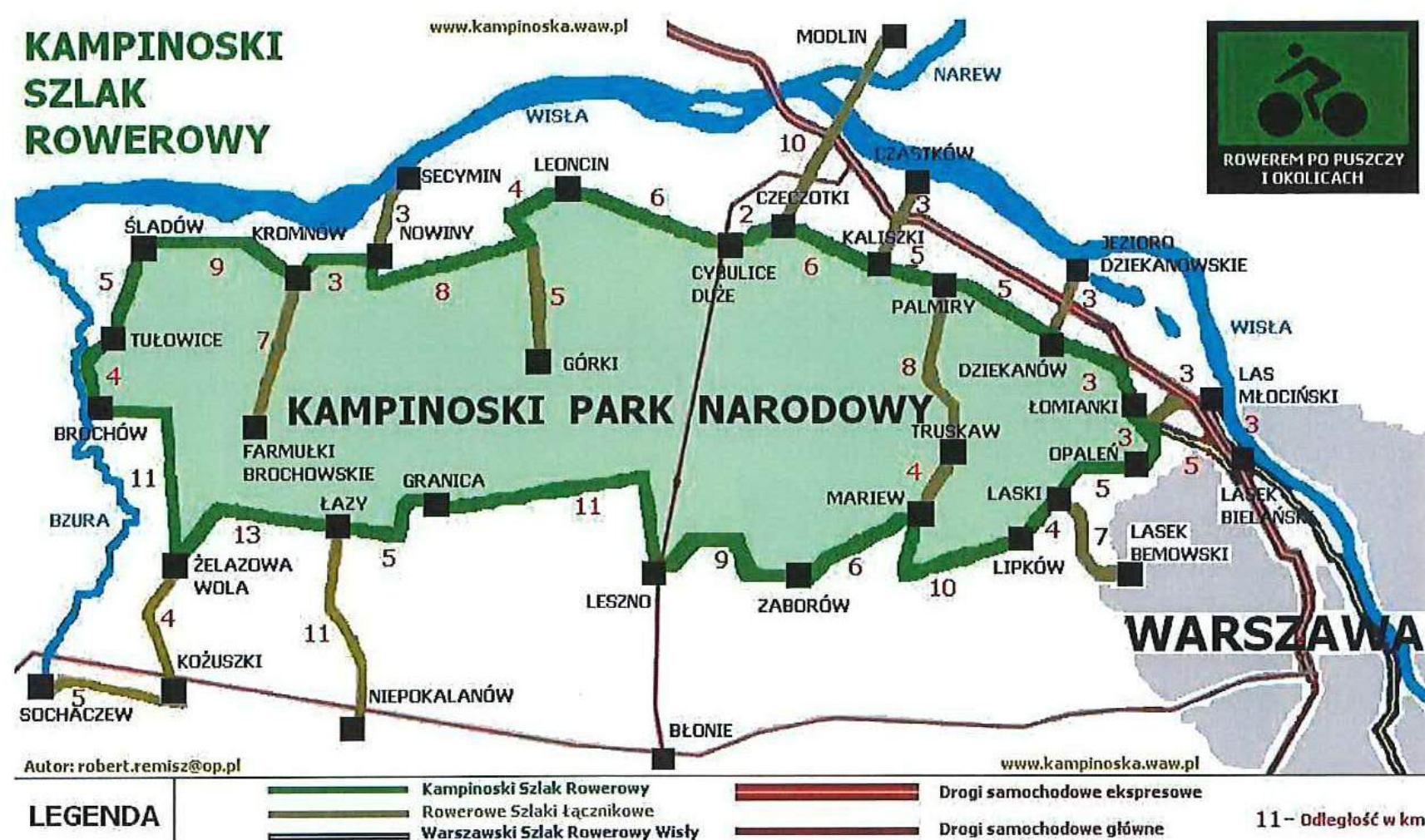

tereny bagienne i piaszczyste wydmy). Najbardziej atrakcyjny odcinek szlaku poprowadzony został pomiędzy Leszmem a Żelazową Wolą. Kampinoski Szlak Rowerowy biegnie przede wszystkim po drogach o nawierzchni asfaltowej i po drogach gruntowych. Szlak ten jest dość dobrze oznaczony, a wzdłuż jego trasy znajdują się wiaty turystyczne, kosze na śmieci, a także sklepy spożywcze.

Do Kampinoskiego Szlaku Rowerowego dochodzą łącznikowe szlaki rowerowe:

- z Niepokalanowa, Sochaczewa, Secemina, Modlina, Czosnowa, Dziekanowa i Starego Bemowa,
- z Chomiczówki,
- z Powsina przez Powiśle.

Rysunek 15. Mapa – Kampinoski Szlak Rowerowy

Źródło: strona internetowa www.kampinowska.waw.pl

2.5 Zarządzanie gminą

Urząd Gminy w Lesznie przykłada bardzo dużą wagę do sprawnej realizacji swoich zadań oraz do jawności i przejrzystości prowadzonych spraw. Między innymi w tym celu oprócz gminnego Biuletynu Informacji Publicznej, Urząd prowadzi stronę

internetową gminy: www.gminaleszno.pl oraz wydaje lokalną gazetę – Informator Gminy Leszno dostępną w wersji papierowej (nakład 2500 egz.) i elektronicznej.

Gmina Leszno wykonując swoje zadania przystąpiła i jest członkiem następujących organizacji:

- Związek Międzygminny Kampinos,
- Stowarzyszenie Gmin Zachodniego Mazowsza Mazovia
- Lokalna Grupa Działania „Między Wisłą a Kampinosem”

Na terenie gminy Leszno działa 5 Ochotniczych Straży Pożarnych. Wspomagają one działania Komendy Powiatowej PSP w Powiecie Warszawskim Zachodnim z siedzibą w Błoniu. OSP gminy Leszno to: OSP Zaborów, OSP Leszno, OSP Czarnów, OSP Gawartowa Wola i OSP Łubiec. Według danych KPPSP w Gminie Leszno w 2014r. odnotowano 122 zdarzenia, a w 2015r. odnotowano 178 zdarzeń, w których uczestniczyły OSP z terenu gminy.

Tabela 16. Wyjazdy do akcji OSP z terenu Gminy Leszno w latach 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
OSP Zaborów	115	179	103	107	51	73
OSP Leszno	74	109	71	69	44	70
OSP Czarnów	30	49	41	26	18	22
OSP Gawartowa Wola	4	9	16	9	7	10
OSP Łubiec	10	14	16	6	2	3
Łącznie	233	360	247	217	122	178

Źródło: opracowanie na podstawie statystyki wyjazdów KPPSP w Błoniu http://www.kppspblonie.pl/wyjazdy_zosp.htm

Na terenie Gminy Leszno za bezpieczeństwo odpowiada Komenda Powiatowa Policji dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego z siedzibą w Starych Babicach – Posterunek Policji w Lesznie. Na terenie Gminy Leszno w 2015 roku odnotowano 140 różnego rodzaju przestępstw, co w porównaniu do 2014 roku – 194 zdarzeń przestępczych, stanowi spadek 27,8%.

Tabela 17. Stwierdzone przestępstwa na terenie Gminy Leszno w latach 2014-2015

Kategoria	2014	2015
Kradzież cudzej rzeczy	47	25
Kradzież z włamaniem	47	44
Uszkodzenia mienia	12	6
Kradzieże pojazdów	3	0
Rozbój	1	1
Uszczerbek na zdrowiu	2	0
Bójka pobicie	3	0
Ogółem przestępstw o charakterze kryminalnym	143	109

Źródło: dane KPP

Tabela 18. Wskaźnik wykrywalności przestępstw na terenie Gminy Leszno w latach 2014-2015

Kategoria	2014 (%)	2015 (%)
Kradzież cudzej rzeczy	26,53	17,86
Kradzież z włamaniem	18,75	22,92
Uszkodzenia mienia	8,33	33,33
Kradzieże pojazdów	50	0
Rozbój	100	100
Uszczerbek na zdrowiu	100	0
Bójka pobicie	66,67	0
Ogółem przestępstw o charakterze kryminalnym	36,3	41,38

Źródło: dane KPP

Na terenie Gminy Leszno w 2015r. ujawniono 968 wykroczeń: 658 wykroczeń drogowych i 310 wykroczeń porządkowych.

2.5.1 Analiza sytuacji finansowej gminy

Dochody gmin są jednym z istotnych mierników oceny sytuacji finansowej gmin. Skuteczne zarządzanie finansami gminy warunkuje jej rozwój i konkurencyjność oraz zabezpiecza realizację potrzeb jej mieszkańców. Podstawowymi źródłami finansowania zadań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego są dochody własne, dotacje celowe i subwencje. Dochody własne samorządu są uzależnione od sytuacji gospodarczej w skali lokalnej. Stanowią je bowiem m.in. wpływy z podatków, opłat, dochody z majątku gminy, a także wpływy z tytułu udziału w podatkach od osób fizycznych (PIT) i prawnych (CIT), stanowiących dochody budżetu państwa. Wielkość dochodów własnych samorządu świadczy o zamożności gminy, a także o samodzielności finansowej i niezależności od transferów z budżetu państwa.

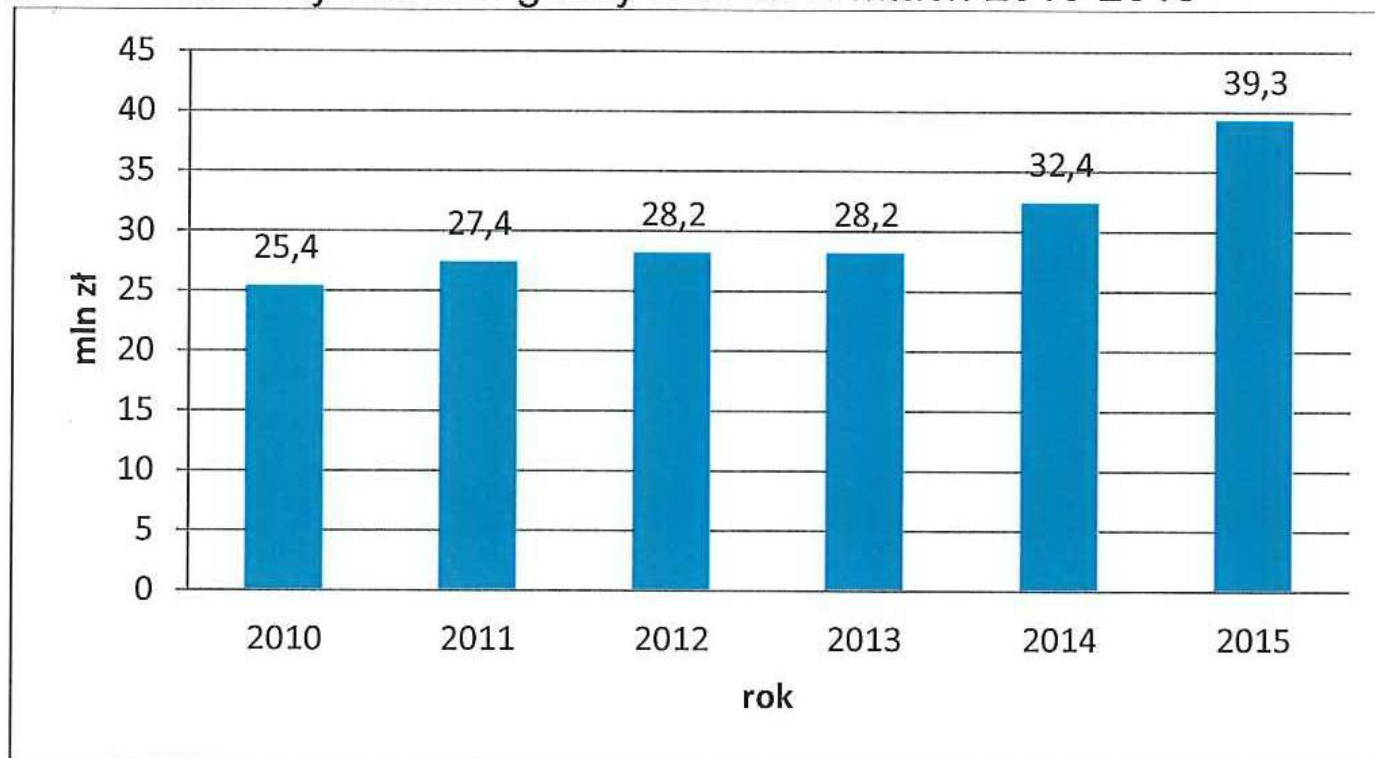
W budżecie gminy Leszno w latach 2010 – 2015 można zaobserwować niewielkie wahania w strukturze dochodów. Wzrost dochodów budżetu gminy w 2015 roku w stosunku do roku 2014 wynika głównie z przejęcia przez Urząd Gminy Leszno Gminnego Zakładu Wodociągów i Kanalizacji i wprowadzenia do planu dochodów budżetu gminy środków finansowych ze sprzedaży usług z zakresu dostarczania wody i odbioru ścieków, z wyższych wpływów z tytułu udziału gminy w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz z dochodów majątkowych uzyskanych ze środków europejskich.

Dochody ogółem gminy w 2015r. zwiększyły się w porównaniu do roku 2010 o 46,53%. W 2015 r. największy udział w dochodach ogólnych miały dochody własne 69,30 % subwencja ogólna 22,03 % dotacje 8,67 %.

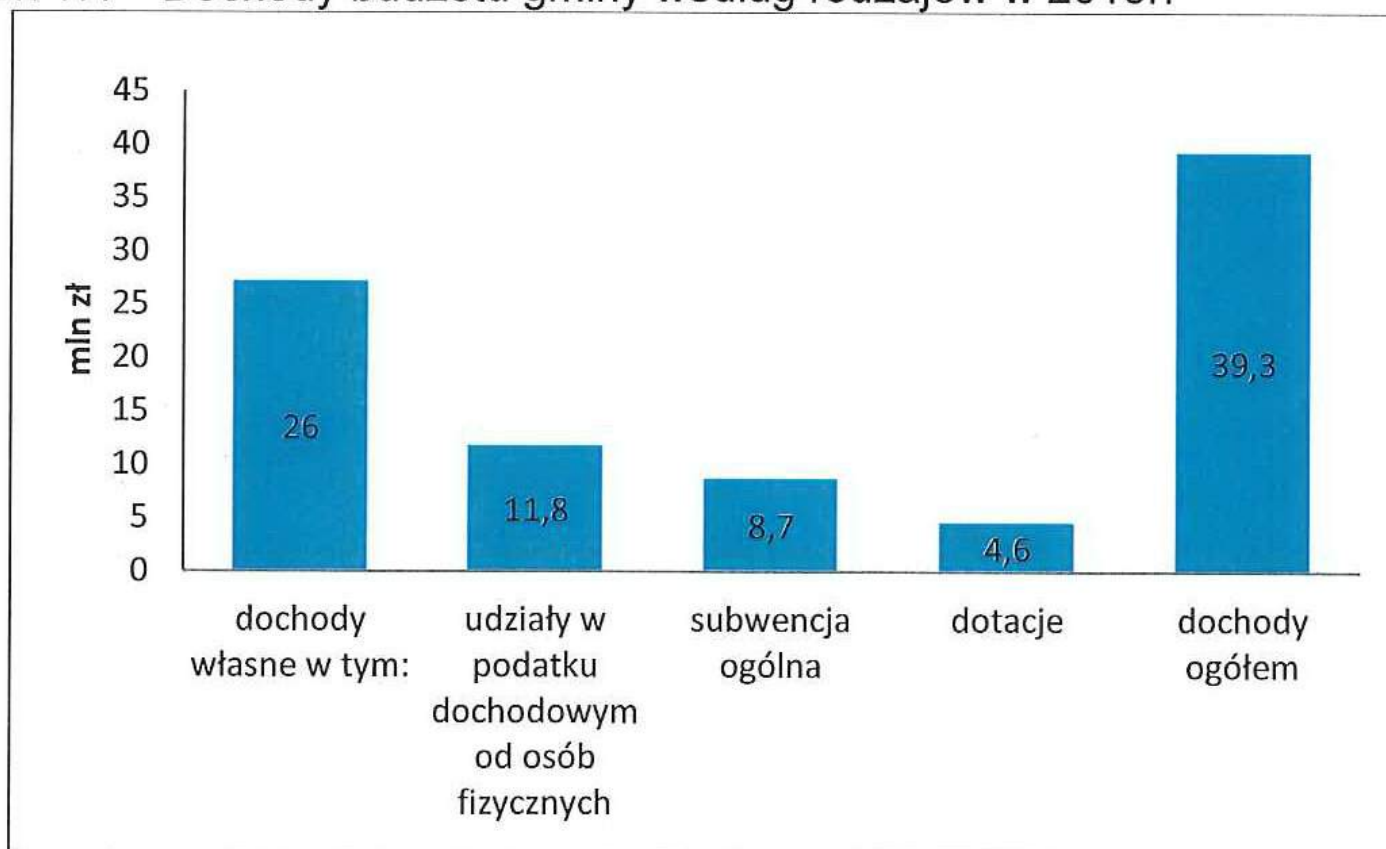

Rysunek 16. Dochody budżetu gminy Leszno w latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS i danych ze strony internetowej Urzędu Gminy

Rysunek 17. Dochody budżetu gminy według rodzajów w 2015r.

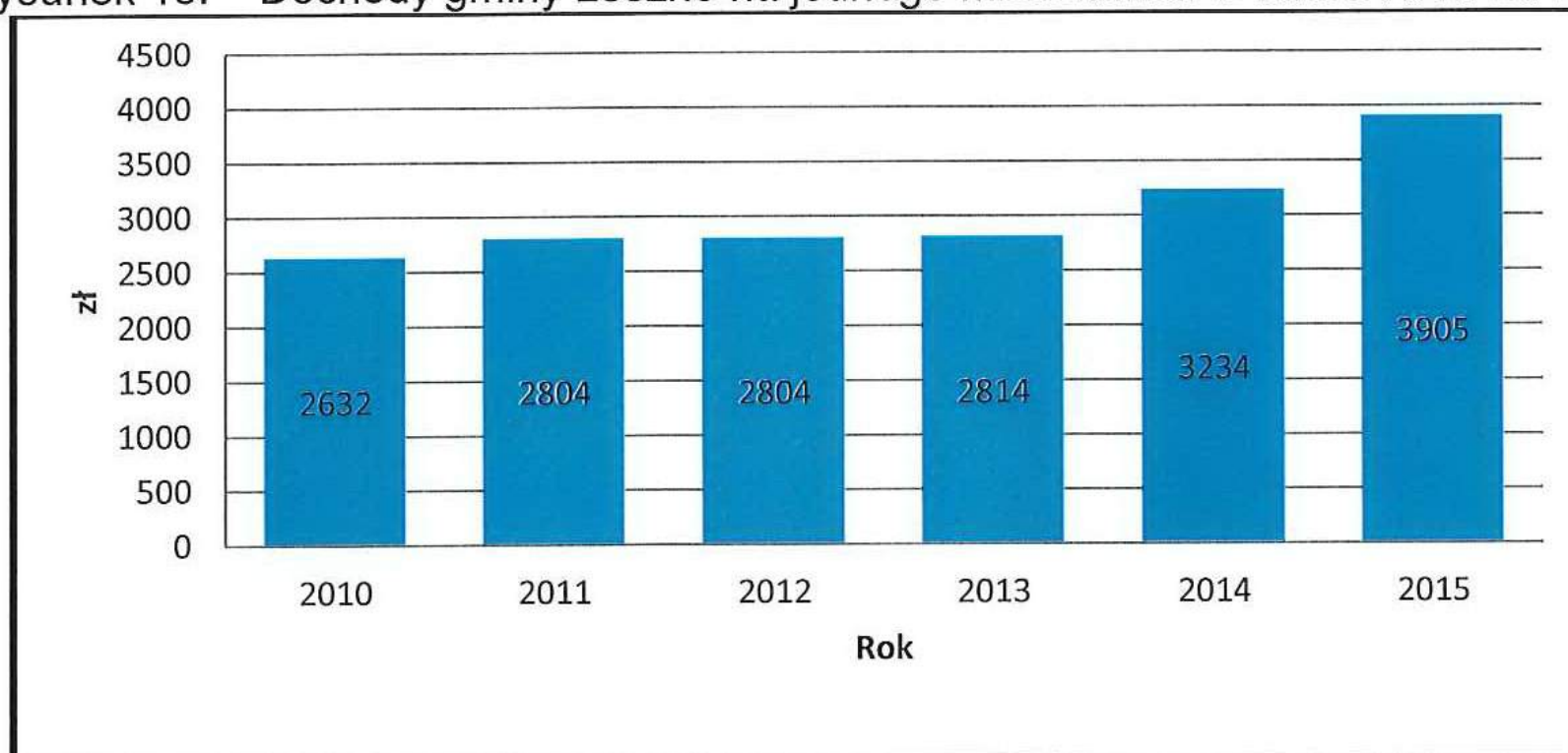
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS i danych ze strony internetowej Urzędu Gminy

Na podstawie analizy dochodów w przeliczeniu na jednego mieszkańca można obserwować również niewielkie wahania dochodów gminy. Średnioroczna dynamika wzrostu wartości tego wskaźnika jest przybliżona do dynamiki dochodów gminy ogółem w analizowanym okresie.

Rysunek 18. Dochody gminy Leszno na jednego mieszkańca w latach 2010-2015

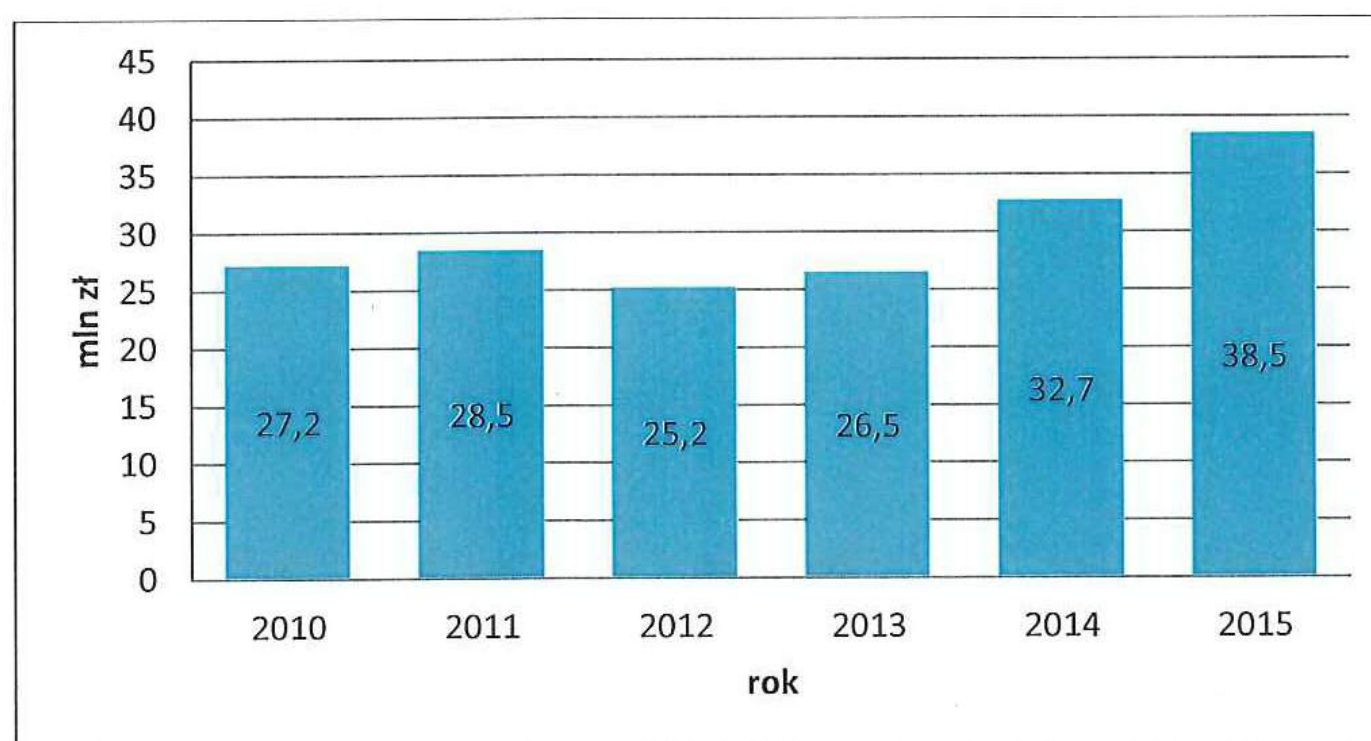

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS i danych ze strony internetowej Urzędu Gminy

Na terenie gminy Leszno wartość dochodów w przeliczeniu na jednego mieszkańca jest porównywalna ze średnią wartością dochodów dla gmin wiejskich w Polsce w 2014r. (3.377 zł), wyższa od dochodów dla gmin bez miast na prawach powiatu w Polsce (3.099 zł) i porównywalna z dochodami dla gmin w województwie mazowieckim (3.374 zł).

Dokonując analizy dynamiki wydatków budżetu gminy na przestrzeni lat 2010-2015 zauważamy, że w 2012 nastąpił znaczny spadek poziomu wydatków w stosunku do roku 2011. Sytuacja ta spowodowana była ograniczeniem wydatków inwestycyjnych i miała charakter incydentalny. Począwszy od roku 2012 obserwujemy już stały wzrost wydatków.

Rysunek 19. Wydatki budżetu Gminy Leszno w latach 2010-2015

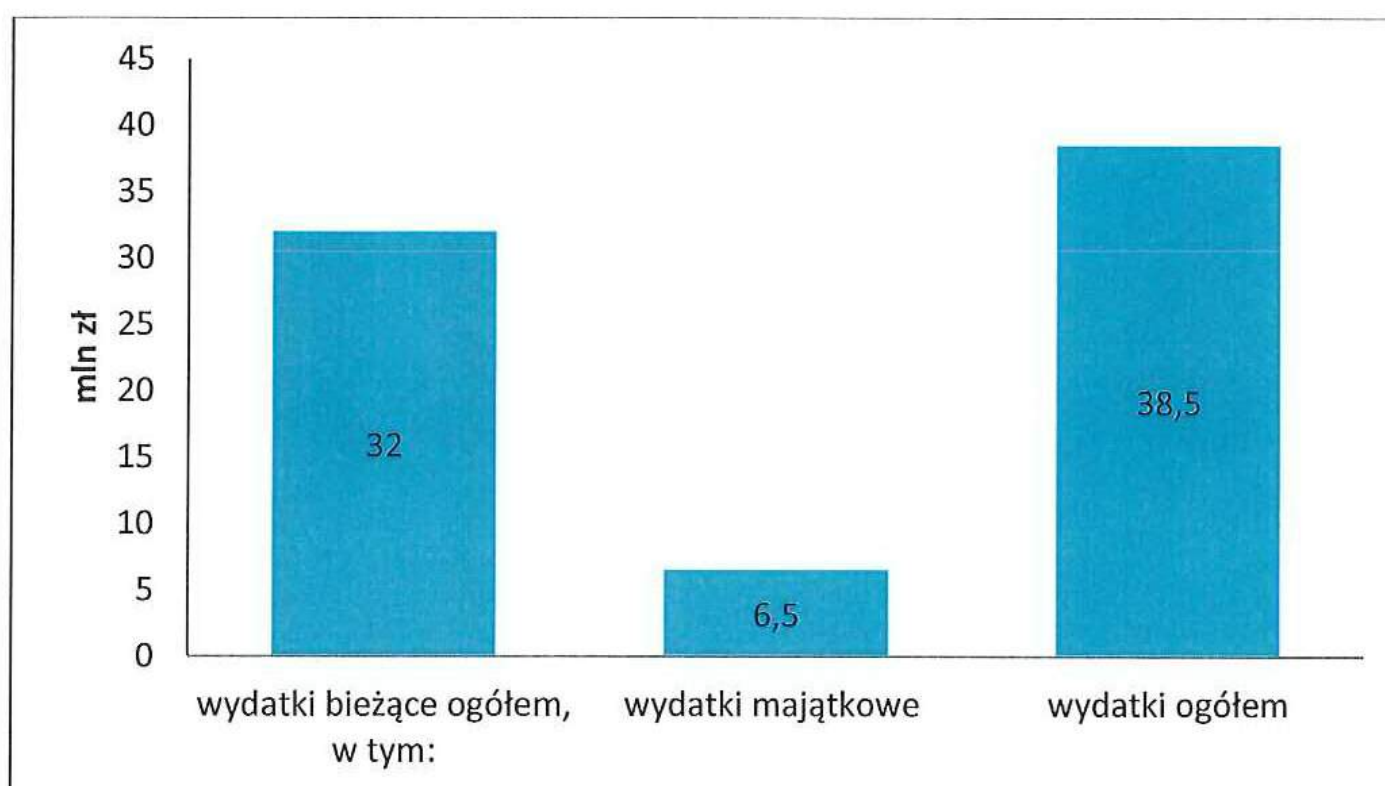

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS i danych ze strony internetowej Urzędu Gminy

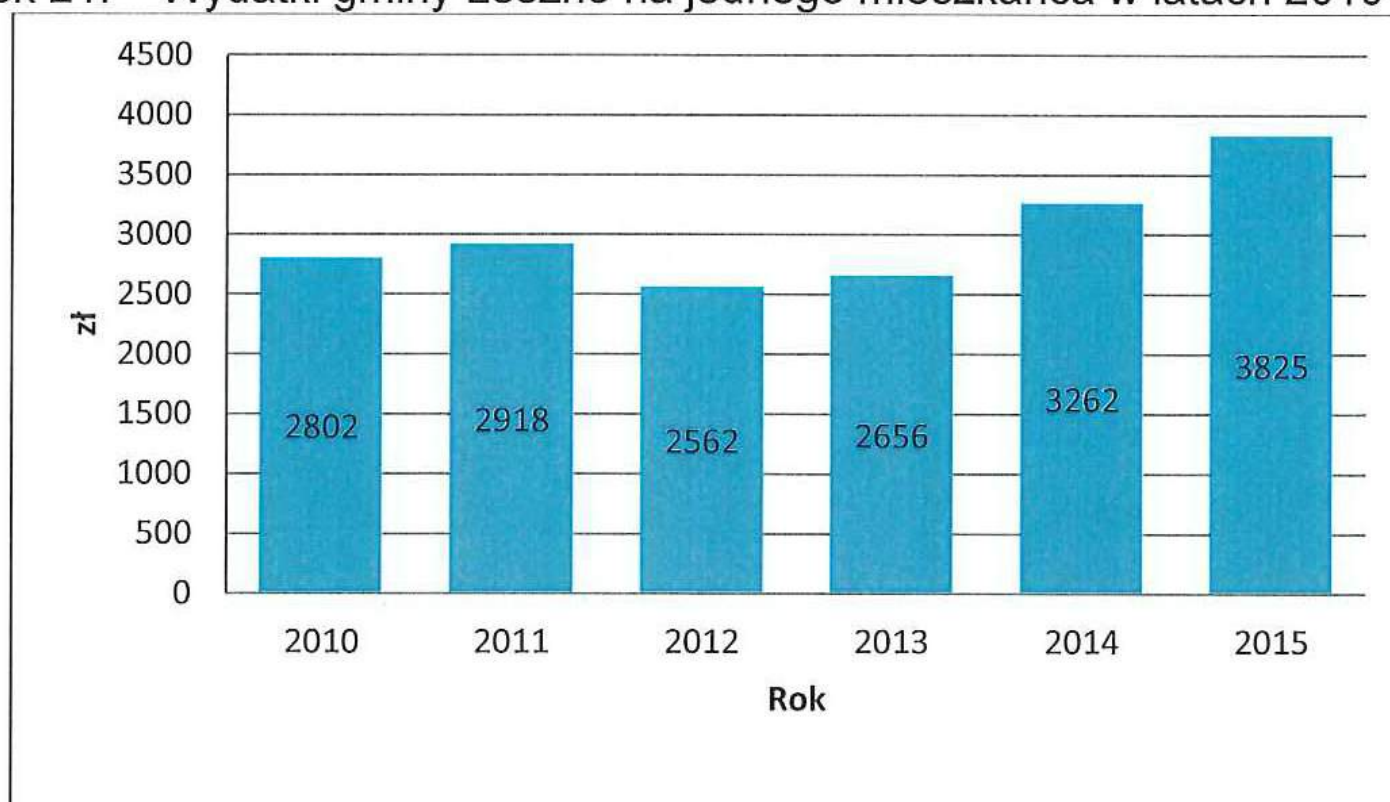
Rysunek 20. Wydatki budżetu według rodzajów w 2015 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS i danych ze strony internetowej Urzędu Gminy

Wydatki budżetu gminy Leszno w przeliczeniu na jednego mieszkańca w 2015r. wyniosły 3.825,00 zł i były o 36,5% wyższe w porównaniu do 2010r.

Rysunek 21. Wydatki gminy Leszno na jednego mieszkańca w latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS i danych ze strony internetowej Urzędu Gminy

Według danych z projektu wieloletniej prognozy finansowej gminy Leszno na lata 2017-2024 wynik wykonania budżetu za 2015 rok stanowił nadwyżkę budżetową w kwocie 835.522,93 zł. Kwota długu na dzień 31.12.2015 roku wyniosła 7.747.724,40 zł, wydatki na obsługę długu w 2015r. wyniosły 235.456,37 zł.

Tabela 19. Prognozowana struktura dochodów i wydatków gminy Leszno według projektu WPF na lata 2017-2024

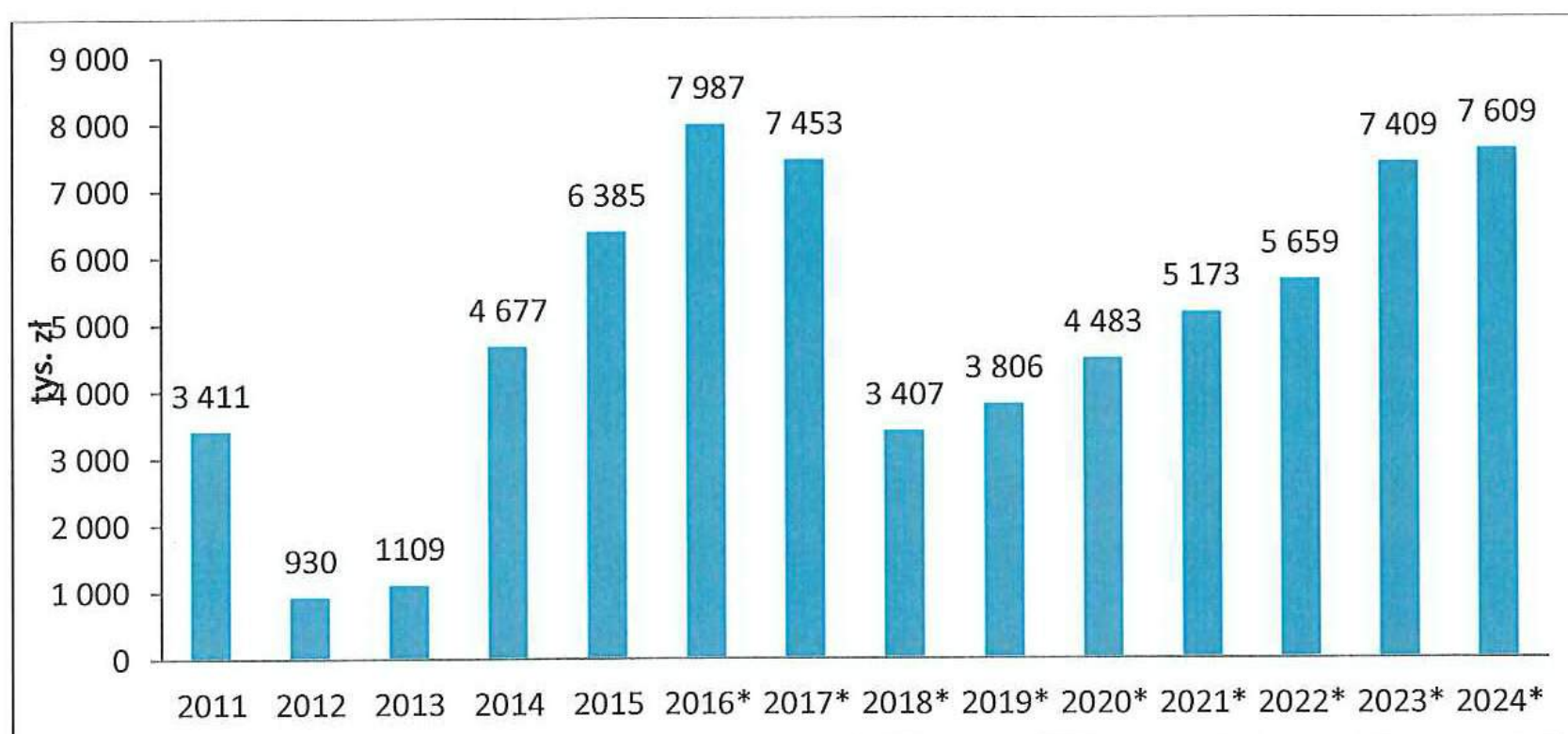
Wyszczególnienie	Dochody ogółem (w tys. zł)	Kredyty, pożyczki, (w tys. zł)	Wydatki ogółem (w tys. zł)	Wynik budżetu (w tys. zł)	Kwota długu (w tys. zł)	Spląty rat kapitałowych, kredytów i pożyczek (w tys. zł)
2014*	32 372	3 322	32 690	-318	9 108	2 001
2015*	39 333	1 000	38 498	836	7 748	2 358
2016	44 068	5 470	48 182	- 4 115	11 034	2 184
2017	48 203	4 700	50 419	- 2 216	13 250	2 484
2018	50 658		47 858	2 800	10 449	2 800
2019	52 520		49 720	2 800	7 649	2 800
2020	54 435		51 955	2 479	5 170	2 479
2021	56 345		54 219	2 126	3 044	2 126
2022	58 284		56 314	1 970	1 074	1 970
2023	60 132		59 632	500	574	500
2024	62 038		61 463	574	0	574

*po wykonaniu budżetu

Źródło: opracowanie własne na podstawie Wieloletniej Prognozy Finansowej gminy Leszno³

Wydatki majątkowe zawarte w strukturze wydatków budżetowych, przedstawiają kwotę, która jest przeznaczona na inwestycje realizowane w danym roku przez jednostkę samorządu terytorialnego. Wydatki majątkowe w 2015 roku w kwocie 6.447.733,72 zł stanowiły 16,75 % wydatków ogółem budżetu gminy. Przewidywane wykonanie wydatków inwestycyjnych w 2016 roku wyniesie 8.129.355,81 zł.

Rysunek 22. Wydatki majątkowe inwestycyjne na terenie Gminy Leszno w latach 2011-2015 i planowane w latach 2016-2024 (tys. zł)

*Wydatki majątkowe planowane

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS i danych ze strony internetowej Urzędu Gminy

³ Zarządzenie Nr 138/2016 Wójta Gminy Leszno z dnia 14 listopada 2016 r. w sprawie projektu Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Leszno na lata 2017-2024

Istotne uzupełnienie dochodów gminy na przestrzeni lat 2005-2014 stanowiły pozyskane przez Urząd gminy środki zewnętrzne. Należy podkreślić, iż środki te pochodzą zarówno z funduszy unijnych, jak i budżetu państwa. Całościowo ze środków Unii Europejskiej w latach 2005-2014 pozyskano około 8,7 mln zł.

3. Wyniki ankiety sondażowej

W czerwcu 2016 roku na terenie Gminy Leszno zostały zrealizowane badania dotyczące oceny życia w Gminie Leszno przez jego mieszkańców. Badania przeprowadzone zostały za pomocą ankiet w wersji papierowej udostępnionych mieszkańcom w Urzędzie Gminy Leszno, Publicznym Przedszkolu nr 1 im. Leśnych Skrzatów w Lesznie, Publicznym Przedszkolu im. Przyjaciół Puszczy Kampinoskiej w Zaborowie, NZOZ Medicor w Lesznie i w Zaborowie oraz ankiet samowypełnialnych w formie elektronicznej udostępnionych na stronie internetowej gminy Leszno: <http://www.gminaleszno.pl>

Ankiety samowypełnialne – to metoda, w której respondenci swoje opinie wyrażają za pomocą wypełnienia kwestionariusza w wersji papierowej lub ankiety na panelu internetowym.

Celem badania było poznanie opinii mieszkańców Gminy Leszno w zakresie:

- oceny poszczególnych elementów składających się na życie w gminie,
- potrzeb mieszkańców gminy związanych z jakością życia,
- źródeł zadowolenia i niezadowolenia mieszkańców,
- obszarów, które powinny stać się priorytetem dla władz gminy.

Zebrano 269 kwestionariuszy.

- Wśród respondentów znajdowało się 56,5% kobiet i 43,5% mężczyzn.
- 61,6% osób w wieku 31-55 lat, 22,2% w wieku 20-30 lat, 13,8% w wieku 56-65 lat, 2,2% w wieku poniżej 20 lat, 2,2% w wieku powyżej 65 lat.
- 60,8% osób zdobyło wykształcenie wyższe, 32,8% średnie i ponad maturalne, 6,4% respondentów stanowiły pozostałe grupy.
- 82,5% badanych należało do grupy osób pracujących.

Zebrane ankiety nie stanowią próby reprezentatywnej dla populacji gminy, gdyż tzw. dobór próby badawczej, wyrażony poprzez zwrotność wypełnionych ankiet odbywał się na zasadzie dobrowolności, a nie w oparciu o *losowy dobór próby*. Dlatego też wnioski z analizy ankiet nie posiadają akceptowalnego poziomu istotności, aby uznać je jako wnioski reprezentujące opinie wszystkich mieszkańców

gminy. Ze względu na stosunkowo dużą liczbę wypełnionych ankiet (odpowiadających 2,67% ogółu liczby mieszkańców) ich interpretacje i opracowane wnioski potraktowano jako element uzupełniający do sporządzonej diagnozy społeczno- gospodarczej gminy.

Główne ustalenia badawcze:

- Elementem, który najgorzej wpływa na jakość życia w gminie jest rynek pracy, zdecydowana większość badanych oceniła go negatywnie. Podobnie wgląda to, w przypadku bazy turystyczno – wypoczynkowej, braku dobrego stanu dróg i infrastruktury technicznej, co ściśle wiąże się z niezadowoleniem mieszkańców.
- Mieszkańcy dość nisko ocenili również działania promocyjne gminy na rzecz pozyskania turystów, ofertę kulturalną oraz ofertę sportowo-rekreacyjną.
- Pozytywnie na jakość życia w gminie wpływa edukacja przedszkolna i szkolnictwo - ponad połowa osób jest raczej zadowolona ze szkolnictwa w Gminie Leszno. Mieszkańcy równie pozytywnie odnoszą się do stanu środowiska naturalnego.
- Zdecydowanie największym zagrożeniem dla gminy, w opinii większości mieszkańców jest nieodpowiednia promocja gminy aby ściągnąć nowych mieszkańców i zdobywać fundusze na rozwój gminy.
- W kolejnych wskazaniach respondenci wybierali słabą jakość infrastruktury drogowej i niezadawalającą i niedopasowaną ofertę kulturalno - rekreacyjną.
- Według badanych zagrożeniami o mniejszym znaczeniu są, kwestie związane z niskim przyrostem naturalnym oraz barierami dla budownictwa mieszkaniowego.
- Mieszkańcy największe szanse rozwojowe dla gminy widzą w położeniu Gminy Leszno (Kampinoski Park Narodowy i bliskość Warszawy) oraz rozwoju turystyki (agroturystyki i ekoturystyki).
- Według respondentów na rozwój gminy znacząco wpłynęłyby rozwój małej przedsiębiorczości, rozwój mieszkalnictwa, dobra oferta edukacyjna oraz podnoszenie świadomości ekologicznej.
- Spośród wskazanych problemów, według mieszkańców, priorytetem powinny być inwestycje drogowe (modernizacja i budowa dróg) oraz rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowych i kanalizacyjnych.
- Istotnym dla władz gminy powinno być wsparcie lokalnych przedsiębiorców i poszukiwanie inwestorów zewnętrznych oraz wspieranie inwestycji sprzyjających rozwojowi turystyki.

Według respondentów, do obszarów, które zdecydowanie powinny znaleźć się w przyszłej Strategii Rozwoju należy zaliczyć przede wszystkim:

- **Budowa infrastruktury drogowej** (modernizacja istniejących nawierzchni, budowa dróg dojazdowych, oświetlenie)
- **Budowa infrastruktury technicznej** (woda, kanalizacja, gaz, internet)
- **Oferta rekreacyjno - kulturalna** – miejsca rozrywki dla dzieci i młodzieży (hala sportowa, basen, dom kultury, place zabaw), budowa boisk i ścieżek rowerowych
- **Zarządzanie i marka gminy** (promocja gminy i poprawa wizerunku gminy)
- **Edukacja** (zwiększenie oferty edukacyjnej, podwyższenie poziomu nauczania).

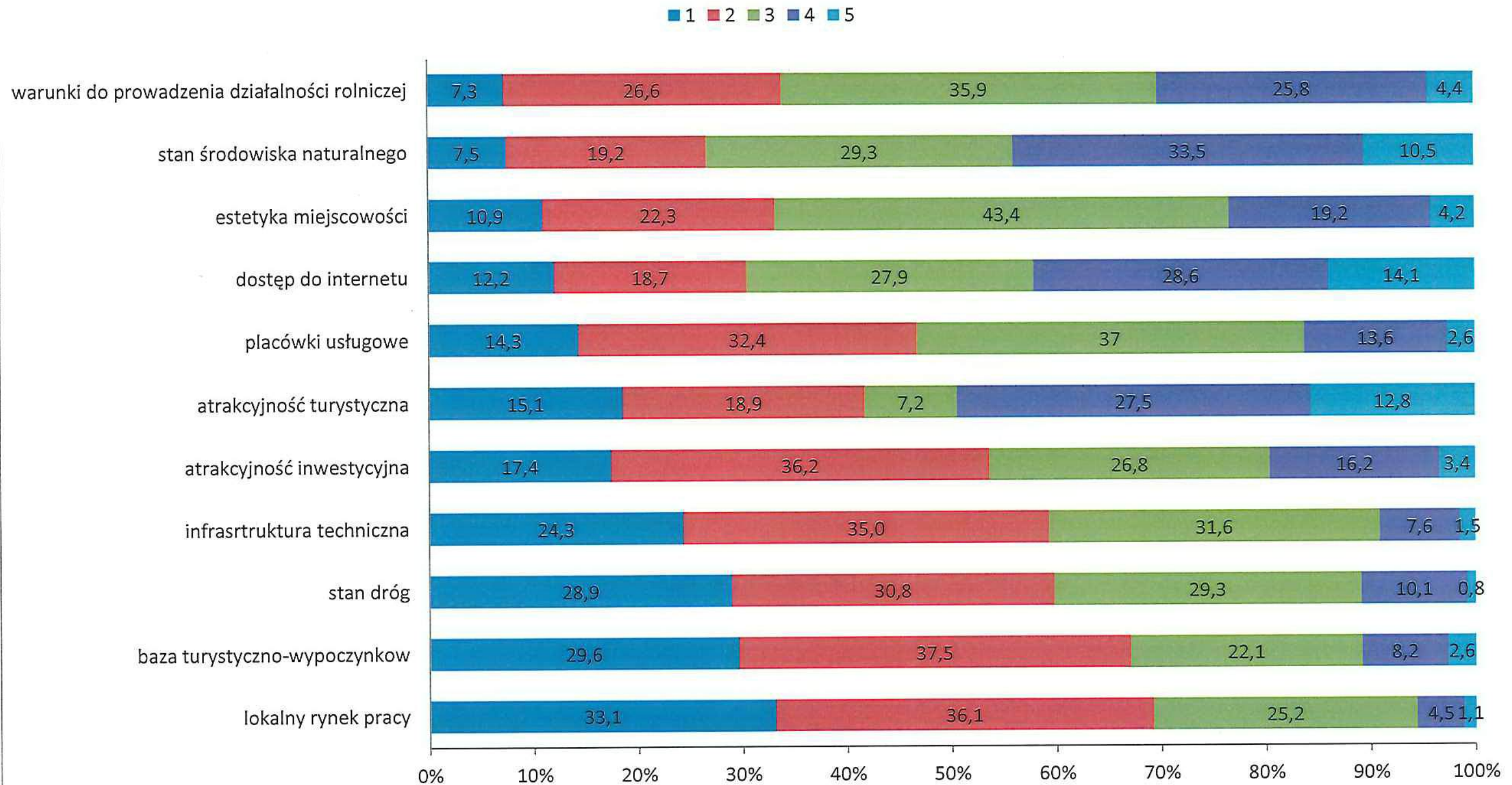
Szczegółowe wyniki badań:

**Jak ocenia Pan/i warunki życia w Gminie Leszno pod następującymi względami
(gdzie 1 - źle, 2 - słabo, 3 - średnio, 4 - dobrze, a 5 - bardzo dobrze)**

Obszary gospodarcze i inne

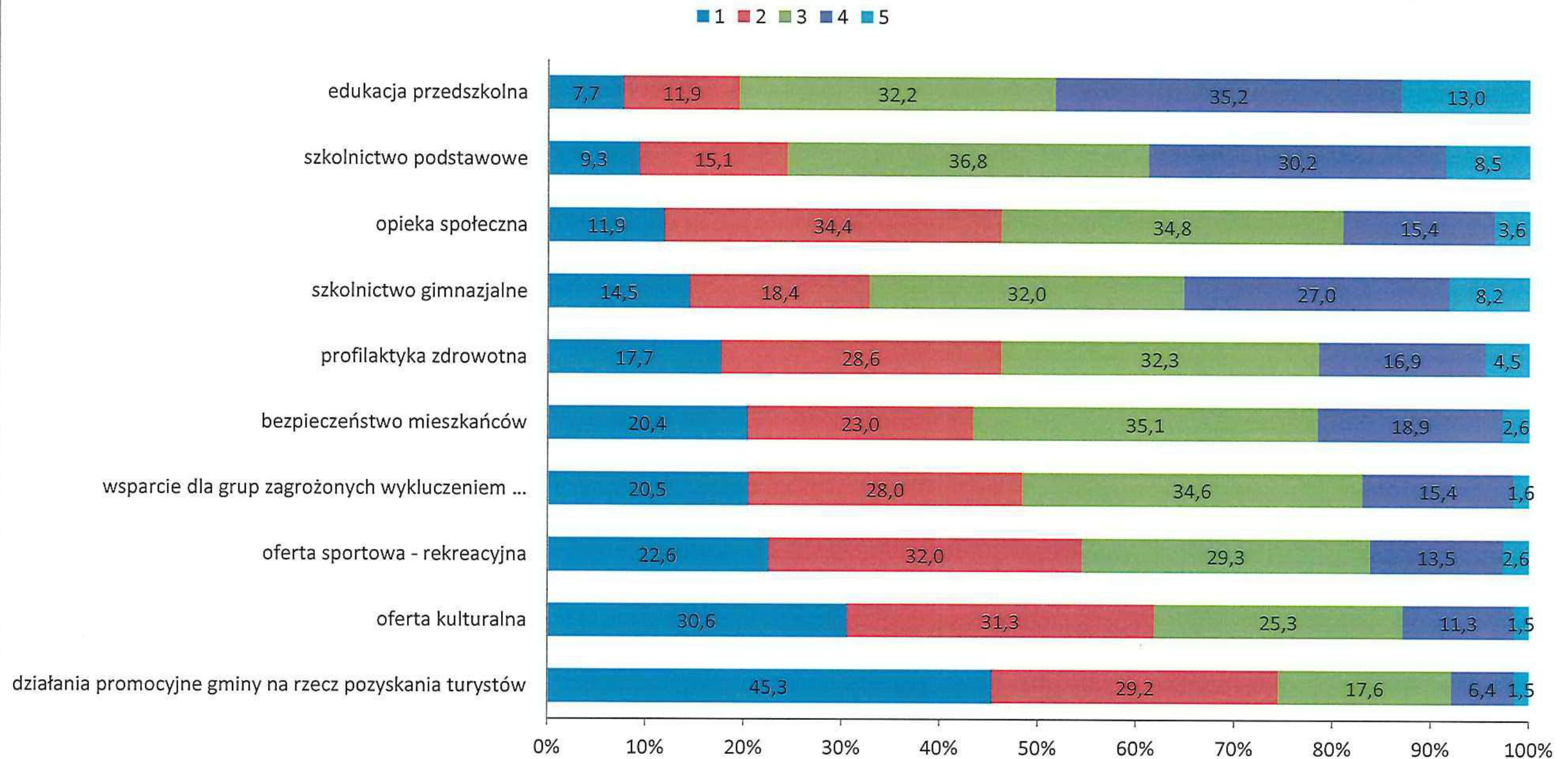

**Jak ocenia Pan/i warunki życia w Gminie Leszno pod następującymi względami
(gdzie 1 - źle, 2 - słabo, 3 - średnio, 4 - dobrze, 5 - bardzo dobrze)**

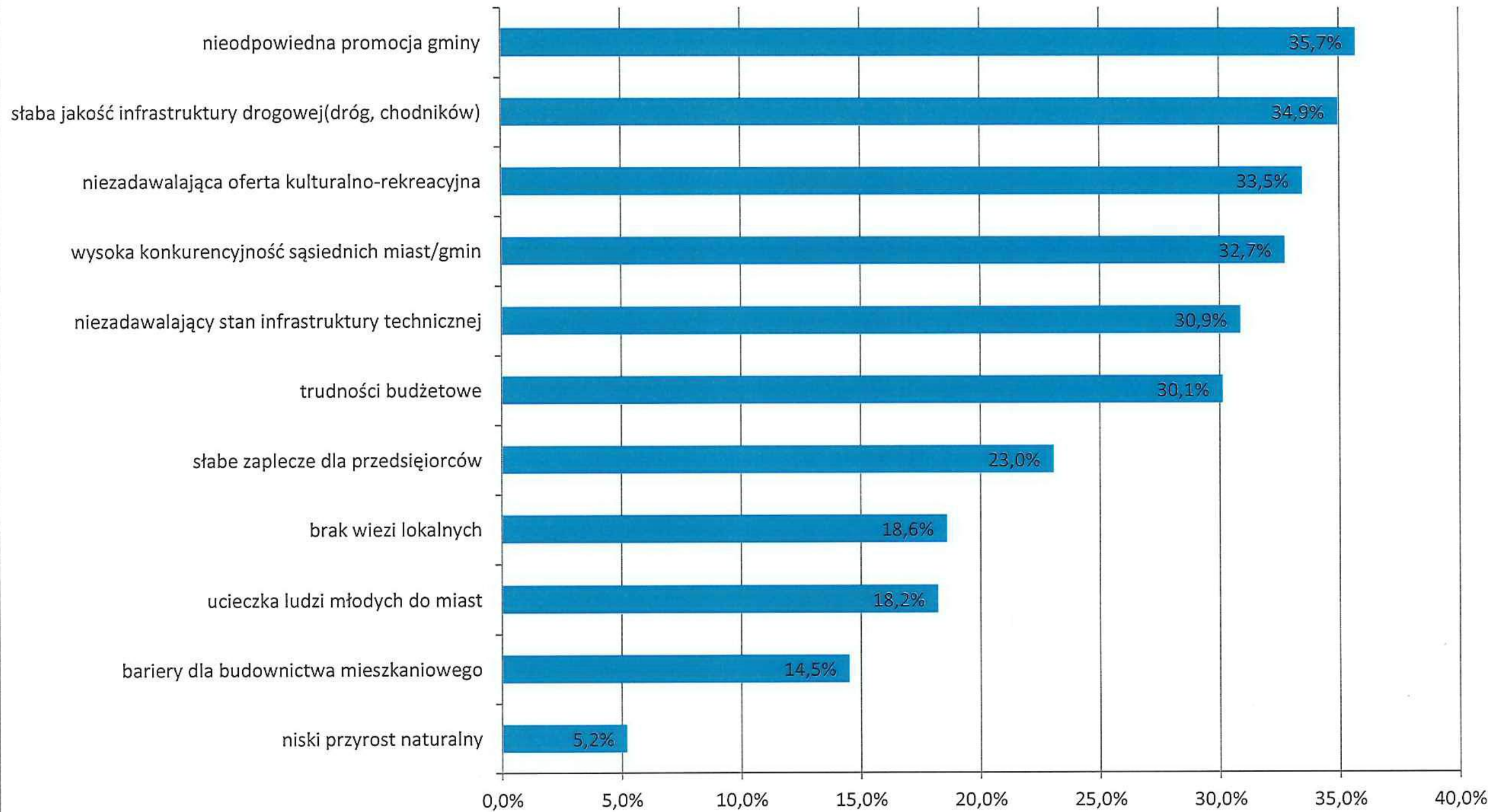
Obszary społeczne

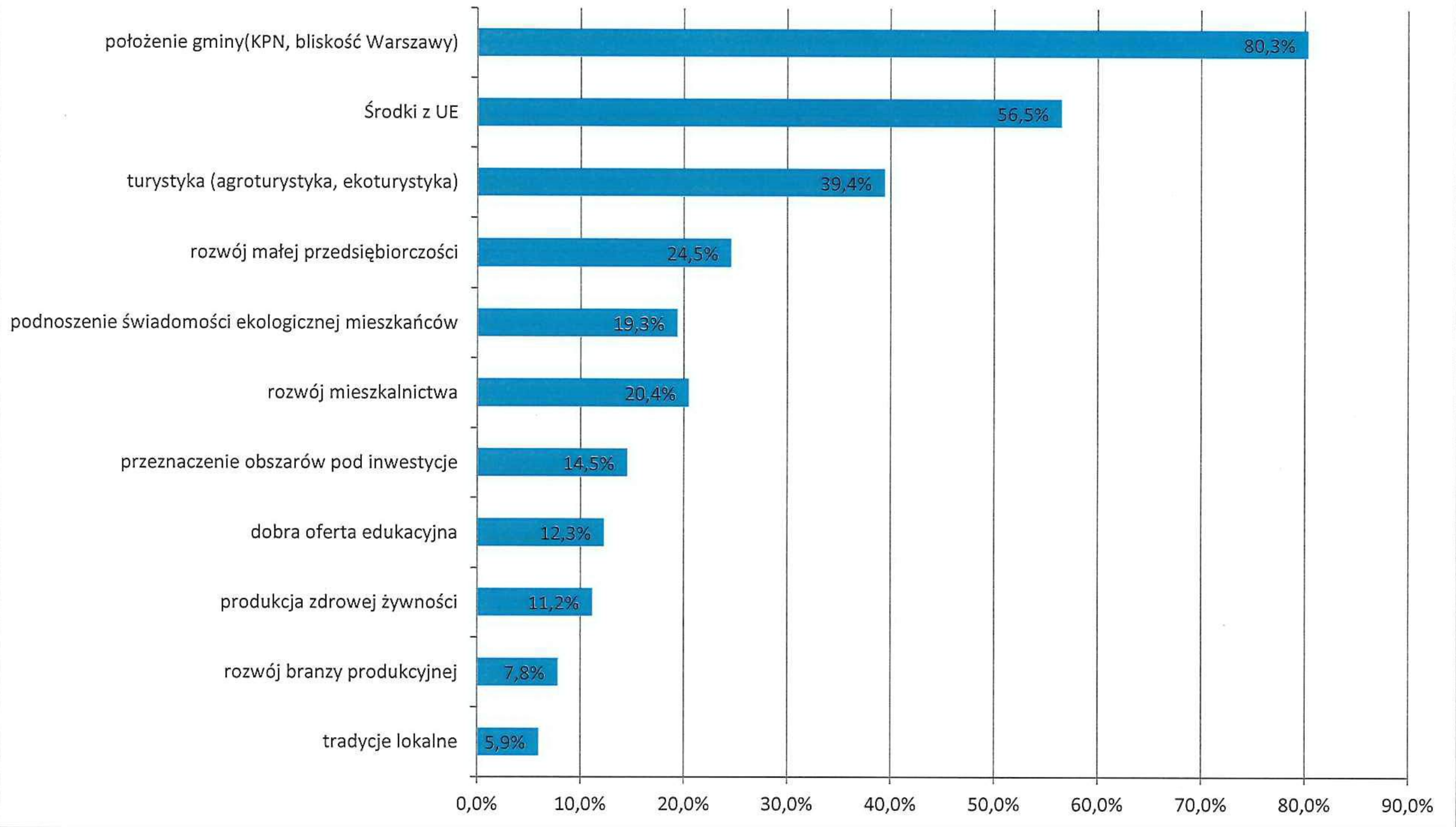
Proszę o zaznaczenie 3 największych zagrożeń dla rozwoju Gminy Leszno

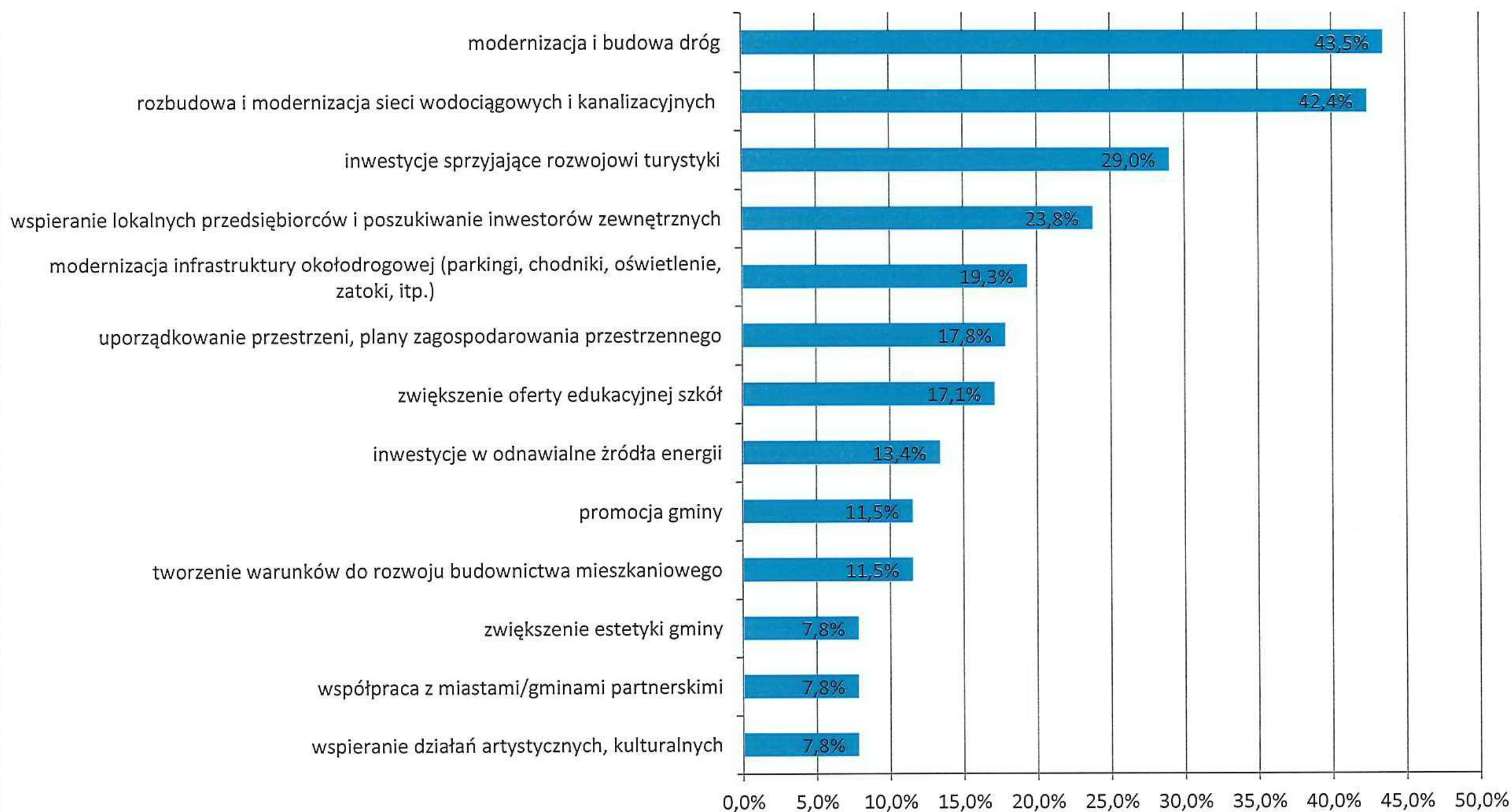
Proszę o zaznaczenie 3 szans rozwojowych rozwoju Gminy Leszno

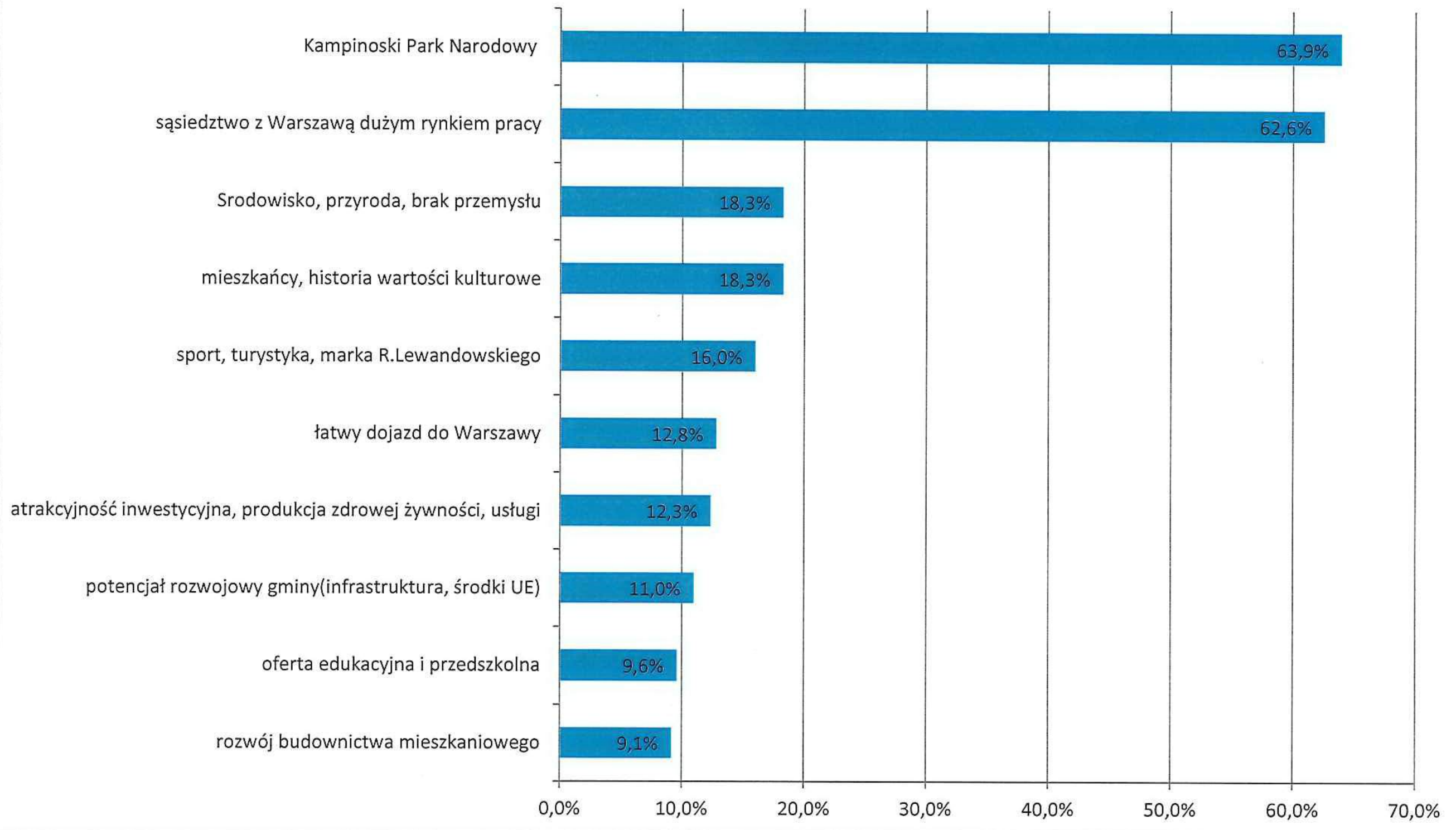
Jakiego rodzaju działania na terenie Gminy Leszno powinny być realizowane w pierwszej kolejności?

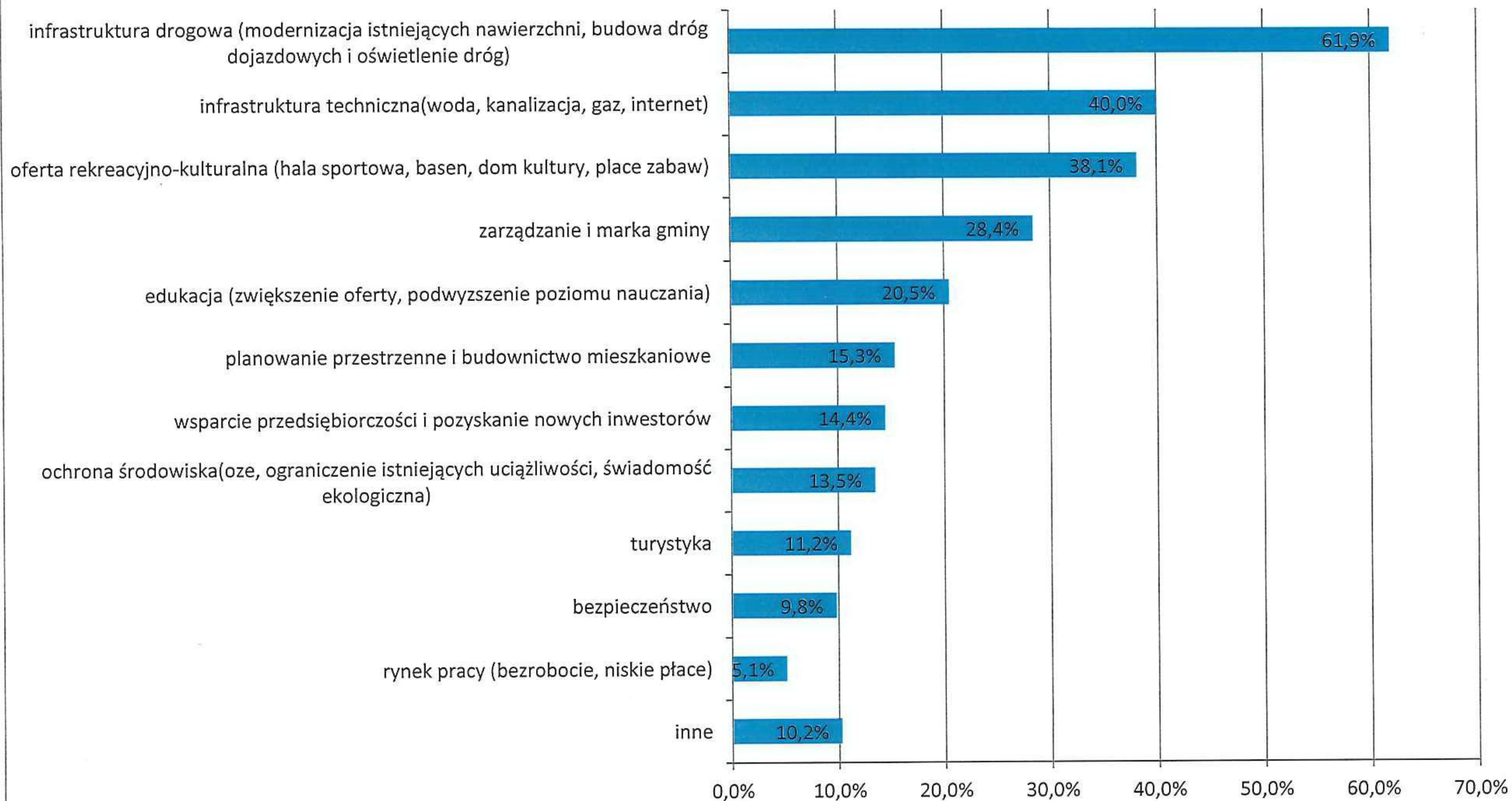
Proszę wskazać największe atuty Gminy Leszno

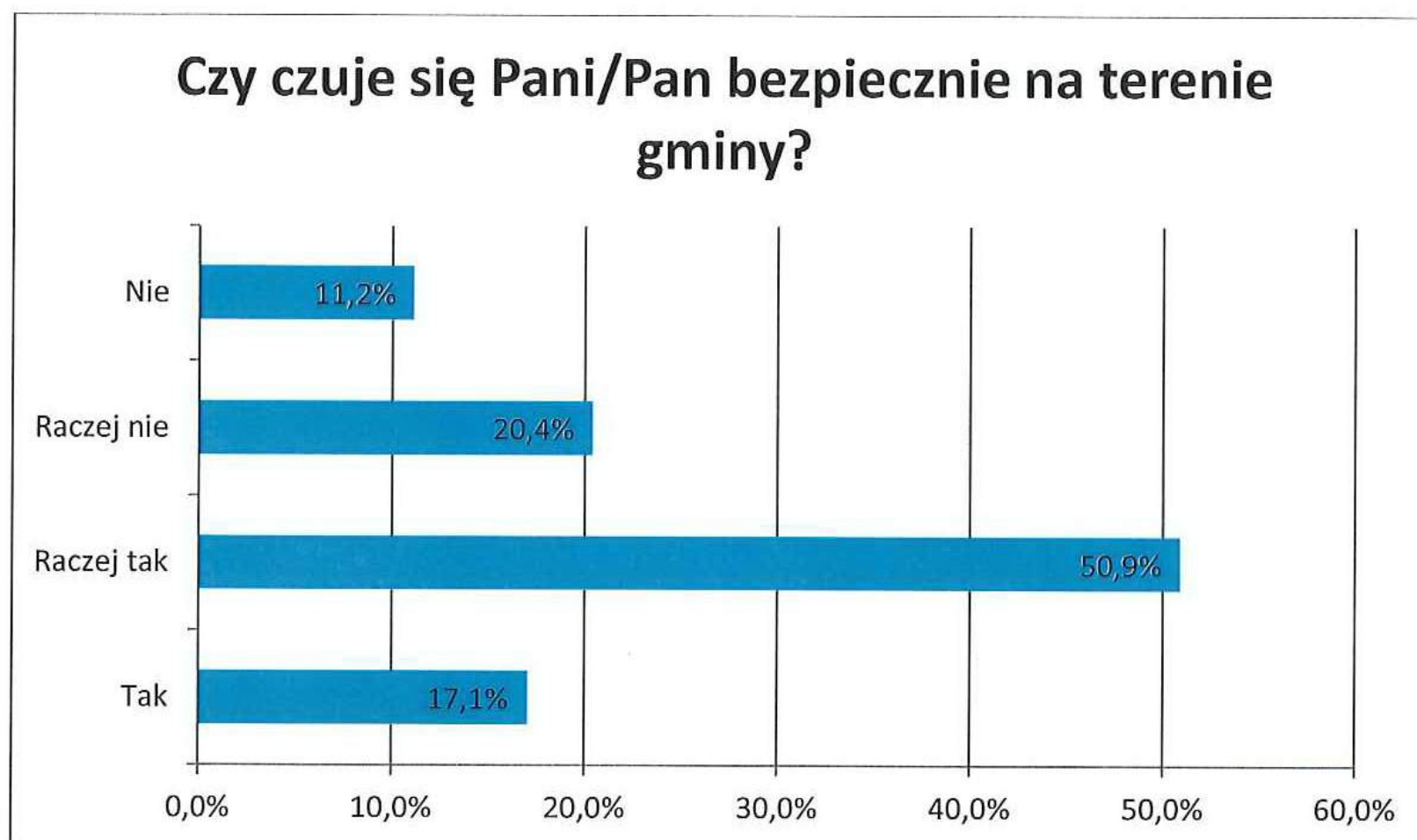

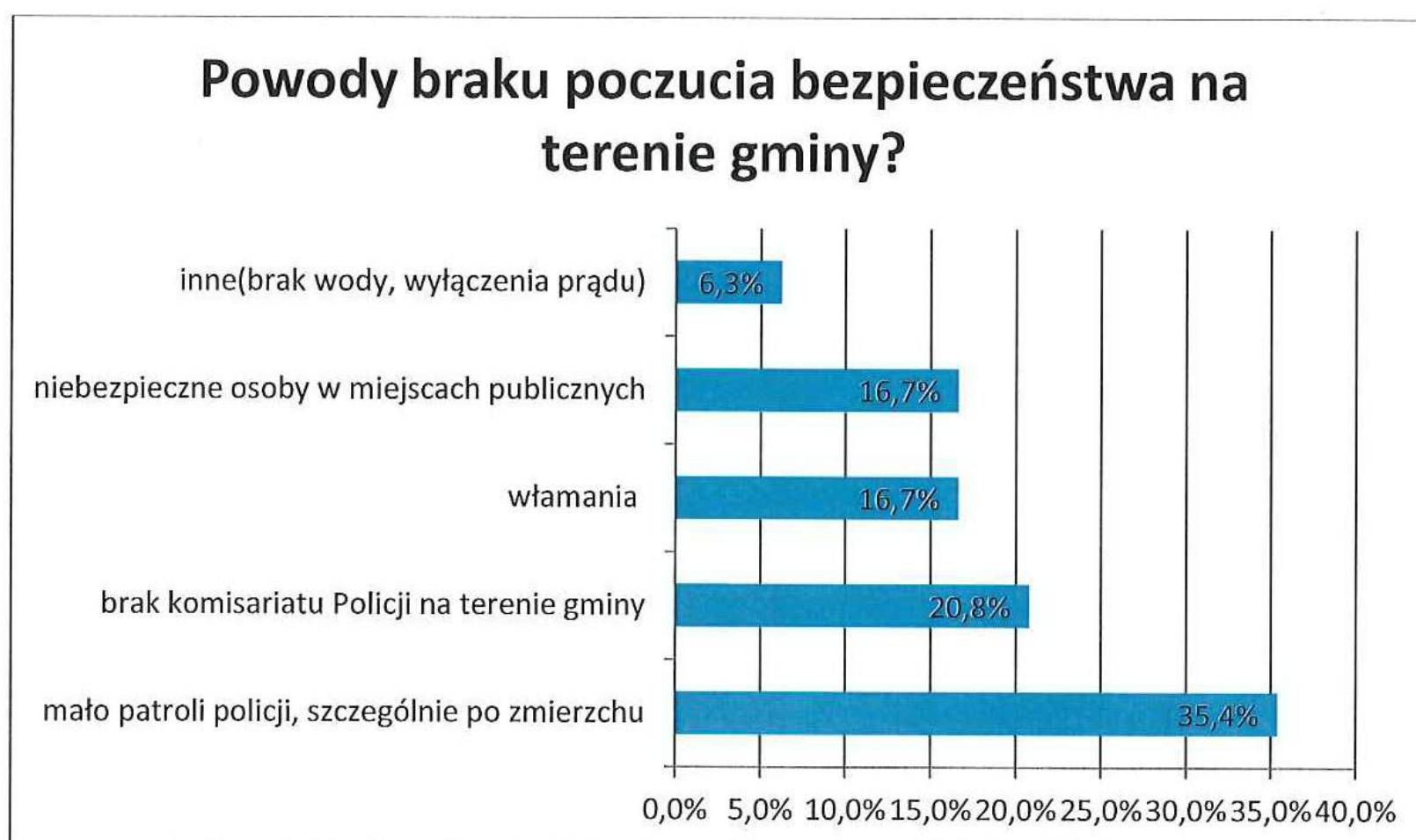
Proszę wskazać najważniejsze problemy/obszary, które powinny zostać uwzględnione w zaktualizowanej Strategii Rozwoju Gminy Leszno

48 ankietowanych wskazało powody poczucia niebezpieczeństwa na terenie Gminy Leszno.

4. Analiza SWOT

Analiza SWOT zawiera najważniejsze mocne i słabe strony Gminy Leszno oraz istotne dla przyszłego rozwoju gminy szanse i zagrożenia. Analizę sporządzono wg. wykładni interpretującej *mocne strony i słabe strony* jako cechy stanu obecnego, a *szanse i zagrożenia*, jako spodziewane zjawiska przyszłe, w niektórych przypadkach niezależne od działań gminy.

Przedstawiona w dokumencie treść analizy SWOT została wypracowana podczas warsztatu strategicznego, który odbył się w dniu 26 września 2016r., przy uwzględnieniu aktualności zapisów analizy zawartej w poprzedniej wersji dokumentu *Strategii Rozwoju Gminy Leszno 2005-2014* oraz wniosków płynących z opracowanej diagnozy sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy Leszno.

W ujęciu logicznym procesie planowania strategicznego analiza SWOT jest zwieńczeniem części diagnostycznej dokumentu i stanowi punkt wyjścia do wyznaczenia celów strategicznych i operacyjnych rozwoju gminy.

Tabela 20. Wyniki analizy SWOT – Infrastruktura i środowisko.

Infrastruktura i środowisko	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Położenie przy Kampinoskim Parku Narodowym – bogate walory przyrodnicze, zdrowe środowisko. ➤ Położenie gminy w pobliżu Warszawy. ➤ Dobra komunikacja publiczna z Warszawą. (ZTM) ➤ Park Rozrywki Julinek z kompleksem unikatowych w skali światowej budynków dawnej bazy cyrkowej oraz Wystawą Sztuki Cyrkowej ➤ Wysoka jakość gruntów rolnych. ➤ Dobre położenie komunikacyjne w układzie dróg wojewódzkich 579 i 580. ➤ Wysoki udział wydatków inwestycyjnych w budżecie gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ograniczenia prawne w inwestowaniu na terenach znajdujących się w granicach KPN i jego otuliny. ➤ Brak przepisów w zakresie polityki podatkowej umożliwiających stosowanie np. subwencji ekologicznej. (tereny KPN, Natura 2000, otulina KPN) ➤ Niedobory w lokalnej infrastrukturze technicznej. ➤ Niewystarczająco rozwinięta infrastruktura okołoturystyczna. ➤ Uciążliwości istniejących zakładów produkcyjnych. ➤ Brak ścieżek rowerowych. ➤ Niewystarczająco rozwinięta sieć komunikacyjna w kierunku Błonia i Grodziska Mazowieckiego.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wykorzystanie walorów infrastruktury oraz wydarzeń odbywających się w Parku Rozrywki Julinek. ➤ Przynależność do Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego. ➤ Rozbudowa i modernizacja infrastruktury dzięki realizacji ZIT Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego. ➤ Transformacja Gminy w kierunku gospodarki niskoemisyjnej. ➤ Budowa alternatywnego transportu publicznego na trasie Warszawa – Sochaczew. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wzrost natężenia ruchu drogowego. ➤ Ograniczenia wynikające z przepisów ochrony przyrody w zakresie lokalizacji inwestycji na terenie KPN i jego otuliny. ➤ Poważne ograniczenia możliwości pozyskania przez Gminę środków zewnętrznych na rozwój infrastruktury (wysoki dochód na mieszkańca i niska stopa bezrobocia).

Tabela 21. Wyniki analizy SWOT – Sfera społeczna i kapitał ludzki.

Sfera społeczna i kapitał ludzki	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Niski poziom bezrobocia. ➤ Dodatnie saldo migracji. ➤ Wysoka jakość oferty edukacyjnej. ➤ Wysoka jakość służby zdrowia. ➤ Wysokie poczucie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców. ➤ Dobrze rozwinięta sfera pomocy społecznej. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Małe zaangażowanie społeczności lokalnej w sprawy gminy – brak identyfikacji z miejscem zamieszkania. ➤ Brak podmiotów ekonomii społecznej. ➤ Brak mieszkań komunalnych. (socjalnych)
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Napływ wysoko kwalifikowanej kadry. ➤ Rozwój oferty kulturalnej. ➤ Rozwój więzi w społeczności lokalnej. ➤ Rozwój infrastruktury sportowo – rekreacyjnej. ➤ Wzmocnienie współpracy z innymi gminami i organizacjami w obszarze KPN. ➤ Wzmocnienie pozytywnego wizerunku gminy jako miejsca przyjaznego dla mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Powstający konflikt interesów między ludnością napływową i rdzenną. ➤ Przekształcenie gminy w „sypialnię” Warszawy. ➤ Nadmierne uzależnienie części mieszkańców od pomocy społecznej.

Tabela 22. Wyniki analizy SWOT – Sfera gospodarcza.

Sfera gospodarcza	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dobre położenie w układzie dróg wojewódzkich . ➤ Dobrze rozwinięta sieć usług i handlu. ➤ Dobrze rozwinięta produkcja rolna. ➤ Bliskość rynków zbytu dla produkcji rolnej. ➤ Dobre warunki do rozwoju budownictwa mieszkaniowego. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Duży udział osób niezameldowanych i nie płacących podatków – utrata należnych dochodów budżetowych Gminy. ➤ Deficyt siły roboczej. ➤ Duża ilość obszarów chronionych stanowiąca przeszkodę do lokowania inwestycji. ➤ Ograniczenia ze strony KPN w zakresie rozwoju turystyki i przedsiębiorczości wynikające z obowiązujących przepisów prawa.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozwój turystyki kwalifikowanej. (trasy rowerowe, trasy narciarstwa biegowego, Nordic Walking) ➤ Wykorzystanie terenów przeznaczonych w planach zagospodarowania pod działalność gospodarczą. ➤ Rozwój mieszkalnictwa. ➤ Wykorzystanie dobrych warunków do rozwoju rolnictwa. ➤ Stworzenie i wykreowanie marki gminy w oparciu o zasoby lokalne. ➤ Stworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Drenowanie lokalnego rynku pracy przez aglomerację warszawską. ➤ Brak wspólnej i spójnej międzysektorowej polityki rozwoju gminy. ➤ Niewykorzystanie potencjału turystycznego KPN.

5. Wizja rozwoju Gminy Leszno.

Wizja rozwoju gminy stanowi projekcję pożądanego stanu, jaki samorząd chce osiągnąć do roku 2026. Określa stan docelowy, do którego będzie dążyć lokalna społeczność, tj. mieszkańcy gminy, władze samorządowe oraz partnerzy z lokalnych środowisk. Treść wizji rozwoju sformułowana została w oparciu o wnioski płynące z diagnozy uwarunkowań społeczno-gospodarczych gminy w zakresie potencjałów jej rozwoju, analizy SWOT oraz analizy ankiet mieszkańców gminy Leszno. Nadal aktualna pozostaje też część założeń sformułowanych w poprzedniej Strategii Rozwoju Gminy Leszno 2005-2014:

(1) Gmina Leszno posiada znakomitą lokalizację na obszarze stołecznej aglomeracji oraz unikalne walory przyrodnicze na obszarze Puszczy Kampinoskiej. Planując zrównoważony poziom rozwoju gminy, wykorzystywane są te walory przy jednoczesnym minimalizowaniu związanych z nimi niedogodności, w tym zagrożeń dla środowiska naturalnego. Potrzebny jest więc intensywny rozwój infrastruktury komunikacyjnej i technicznej.

(2) Głównym czynnikiem rozwojowym gminy jest i będzie migracja społeczeństwa, która związana jest z podażą terenów przeznaczonych na budownictwo. W porównaniu do gmin sąsiadujących, Leszno ma stosunkowo duże rezerwy terenów rozwojowych.

(3) Należy zapobiec nadmiernej mono-funkcyjności gminy, określanej jako „sypialnia” stolicy. W tym celu należałoby wytworzyć i pielęgnować więzi mieszkańców z gminą, nadać jej unikalny charakter poprzez właściwą organizację jej przestrzeni publicznej (rozwój centrum), rekreacji i turystyki oraz wspierać lokalne inicjatywy obywatelskie i rozwijać infrastrukturę dla podejmowanych działalności gospodarczych.

(4) Duże znaczenie rozwojowe mają kompleksy dobrych gleb i utrzymująca się na nich produkcja rolna zlokalizowana w południowej części gminy.

(5) Potrzebne są skoordynowane działania na rzecz gospodarczej aktywizacji gminy, zwłaszcza w sferze rozwoju turystyki i agroturystyki. Sprzyjać temu powinna poprawa lokalnej infrastruktury technicznej oraz właściwa gospodarka przestrzenna. Zamierza się uatrakcyjnić oferty dla inwestorów, jak i turystów, wypracować właściwą markę i prowadzić profesjonalną promocję.

(6) Gmina Leszno posiada aktualne studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i będzie dbała o bieżącą aktualizację miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Jest to niezbędne dla prowadzenia konsekwentnej i efektywnej polityki rozwoju przestrzennego gminy, uwzględniającej ograniczenia wynikające z Planu Ochrony Kampinoskiego Parku Narodowego, poszanowania wartości kulturowych i krajobrazowych oraz zapewnienia mieszkańcom dobrej jakości życia.

(7) Aby podołać wyzwaniom jakie stoją przed gminą, jej dochody muszą ulec zwiększeniu. Migracje społeczne spowodowały, że w gminie zamieszkują mieszkańcy, którzy mają zarejestrowane działalności gospodarcze w stolicy. Stworzenie działań umożliwiających lepszą identyfikację z gminą, wypracowanie możliwości do lepszego związania się z gminą wpłynie na poprawę dochodów gminy, na które składają się również podatki jej mieszkańców.

Analiza opracowanych wniosków i założeń pozwoliła na sformułowanie następującej treści Wizji rozwoju gminy Leszno:

W 2026 roku Gmina Leszno jest atrakcyjnym miejscem do życia zaspokajającym aspiracje mieszkańców w oparciu o pełne wykorzystanie swojego położenia metropolitalnego oraz unikalnych walorów przyrodniczych Puszczy Kampinoskiej.

Obietnice zawarte w tak sformułowanej Wizji rozwoju prawdopodobnie najbardziej dobitnie oddaje stosowane obecnie hasło promocyjne Gminy Leszno:

„Gmina Leszno – naturalnie blisko stolicy”

Tak sformułowana wizja jest logicznie spójna z Misją przedstawioną w poprzedniej strategii rozwoju gminy i stanowi jej transpozycję. Proponowane podejście, aby zamiast poprzednio określonej Misji wprowadzić Wizję wynika z różnic pojęciowych obydwu terminów. O ile misja określa bardziej cele, jakie ma spełniać jednostka samorządu, dotyczy też procesu, czy też dostarcza wyjaśnień w zakresie wartości, jakimi kieruje się dana organizacja (w tym przypadku jednostka samorządu terytorialnego) o tyle Wizja w sposób jednoznaczny jest opisem pożądanego stanu gminy w przyszłości, przy założeniu wystąpienia korzystnych uwarunkowań. Jest to koncepcja pewnego stanu gminy w przyszłości. Ma to kluczowe znaczenie dla logiki procesu planowania strategicznego, gdyż sformułowana Wizja rozwoju staje się automatycznie głównym celem strategii.

6. Cele strategiczne i operacyjne.

Cel główny *Strategii Rozwoju Gminy Leszno* zawarty został w wizji rozwoju. Wizja osadza Gminę Leszno w konkretnym obszarze budowania przewag konkurencyjnych opartych na stworzeniu wysoce atrakcyjnych warunków do życia w celu zbudowania silnych skojarzeń Gminy Leszno jako najlepszego wyboru do osiedlania się na obszarze aglomeracji warszawskiej. Ambitny cel sformułowany w wizji rozwoju wymagał będzie posiłkowania się realizacją trzech celów strategicznych, dla których sformułowano dalsze cele operacyjne.

Skonstruowany w ten sposób hierarchiczny układ celów składa się z trzech poziomów:

- I. **Wizji rozwoju** gminy stanowiącego cel nadrzędny działań strategicznych.
- II. **Celów strategicznych** określanych jako działania priorytetowe, które pozwalają na strategiczne ukierunkowanie działań gminy w przyjętej perspektywie czasowej do roku 2026.
- III. **Celów operacyjnych**, zawierających doprecyzowanie celów strategicznych i tworzących punkt wyjścia do zaplanowania konkretnych działań i zadań realizacyjnych.

Realizacja celu głównego będzie odbywać się poprzez następujące cele strategiczne:

Cel strategiczny 1: Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury i wykorzystanie walorów środowiska.

Cel strategiczny 2: Wspieranie rozwoju gospodarki i turystyki w celu podniesienia atrakcyjności Gminy Leszno.

Cel strategiczny 3: Wspieranie aktywności obywatelskiej mieszkańców i podnoszenie poziomu usług społecznych.

W hierarchicznym układzie celów, gdzie realizacja celów strategicznych służy osiągnięciu celu głównego dokonano możliwie zwięzłej koncentracji celów strategicznych, aby z jednej strony nie tworzyć ich nadmiaru a z drugiej strony osiągnąć czytelną i spójną logikę interwencji. Stąd też w oparciu o wnioski płynące z warsztatów strategicznych zaproponowano trzy cele strategiczne.

Pierwszy cel strategiczny **Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury i wykorzystanie walorów środowiska** w sposób bezpośredni odnosi się do celu głównego i koncentruje się wokół procesu poprawy jakości życia. Jest to warunek konieczny w długoterminowym procesie zdobywania przewag konkurencyjnych opartych na stworzeniu wysoce atrakcyjnych warunków do życia w celu zbudowania silnych skojarzeń Gminy Leszno jako najlepszego wyboru do osiedlania się na obszarze aglomeracji warszawskiej. Zawarte tu zostały propozycje działań w zakresie rewitalizacji oraz służące poprawie walorów środowiskowych gminy. Kolejne dwa cele strategiczne w bezpośredni sposób wzmacniają realizację zarówno pierwszego celu strategicznego jak też realizację celu głównego.

Drugi cel strategiczny **Wspieranie rozwoju gospodarki i turystyki w celu podniesienia atrakcyjności Gminy Leszno** koncentruje się wokół wspierania i stymulowania gospodarki gminy. Zawarto w nim obszary dotyczące realizacji systemu wsparcia firm i inwestorów, działań i współpracy w obszarze promocji gminy oraz rozwoju funkcji turystycznych. Uwzględniono również kontekst dla gospodarki

i turystyki, jaki stanowi dobrze rozwinięta współpraca regionalna i silne sieci powiązań.

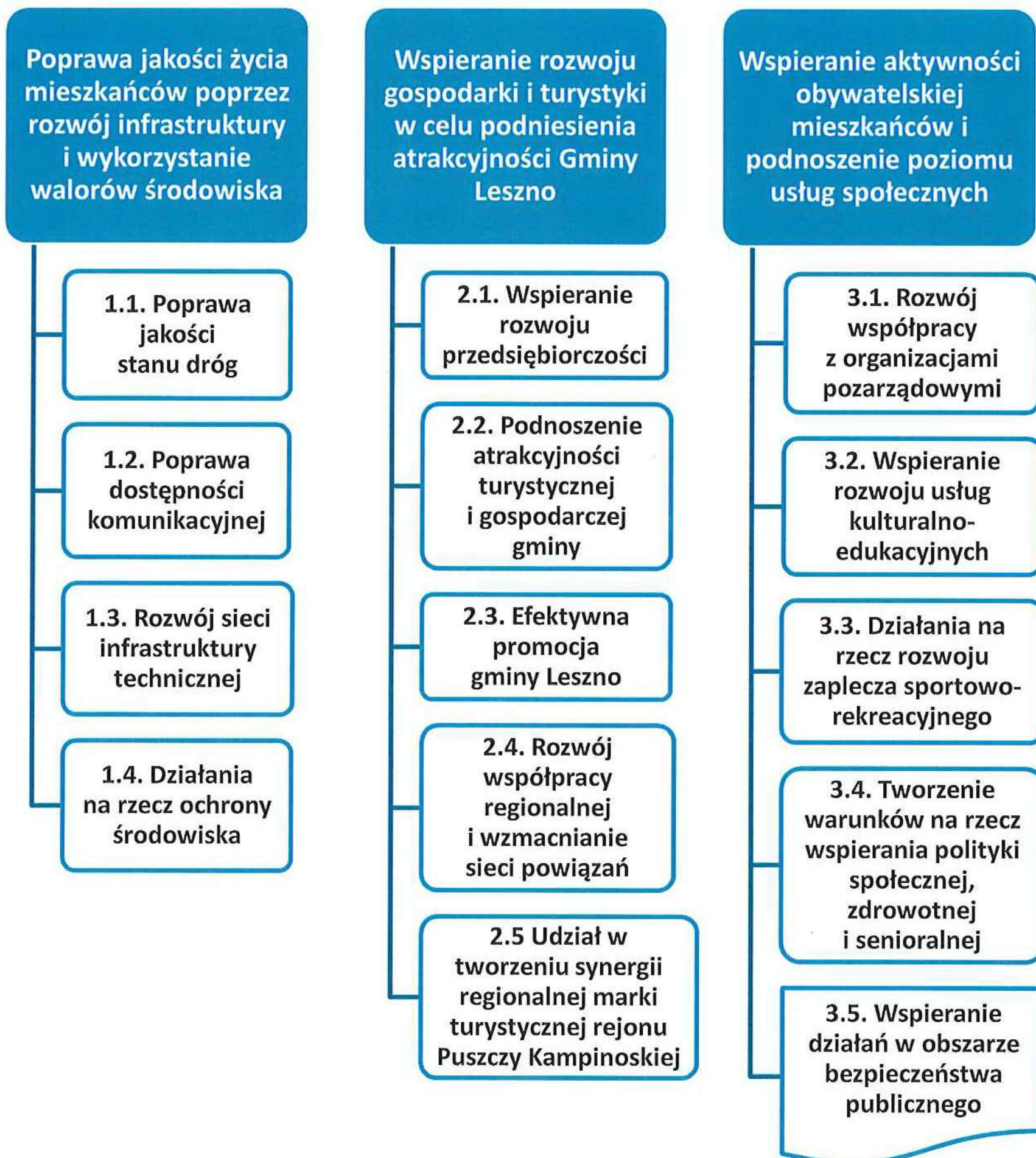
Realizacja trzeciego celu strategicznego **Wspieranie aktywności obywatelskiej mieszkańców i podnoszenie poziomu usług społecznych** stanowi warunek konieczny w obszarze rozwoju każdej gminy. Bez dbałości o sferę społeczną, edukację, kulturę nie może być mowy o rozwoju społeczno-gospodarczym. Dlatego też realizacja tego celu, pomimo iż został on sformułowany jako trzeci w kolejności jest wręcz bezwarunkowa. Oczywiście odpowiedni wybór metod i form działania służących realizacji tego celu może przyczyniać się do skuteczniejszej realizacji dwóch poprzednich celów strategicznych.

Sformułowane cele strategiczne niniejszej strategii realizowane będą poprzez cele operacyjne. Dla każdego celu strategicznego przypisano po kilka celów operacyjnych. Cele strategiczne uzupełniają się, w niektórych przypadkach zakres ich interwencji pokrywa się, dlatego realizacja części celów operacyjnych będzie miała wpływ zarówno na cel związany z rozwojem gospodarczym, jak też cel dotyczący poprawy jakości życia.

Układ celów operacyjnych w ramach przyjętych celów strategicznych Strategii Rozwoju Gminy Leszno na lata 2016-2026 .

7. Zgodność strategii z dokumentami wyższego rzędu.

Strategia rozwoju Gminy Leszno na lata 2016-2026 jest spójna z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu: Strategią Europa 2020, Strategią Rozwoju Kraju 2020, Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020.

Strategia Rozwoju Gminy Leszno na lata 2016-2026 jest zgodna z kierunkami rozwoju, celami i zadaniami zawartymi w następujących dokumentach programowych Województwa Mazowieckiego i Powiatu Warszawskiego – Zachodniego:

1. Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r.
2. Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020
3. Strategii Rozwoju Obszaru Metropolitalnego Warszawy do roku 2030
4. Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (2015 r.)
5. Strategii Rozwoju Powiatu Warszawskiego-Zachodniego.

Nadrzędnym dokumentem strategicznym, wyznaczającym priorytety rozwoju dla całej Unii Europejskiej jest **Strategia Europa 2020**. Zakłada ona: rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji, rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywnej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej oraz rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną. Cele strategiczne Gminy Leszno: „Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury i wykorzystanie walorów środowiskowych”, „Wspieranie rozwoju gospodarki i turystyki w celu podniesienia atrakcyjności Gminy Leszno” oraz „Wspieranie aktywności obywatelskiej mieszkańców i podnoszenie poziomu usług społecznych” odpowiadają na te wyzwania, w szczególności sposób przyczyniając się realizacji postulatu zrównoważonego rozwoju gminy.

Na system zarządzania rozwojem kraju składają się dokumenty strategiczne, w oparciu o które prowadzona jest polityka rozwoju w Polsce:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności - określająca główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej;
- Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju - SRK 2020 - najważniejszy dokument określający cele strategiczne rozwoju kraju do 2020r., kluczowy dla określenia działań rozwojowych, w tym możliwych do sfinansowania w ramach przyszłej perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020;
- 9 zintegrowanych, ponadsektorowych strategii, służących realizacji założonych celów rozwojowych: Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki – Dynamiczna Polska 2020; Strategia rozwoju kapitału ludzkiego, Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku); Strategia Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko (BEiŚ); Strategia Sprawne Państwo; Strategia rozwoju kapitału społecznego; Krajowa Strategia

Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie; Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego RP; Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa.

Długookresową oraz średniookresową strategię rozwoju kraju oraz 9 strategii zintegrowanych łączy spójna hierarchia celów i kierunków interwencji. W strategiach zintegrowanych nastąpiło odejście od wąskiego, sektorowego podejścia na rzecz integracji obszarów oraz przenikania się różnych zjawisk i procesów. Szczególną rolę w systemie pełni Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego, która wskazuje zakres terytorialnego wpływu interwencji realizowanych w ramach poszczególnych polityki publicznych, a więc również w ramach pozostałych strategii zintegrowanych na rozwój kraju. Przedstawia ona kluczowe dla rozwoju regionalnego wyzwania oraz zarysowuje cele rozwojowe w odniesieniu do różnego rodzaju obszarów uwzględniając funkcje przez nie pełnione, występujące potencjały oraz bariery.

Na szczeblu krajowym najważniejszym dokumentem strategicznym jest **Strategia Rozwoju Kraju 2020**. Wyznacza ona trzy główne obszary strategiczne, w których zgrupowane są najważniejsze wyzwania związane z rozwojem Polski w perspektywie średniookresowej: Sprawne i efektywne państwo, Konkurencyjna gospodarka oraz Spójność społeczna i terytorialna.

Polska w roku 2020 to: aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka i sprawne państwo.

Kluczowymi obszarami rozwoju są:

- Przekształcenia instytucjonalne utrwalające sprawne państwo - wyższa jakość funkcjonowania instytucji publicznych, aktywna rola kapitału społecznego.
- Efektywny rozwój społeczno-gospodarczy i wysoka konkurencyjność gospodarki - wzrost gospodarczy zapewniający Polsce 74-79% poziomu PKB per capita UE w 2020 r., gospodarka oparta na wiedzy, nowoczesna infrastruktura, rozwój kapitału ludzkiego - wiodącymi atutami konkurencyjności.
- Spójność społeczno-gospodarcza i terytorialna - większa spójność terytorialna, dostępność usług publicznych, szeroka skala szans rozwoju jednostki, mądra i efektywna integracja społeczna.

Celem głównym strategii średniookresowej staje się wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności.

Kierunki działań wyznaczone w Strategii Rozwoju Gminy Leszno na lata 2016-2026 związane z rozwojem gospodarki i turystyki w zgodzie z wymogami środowiska naturalnego oraz wspieranie aktywności obywatelskiej mieszkańców w największym stopniu przyczynią się do realizacji celu drugiego i trzeciego SRK, ale pozwolą zwiększyć potencjał instytucjonalny Gminy realizując tym samym cel pierwszy SRK, tj. przejście od administrowania do zarządzania rozwojem.

Średniookresowym dokumentem strategicznym, którego zapisy mają duże znaczenie dla rozwoju terytorialnego jest **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie**. Celem strategicznym polityki regionalnej - będącym jednym z kluczowych elementów osiągnięcia celów rozwoju kraju - jest wzrost, zatrudnienie i spójność w horyzoncie długookresowym. KSRR wyznacza trzy główne cele polityki regionalnej do 2020 roku: Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów, Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych oraz Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

Strategia Rozwoju Gminy Leszno, której celem nadrzędnym jest poprawa jakości życia mieszkańców, podnoszenie atrakcyjności zamieszkania w otoczeniu aglomeracji warszawskiej oraz wsparcie kapitału ludzkiego i społecznego odpowiada pierwszemu celowi dotyczącemu wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów do 2020 roku.

Zgodność na poziomie regionalnym i lokalnym

Bardzo ważnym dokumentem jest **Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030r.**⁴ Stanowi ona odniesienie dla władz i wszystkich uczestników szczebla lokalnego, chętnych do ubiegania się o zewnętrzne środki publiczne z różnych źródeł. Z uwagi na duże zróżnicowanie przestrzenne rozwoju województwa mazowieckiego, konieczne jest prowadzenie polityki zmniejszającej te dysproporcje. Nadrzędnym (głównym) celem Strategii jest spójność terytorialna, rozumiana jako zmniejszenie dysproporcji rozwoju w województwie mazowieckim oraz wzrost znaczenia Obszaru Metropolitalnego Warszawy w Europie, co w konsekwencji przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców. Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego przewiduje trzy cele strategiczne.

W ramach celu strategicznego „*Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii*” należy wymienić następujące kierunki działań spójnych ze Strategią Rozwoju Gminy Leszno:

- Wykorzystanie i wzmocnienie specjalizacji regionalnych;
- Wzmocnienie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich;
- Zwiększanie dostępu do szerokopasmowego Internetu i e-usług.

W ramach celu strategicznego „*Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego*” należy wymienić następujące kierunki działań spójnych ze Strategią Rozwoju Gminy Leszno:

- Zwiększenia dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionu;
- Spójności wewnątrzregionalnej – koncentracji na najbardziej zapóźnionych podregionach;
- Rozwoju form transportu przyjaznych dla środowiska i mieszkańców;
- Zapobiegania nadmiernej suburbanizacji i kreowania ładu przestrzennego;

⁴ Załącznik do uchwały nr 158/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28 października 2013r.

- Udrożnienia systemu tranzytowego.

Przy realizacji celu strategicznego *„Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki”* należy wymienić następujące kierunki działań spójnych ze Strategią Rozwoju Gminy Leszno:

- Rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego;
- Aktywizacji rezerw rynku pracy oraz działania na rzecz poprawy sytuacji demograficznej;
- Wzrostu wykorzystania zasobów ludzkich poprzez zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej;
- Przeciwdziałania zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna;
- Wyrównania szans edukacyjnych;
- Podnoszenia standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz działania na rzecz ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego.

Uzupełnieniem powyższych celów strategicznych są dwa ramowe cele strategiczne. Pierwszy z nich *„Zapewnienie gospodarce zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska”* będzie realizowany poprzez działania w następujących kierunkach spójnych ze Strategią Rozwoju Gminy Leszno:

- Dywersyfikacja źródeł energii i jej efektywne wykorzystanie;
- Wspieranie rozwoju przemysłu ekologicznego i Eko -innowacji;
- Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska;
- Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym;
- Poprawa jakości wód, odzysk/unieszkodliwianie odpadów, odnowa terenów skażonych oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń;
- Produkcja energii ze źródeł odnawialnych.

Osiągnięcie drugiego celu ramowego *„Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia”* będzie wymagać realizacji działań w kierunkach spójnych ze Strategią Rozwoju Gminy Leszno:

- Wykorzystania walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu;
- Upowszechnienia kultury i twórczości;
- Wspierania rozwoju przemysłu kreatywnego;
- Wykorzystania dziedzictwa kulturowego w działalności gospodarczej.

Strategia Rozwoju Gminy Leszno poprzez swoje zamierzenia, a przede wszystkim proponowane cele operacyjne i priorytetowe zadania inwestycyjne zapewnia wewnętrzną integrację regionu przy wykorzystaniu walorów przyrodniczych

środowiska. Realizacja Strategii Rozwoju Gminy Leszno zwiększy atrakcyjność zamieszkania i inwestowania w obszarze metropolitalnym.

Planowane działania wpisują się w pełni w strategię Województwa Mazowieckiego.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 (RPO WM 2014-2020), którego głównym celem jest inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy, stanowi narzędzie realizacji polityki rozwoju prowadzonej przez Samorząd Województwa Mazowieckiego.

RPO WM 2014-2020 zakłada dalsze wzmocnienie potencjałów poprzez wzrost gospodarczy oparty na przedsiębiorczości, chłonnym rynku pracy, a także zrównoważonym rozwoju zasobów regionalnych. Jednocześnie podejmowane działania mają kompleksowo przyczyniać się do efektywnego wykorzystania kapitału ludzkiego poprzez przedsięwzięcia na rzecz włączenia społecznego i edukacji mieszkańców Mazowsza oraz poprawy jakości usług świadczonych przez administrację publiczną – regionalną i lokalną. Interwencje w regionie będą podejmowane zarówno w miastach, jak i na obszarach wiejskich w zakresie przewidzianym w RPO WM 2014-2020. Mając na uwadze, że EFRROW i EFMR stanowią integralny element Wspólnej Polityki Rolnej, a ich włączenie w zakres Wspólnych Ram Strategicznych ma ułatwiać koordynację polityki rozwoju obszarów wiejskich z działaniami polityki spójności, interwencja w ramach Programu będzie uzupełniać działania finansowane przez oba te fundusze.

Strategia Rozwoju Gminy Leszno na lata 2016-2026, a w szczególności cele w niej wyznaczone w bezpośredni sposób wpisują się w cel główny RPOWM oraz w cele strategiczne:

CEL GŁÓWNY: Inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy.

- Rozwój konkurencyjnej gospodarki regionu opartej na innowacyjności, przedsiębiorczości, chłonnym rynku pracy i zrównoważonych zasobach
- Przeciwdziałanie dysproporcjom regionalnym prowadzące do zwiększenia chłonności regionalnego rynku pracy poprzez wyrównywanie dostępu do zatrudnienia, włączenie społeczne i edukację
- Wsparcie działań wzmocniających zrównoważony rozwój środowiska na Mazowszu.

Strategia Rozwoju Gminy Leszno na lata 2016-2026 w sposób bezpośredni odpowiada zapisom Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020. Główną osią programu jest wsparcie przedsiębiorczości, jest to również jeden z głównych kierunków strategicznych działań Gminy Leszno. Innym priorytetem RPO jest wsparcie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, co również jest strategicznym wyzwaniem gminy usankcjonowany w niniejszej Strategii, a także poprawa jakości życia mieszkańców.

Strategia Rozwoju Obszaru Metropolitalnego Warszawy do roku 2030⁵

Strategia Rozwoju Gminy Leszno na lata 2016-2026 jest spójna ze Strategią Rozwoju Obszaru Metropolitalnego Warszawy do roku 2030. Strategia OMW nakreśla główne wyzwania stojące przed gminami OMW w perspektywie do 2030 r. Gmina Leszno stanowi integralną część aglomeracji warszawskiej stąd też planowanie jej rozwoju powinno być spójne z dokumentami strategicznymi nie tylko szczebla krajowego i regionalnego, ale również aglomeracyjnego.

Misją obszaru metropolitalnego jest:

„Podnoszenie jakości życia mieszkańców oraz atrakcyjności w oczach turystów, poprzez kreowanie nowoczesnych rozwiązań funkcjonalnych i bogatej oferty kulturalno-rekreacyjnej, stworzenie sprzyjających i unikatowych warunków do efektywnej współpracy pomiędzy biznesem a nauką oraz prowadzenia działalności gospodarczej, zarówno przez inwestorów krajowych, jak i zagranicznych”

W tak rozumianą misję wpisują się wszystkie cele strategicznego oraz odpowiadające im cele operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Leszno na lata 2016-2026. Jednym z głównych długoterminowych efektów Strategii jest podniesienie jakości życia mieszkańców gminy oraz wypromowanie gminy jako miejsca o atrakcyjnej ofercie dla mieszkańców i w dalszej kolejności dla turystów, głównie z terenu aglomeracji. Gmina Leszno stawia na rozwój przyjaznych warunków do zamieszkania w zadbanej i przyjaznej środowisku okolicy. Ważnym aspektem zasygnalizowanym w Strategii jest poprawa dostępności komunikacyjnej terenu gminy z OMW. Dotyczy to zarówno komunikacji (drogi, ścieżki rowerowe, alternatywny transport publiczny do Warszawy i Sochaczewa), ale również społecznych i gospodarczych. Strategia wpisuje się we wszystkie zidentyfikowane cele strategiczne OMW, tzn:

- Cel 1: Inteligentna, zintegrowana sieć transportu publicznego dla całego obszaru OMW
- Cel 2: Ład przestrzenny, oparty na kompleksowym planowaniu, zapewniającym komplementarność funkcji, estetykę, wykorzystanie istniejących potencjałów oraz uwzględniającym zrównoważony rozwój
- Cel 3: Zintegrowana, atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego, wykorzystująca potencjał przyrodniczy, kulturalny i historyczny OMW
- Cel 4: Atrakcyjne warunki do rozwijania przedsiębiorczości oraz lokowania inwestycji w ramach sieci gospodarek gminnych
- Cel 5: Wysoki poziom kapitału ludzkiego oraz zaangażowanie mieszkańców OMW w świadome i zrównoważone kształtowanie metropolii, oparte na idei społeczeństwa obywatelskiego.

⁵ Opracowany w ramach projektu pn. „Programowanie Rozwoju Obszaru Metropolitalnego Warszawy – PROM”, współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007–2013

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych WOF⁶ stanowi nowe spojrzenie na politykę rozwoju w wymiarze europejskim, krajowym i regionalnym, uwzględniające aspekt terytorialny, daje możliwość wspierania i kształtowania rozwoju różnych typów obszarów. Jednym z nich są obszary miejskie, w największym stopniu przyczyniające się do rozwoju społeczno-gospodarczego Polski i Europy, a wśród nich ośrodki metropolitalne. Metropolie wraz z otoczeniem funkcjonalnym są najważniejszym węzłem w sieci powiązań krajowych i międzynarodowych.

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT) są instrumentem umiejscowionym w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 (RPO WM 2014-2020), współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego. Głównymi kryteriami decydującymi o realizacji przedsięwzięć w formule ZIT są zintegrowany charakter oraz komplementarność.

Celem głównym WOF ZIT jest:

Rozwój i wykorzystanie potencjałów WOF poprzez integrację obszaru i budowanie jego przewag konkurencyjnych w ramach instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

Cele strategiczne:

1. Zwiększenie korzyści metropolitalnych w sferze społecznej;

Strategia Rozwoju Gminy Leszno na lata 2016-2026 odpowiada temu celowi poprzez realizację celów operacyjnych wzmacniających relacje między ludźmi oraz między ludźmi a przestrzenią - „Wspieranie aktywności obywatelskiej mieszkańców i podnoszenie poziomu usług społecznych”.

2. Wykorzystanie potencjału gospodarczego w konkurencji globalnej;

Strategia Rozwoju Gminy Leszno na lata 2016-2026 przewiduje podjęcia działań w sferze społecznej, jakości środowiska, a także dostępności komunikacyjna jako ważnych czynników rozwoju ekonomicznego poprzez realizację celów: „Wspieranie rozwoju gospodarki i turystyki w celu podniesienia atrakcyjności gminy Leszno” i „Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury i wykorzystanie walorów środowiska”.

3. Zintegrowanie obszaru i poprawa jakości środowiska.

Strategia Rozwoju Gminy Leszno na lata 2016-2026 w sposób bezpośredni odpowiada WOF ZIT jako wspólne terytorium, poczucie współodpowiedzialności za procesy rozwojowe, przy jednoczesnym poszanowaniu lokalnej specyfiki poprzez realizację celów operacyjnych „Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury i wykorzystanie walorów środowiska”.

⁶ Załącznik do uchwały Nr 12 KS ZIT WOF z dnia 9 października 2015 r.

Strategia Rozwoju Powiatu Warszawskiego Zachodniego na lata 2016-2025⁷ nakreśla główne wyzwania stojące przed gminami Powiatu Warszawskiego Zachodniego w perspektywie do 2025 r. Gmina Leszno stanowi integralną część powiatu warszawskiego - zachodniego stąd też planowanie jej rozwoju powinno być spójne z dokumentami strategicznymi powiatu.

Wizję przyszłości powiatu określono jako:

„Powiat Warszawski Zachodni staje się konkurencyjnym i dostępnym regionem, który:

- jest regionem sukcesu, łączącym wysoki poziom życia mieszkańców z wysoką jakością usług dla obywateli oraz bezpieczeństwem wspólnoty,
- jest atrakcyjnym miejscem zamieszkania, z wysoką jakością środowiska naturalnego i kulturowego,
- jest zintegrowany komunikacyjnie z Warszawą, a dzięki układowi atrakcyjnych terenów zieleni, funkcjonuje jako rekreacyjne serce subregionu, zapewniając obsługę oraz realizację potrzeb rekreacyjnych mieszkańców Stolicy oraz otaczającego obszaru.”

Strategia Rozwoju Gminy Leszno na lata 2016-2026 jest spójna ze Strategią Rozwoju Powiatu Warszawskiego Zachodniego na lata 2016-2025 i jej celami strategicznymi:

- I. Usługi społeczne wysokiej jakości;
- II. Zagospodarowanie przestrzenne i ochrona środowiska;
- III. Dostępność komunikacyjna;
- IV. Potencjał przyrodniczy, kulturalny i historyczny dla rozwoju Powiatu;
- V. Warunki do rozwoju przedsiębiorczości oraz lokowania inwestycji, zwłaszcza w obszarach innowacyjnych.

Podsumowując należy podkreślić, iż opracowana „Strategia Rozwoju Gminy Leszno na lata 2016-2026” wpisuje się we wszystkie najważniejsze dokumenty strategiczne, zarówno na poziomie krajowym (SRK 2020), regionalnym (RPO, SRWM) i lokalnym.

---

⁷ Strategia rozwoju Powiatu Warszawskiego Zachodniego została przyjęta uchwałą nr XI/75/2015 Rady Powiatu Warszawskiego Zachodniego z dnia 17 grudnia 2015r.

8. Proces wdrażania strategii. Źródła finansowania.

Opis procesu wdrażania strategii obejmuje zakres podmiotowy systemu wdrażania oraz proponowane instrumenty i procedury interwencji strategicznej.

Warunkiem koniecznym wejścia w życie **Strategii Rozwoju Gminy Leszno na lata 2016-2026** jest podjęcie stosownej uchwały przez Radę Gminy Leszno. Głównym podmiotem odpowiedzialnym za wdrażanie strategii na poziomie operacyjnym jest Wójt Gminy Leszno wraz z podległym mu Urzędem Gminy. Podstawę do rozpoczęcia prac nad opracowaniem strategii stanowiło Zarządzenie Nr 71/2016 Wójta Gminy Leszno z dnia 1 czerwca 2016 w sprawie: *powołania zespołu ds. opracowania aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Leszno na lata 2016-2026*.

System wdrażania zakłada realizację szeregu działań i projektów, przewidzianych do realizacji w ramach poszczególnych celów operacyjnych strategii. Strategia wskazując kierunki działań i cele operacyjne w ramach poszczególnych priorytetów nie definiuje tytułów wszystkich projektów. Zakres projektowania strategii zatrzymuje się w wielu przypadkach na poziomie celów operacyjnych. Dlatego też konieczne jest ustalenie procedury definiowania poszczególnych projektów służących realizacji strategii wraz z upływem kolejnych lat. Z pomocą w tym zakresie przychodzi usankcjonowana prawnie konieczność sporządzania załącznika Nr 2 do Wieloletniej Prognozy Finansowej, tzw. „Wykazu przedsięwzięć do WPF”.

W związku z powyższym kluczowym narzędziem do definiowania konkretnych zadań i projektów służących realizacji strategii może być obligatoryjnie sporządzany wykaz przedsięwzięć do WPF. Wykaz ten może stać się corocznym uzupełnieniem zbioru projektów służących realizacji strategii. Rozwiązanie to powoduje konieczność ustalenia szczegółowej procedury wpisywania zadań i projektów do WPF. Rekomenduje się zatem ustanowienie stosownej procedury wpisywania i definiowania zadań mających służyć realizacji strategii do Wykazu przedsięwzięć do WPF. Procedura ta w formie Zarządzenia Wójta Gminy zawierać powinna podstawowe kryteria wyboru projektów, takie jak: wpływ projektu na budżet gminy, nie tylko od strony ponoszonych wydatków inwestycyjnych czy realizacyjnych (w przypadku przedsięwzięć nie inwestycyjnych) ale również od strony generowania kosztów operacyjnych po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia oraz wpływ projektu na stopień realizacji strategii rozwoju. Oczywiście procedura ta nie powinna zastępować przyjętej praktyki w zakresie ustalania zadań i projektów wpisywanych do corocznie opracowywanego projektu budżetu gminy. Niemniej jednak z punktu widzenia obszarów strategicznej interwencji przyjęcie logiki „od ogółu do szczegółu” czyli priorytetowe traktowanie zadań i projektów wieloletnich służących realizacji strategii (wpisywanych do Wykazu przedsięwzięć do WPF) względem projektów doraźnych o mniejszym poziomie oddziaływania wydaje się oczywiste, choć nie zawsze mające miejsce.

Opisany wyżej proces dotyczyć będzie głównie projektów inwestycyjnych samorządu, dla których zaplanowano finansowanie z budżetu gminy. Za wdrożenie

tych projektów odpowiadać będzie głównie samorząd gminy, bądź jednostki mu podległe (np. placówki edukacyjne). Proces przygotowania i realizacji tych projektów będzie na bieżąco monitorowany od strony finansowej i inwestycyjnej przez Urząd Gminy.

Jednocześnie podtrzymuje się poprzednio przyjętą zasadę, że duża ilość projektów pozostanie poza ramami na bieżąco aktualizowanego Wykazu przedsięwzięć do WPF i będzie wdrażana przez uprawnione do tego instytucje i podmioty. Głównym zadaniem władz gminnych w tym zakresie będzie zidentyfikowanie i zmobilizowanie wszystkich potencjalnych projektodawców (Interesariuszy) i wsparcie ich od strony szkoleniowo-informacyjnej w realizacji określonych typów projektów.

W ramach struktury organizacyjnej Urzędu Gminy Leszno proponuje się wyodrębnienie stałego Zespołu ds. Wdrażania i Monitorowania Strategii. W skład zespołu wejść powinny kluczowe osoby z komórek organizacyjnych właściwych do spraw rozwoju, planowania przestrzennego, infrastruktury, promocji i współpracy, finansów, ochrony środowiska, edukacji, kultury i sportu.

Pomimo, że odpowiedzialność za wdrażanie strategii spoczywa na władzach gminy, to strategia rozwoju gminy stać się powinna dokumentem ważnym dla wszystkich jej mieszkańców. Stąd też ważnym zagadnieniem dla władz gminy w kontekście EFEKTYWNEGO wdrażania strategii rozwoju będzie umiejętność konsolidacji wielu środowisk wokół jej realizacji. Do najważniejszych podmiotów, które powinny aktywnie się włączyć w proces realizacji strategii zaliczyć należy:

- jednostki organizacyjne gminy;
- placówki i organizacje kultury i sportu;
- przedsiębiorcy lokalni i instytucje otoczenia biznesu;
- organizacje pozarządowe i liderzy lokalni;
- kościoły i związki wyznaniowe;
- inne organizacje i grupy nieformalne.

Źródła finansowania.

Głównymi źródłami finansowania *Strategii Rozwoju Gminy Leszno 2016-2026* będą:

- budżet Gminy Leszno;
- zewnętrzne środki publiczne (głównie w ramach programów operacyjnych finansowanych ze środków Unii Europejskiej);

Biorąc pod uwagę prognozowaną wysokość wydatków inwestycyjnych można stwierdzić, iż możliwości finansowania realizacji strategii ze środków własnych budżetu gminy będą w najbliższym czasie niewystarczające w relacji do potrzeb. Z Wieloletniej Prognozy Finansowej gminy wynika, że latach 2013-2016 na zadania

inwestycyjne przeznaczano średniorocznie ok. 18% budżetu. Przy obecnym średnim poziomie dochodów budżetu gminy, kształtującym się na poziomie około 44,8 mln zł, są to środki rzędu 8,1 mln złotych rocznie. Począwszy od 2017r. do końca okresu objętego prognozowaniem w Wieloletniej Prognozie Finansowej, czyli do 2024r. średnioroczny udział wydatków inwestycyjnych zaplanowany został na poziomie ok. 10,5 % ogółu dochodów, co w ujęciu wartościowym daje nam średnią kwotę na minimalnym poziomie nieznacznie przekraczającym 5,6 mln. zł. Na podstawie Wieloletniej Prognozy Finansowej można stwierdzić, że Gmina Leszno w latach 2017-2024 może dysponować łącznie środkami inwestycyjnymi na poziomie około 45,1 mln zł.

W okresie obowiązywania niniejszej strategii, której czas realizacji przypadać będzie na nową perspektywę finansową Unii Europejskiej 2014 - 2020 znaczna część środków inwestycyjnych gminy powinna być wykorzystywana jako udział własny w ramach współfinansowania projektów realizowanych ze środków Unii Europejskiej.

W tym kontekście dodatkowym i znaczącym źródłem finansowania przedsięwzięć i projektów służących realizacji niniejszej strategii będą zewnętrzne środki finansowe, o jakie Gmina Leszno będzie aplikować w ramach dostępnych dla niej właściwych programów europejskich. Dominującym źródłem finansowania dla zadań gminy będą środki finansowe dostępne w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020. Dodatkowo gmina część swoich przedsięwzięć będzie mogła realizować przy udziale środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.

Oprócz funduszy unijnych, potencjalnym źródłem finansowania zadań w ramach strategii rozwoju gminy, będą środki dostępne w ramach:

- Ekofunduszu;
- Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- Banku Gospodarstwa Krajowego (Fundusz Poręczeń Unijnych, Fundusz Rozwoju Inwestycji Komunalnych, itd.);
- Banku Ochrony Środowiska (preferencyjne pożyczki na projekty w zakresie ekologii);
- Funduszu Pracy;
- Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON);
- Innych programów krajowych wspierających działania realizowane przez samorządy terytorialne.

Szerszy kontekst w zakresie potencjalnych źródeł finansowania projektów mających wpływ na realizację *Strategii Rozwoju Gminy Leszno 2016-2026* stanowią krajowe programy operacyjne finansowane ze środków budżetu Unii Europejskiej:

- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020;

- Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020;
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020;
- Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020;
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.

Środki dostępne w ramach tych programów operacyjnych dają możliwość ubiegania się o wsparcie finansowe na realizację projektów głównie przez inne podmioty, w tym m.in. przedsiębiorstwa, instytucje otoczenia biznesu, organizacje pozarządowe oraz inne podmioty publiczne.

Spośród zewnętrznych źródeł finansowania na uwagę zasługuje możliwość realizacji wspólnych projektów w partnerstwie z innymi podmiotami w ramach Lokalnej Grupy Działania. W tym kontekście źródłem finansowania przedsięwzięć służących realizacji strategii Gminy Leszno stać się mogą środki dostępne w ramach wielofunduszowej Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2014-2020 Stowarzyszenia „Między Wisłą a Kampinosem”.

9. System monitorowania i ewaluacji strategii.

Miarą efektywnego wdrażania strategii rozwoju jest system monitorowania. Monitorowanie, czyli dokonywanie bieżącej oceny realizacji strategii pozwala nam uzyskać odpowiedź na dwa kluczowe pytania:

1. Czy strategia jest faktycznie realizowana?
2. Czy realizacja Strategii przynosi zamierzone rezultaty?

Prowadzony proces monitoringu strategii powinien w związku z tym dotyczyć oceny przebiegu realizacji Strategii, tj. jej celów i zadań oraz oceny uzyskiwanych efektów rozwoju społeczno- gospodarczego.

Do oceny stopnia bieżącej realizacji strategii możemy posłużyć się prostymi narzędziami, jak tabela zadań realizacyjnych, której wypełnienie następować powinno corocznie w oparciu o sprawozdanie z realizacji budżetu gminy. W tabeli tej porządkujemy poszczególne zadania realizacyjne pod kątem przyjętych w dokumencie strategii celów strategicznych i operacyjnych. Opracowana tabela zadań realizacyjnych strategii w połączeniu z opisem innych przedsięwzięć organizacyjnych oraz działań pozainwestycyjnych służących realizacji przyjętych celów strategicznych i operacyjnych stanowić może podstawę do sporządzania Raportu z realizacji strategii.

Do oceny uzyskiwanych efektów rozwoju społeczno-gospodarczego powinniśmy się posłużyć zestawem wskaźników przyjętych dla poszczególnych celów strategicznych. Źródłem wiedzy nt. wartości poszczególnych wskaźników będą dane pochodzące z:

- Oficjalnej statystyki publicznej, prezentowanej w formie baz danych typu Bank Danych Lokalnych GUS, portalach internetowych GUS, rocznikach i biuletynach statystycznych;
- Internetowych narzędzi i systemów monitorowania polityki rozwoju typu: STRATEG - <http://strateg.stat.gov.pl/>, SAS – System Analiz Samorządowych <http://www.sas24.org/>, Moja Polis - <http://www.mojapolis.pl/> i innych.
- Analiz i ekspertyz niezależnych instytutów i jednostek badawczych,
- Innych publicznie dostępnych danych na temat sytuacji społeczno- gospodarczej gminy, typu listy rankingowe, oceny, raporty, itp.
- Informacji i opracowań wewnętrznych urzędu gminy oraz podległych instytucji.

Proponowane rodzaje wskaźników dla poszczególnych celów strategicznych:

Tabela 23. Wskaźniki celu strategicznego I.

Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury i wykorzystanie walorów środowiska.

Wskaźnik	Miara	Źródło danych
Liczba kilometrów dróg budowanych i modernizowanych w danym roku	km	Dane własne
Długość sieci wodociągowej	km	Dane własne
Długość sieci kanalizacyjnej	km	Dane własne
Łączna moc instalacji na terenie gminy produkujących energię ze źródeł odnawialnych	kW	Dane własne
Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii z OZE	szt.	Dane własne
Liczba podmiotów realizujących projekty w zakresie produkcji energii z OZE	szt.	Dane własne
Liczba zrealizowanych projektów w obszarze rewitalizacji lub kształtowania przestrzeni publicznej	Liczba/ wartość projektów	Dane własne

Tabela 24. Wskaźniki celu strategicznego II.

Wspieranie rozwoju gospodarki i turystyki w celu podniesienia atrakcyjności gminy Leszno.

Wskaźnik	Miara	Źródło danych
Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na 1000 mieszkańców	szt.	BDL GUS
Powierzchnia dostępnych terenów inwestycyjnych	ha	Dane własne
Liczba firm, które ulokowały się na utworzonych terenach inwestycyjnych	szt.	Dane własne

Wartość kapitału zainwestowanego przez podmioty zewnętrzne	tys. zł.	Dane własne
Liczba projektów i inicjatyw realizowanych w obszarze wspierania rozwoju gospodarczego gminy.	Liczba/ wartość projektów	Dane własne
Liczba przedsiębiorstw działających w sektorze turystyki (sekcja H)	szt.	BDL GUS
Liczba korzystających z noclegów ogółem	Liczba noclegów	BDL GUS
Liczba km wybudowanych szlaków turystycznych	km	Dane własne
Liczba turystów odwiedzających gminę	Liczba	BDL GUS

Tabela 25. Wskaźniki celu strategicznego III.
**Wspieranie aktywności obywatelskiej mieszkańców
i podnoszenie poziomu usług społecznych.**

Wskaźnik	Miara	Źródło danych
Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym	%	BDL GUS
Odsetek uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjalnych korzystających z zajęć dodatkowych/ pozalekcyjnych	%	Dane własne
Liczba osób korzystających z kształcenia ustawicznego	Ilość osób	Dane własne
Udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem	%	BDL GUS
Liczba osób bezrobotnych objętych wsparciem	Ilość osób	Dane własne
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców	%	Dane własne
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	%	BDL GUS
Udział wydatków w budżecie gminy na pomoc społeczną	%	Dane własne
Liczba uczniów przypadających na 1 komputer z dostępem do Internetu, przeznaczony do użytku uczniów	Ilość osób	BDL GUS
Liczba odwiedzających instytucje kultury	Ilość osób	BDL GUS
Liczba projektów i inicjatyw realizowanych w obszarze polityki społecznej	Liczba/ wartość projektów	Dane własne

W oparciu o sporządzoną ocenę stopnia bieżącej realizacji strategii oraz ocenę uzyskiwanych efektów rozwoju społeczno- gospodarczego na podstawie wartości przyjętych wskaźników możliwe będzie sporządzenie **Raportu z realizacji strategii**. Sporządzanie raportu co do zasady odbywać się powinno w cyklach dwuletnich. Za opracowanie raportu odpowiedzialna będzie osoba koordynująca prace Zespołu ds. Wdrażania i Monitorowania Strategii.

10. Spis rysunków

Rysunek 1.	Położenie Gminy Leszno.....	5
Rysunek 2.	Granice miejscowości gminy Leszno.....	6
Rysunek 3.	Granice obszarów chronionych na terenie gminy Leszno.....	7
Rysunek 4.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Leszno.	9
Rysunek 5.	Zasięg mezoregionów fizycznogeograficznych na terenie gminy Leszno	10
Rysunek 6.	Udział ludności gminy Leszno według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w latach 2011-2015	17
Rysunek 7.	Uczniowie szkół podstawowych oraz gimnazjalnych w latach 2012-2014	22
Rysunek 8.	Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w latach 2010-2014	24
Rysunek 9.	Struktura bezrobocia w podziale na płeć w latach 2011-2016	27
Rysunek 10.	Użytkowanie gruntów rolnych w Gminie Leszno rok 2016.	27
Rysunek 11.	Struktura obszarowa gospodarstw rolnych w 2016r.	28
Rysunek 12.	Klasyfikacja gruntów rolnych gminy Leszno.....	28
Rysunek 13.	Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według wybranych sekcji w 2014r.....	30
Rysunek 14.	Schemat pieszych szlaków turystycznych w Kampinoskim Parku Narodowym	38
Rysunek 15.	Mapa – Kampinoski Szlak Rowerowy	39
Rysunek 16.	Dochody budżetu gminy Leszno w latach 2010-2015.....	42
Rysunek 17.	Dochody budżetu gminy według rodzajów w 2015r.....	42
Rysunek 18.	Dochody gminy Leszno na jednego mieszkańca w latach 2010-2015	43
Rysunek 19.	Wydatki budżetu Gminy Leszno w latach 2010-2015.....	43
Rysunek 20.	Wydatki budżetu według rodzajów w 2015 roku.....	44
Rysunek 21.	Wydatki gminy Leszno na jednego mieszkańca w latach 2010-2015.....	44
Rysunek 22.	Wydatki majątkowe inwestycyjne na terenie Gminy Leszno w latach 2011-2015 i planowane w latach 2016-2024 (tys. zł)	45

11. Spis tabel

Tabela 1.	Rodzaj użytkowania gruntów gminy Leszno.....	7
Tabela 2.	Własność nieruchomości w gminie Leszno według stanu na dzień 13.12.2013r.:.7	7
Tabela 3.	Ochrona przyrody i różnorodność biologiczna na terenie gminy.....	11
Tabela 4.	Liczba mieszkańców gminy Leszno w latach 2010-2015	16
Tabela 5.	Przyrost naturalny w gminie Leszno w latach 2011-2015	16

Tabela 6.	Migracje ludności na pobyt stały w latach 2011-2015.....	17
Tabela 7.	Struktura wiekowa ludności.....	17
Tabela 8.	Zasoby biblioteki na terenie gminy Leszno	19
Tabela 9.	Edukacja w gminie Leszno w latach 2012-2014	22
Tabela 10.	Frekwencja wyborcza w latach 2010-2015.....	25
Tabela 11.	Liczba osób bezrobotnych w gminie Leszno w latach 2010-2016.....	26
Tabela 12.	Podmioty gospodarcze według sektorów własnościowych w gminie Leszno w latach 2013-2014r.	29
Tabela 13.	Zasoby mieszkaniowe w gminie Leszno w latach 2011-2014.....	31
Tabela 14.	Liczba mieszkań w gminie Leszno oddanych do użytku w latach 2011- 2014. .	31
Tabela 15.	Ewidencja pojazdów w Gminie Leszno w roku 2013	36
Tabela 16.	Wyjazdy do akcji OSP z terenu Gminy Leszno w latach 2010-2015.....	40
Tabela 17.	Stwierdzone przestępstwa na terenie Gminy Leszno w latach 2014-2015.....	40
Tabela 18.	Wskaźnik wykrywalności przestępstw na terenie Gminy Leszno w latach 2014-2015	41
Tabela 19.	Prognozowana struktura dochodów i wydatków gminy Leszno według projektu WPF na lata 2017-2024	45
Tabela 20.	Wyniki analizy SWOT – Infrastruktura i środowisko.....	57
Tabela 21.	Wyniki analizy SWOT – Sfera społeczna i kapitał ludzki.....	58
Tabela 22.	Wyniki analizy SWOT – Sfera gospodarcza.....	59
Tabela 23.	Wskaźniki celu strategicznego I.	77
Tabela 24.	Wskaźniki celu strategicznego II.	77
Tabela 25.	Wskaźniki celu strategicznego III.	78